

ПАУЛ ЕЛГЕРС

КОТКАТА СЪС СИНИТЕ ОЧИ

Превод от немски: Вера Андреева, 1986

chitanka.info

Следобед дъждът поспря, областта на високо атмосферно налягане над Азорските острови вля топъл въздух в последната октомврийска седмица. Бях направил три посещения — шест са дневната ми норма. Дюселдорфските ми работодатели бяха казали по телефона, че при допитването се държало особено много на мнението на няколко самотни франкфуртски дами над шейсетгодишна възраст. Заставам в един коридор и разлиствам бележника си — в него винаги ми е подръка списъкът на клиентите ми. Има образи, при които можеш да се отбиваш всеки няколко седмици — драго им е, като ги попиташи какво е мнението им за студентските безредици, а отговарят прилежно и на въпросите, какво мислят за градинските джуджета и за дамските и мъжките перуки, за коя партия ще гласуват и дали са доволни от източната политика на Федералното правителство. Но има и други, при които след първото посещение трябва да изчакаш цяла година, преди да натиснеш отново зъвнеца:

— Аз съм от Института за проучване на общественото мнение „Веритас“, може ли да ви задам няколко въпроса, които засягат личното ви благополучие?

Нашият главен импресарио вечно проповядва:

— Създайте си контакти, господа, контактите са всичко! Не сте никакви търговски пътници, а се явявате по поръчение на един научен институт. Въздействувайте психологически в тая насока.

Ама, разбира се, психологията е част от работата ми.

В моя списък на клиентите съм си набелязал повече от двеста имена. Улица, номер, професия, членове на семейството, любими занимания, последно посещение. Потърсих в графата „свободни професии“. Доста разговорливи са тия литератори и хора на изкуството, сума ти неща можеш да изстискаш от тях. За жалост в повечето случаи дамите са в зряла или попрерязла възраст. Като например Анет Люмиер. Била е някога придворна актриса, значи е играла още по времето на Вилхелм Последни. Дамата е в дълбока старост и самотна. Вила на „Паркщрасе“. Припомням си: вече съм посещавал веднъж Люмиер през пролетта — заради някакво глупаво допитване по поръчение на Съюза за защита на животните.

Часът беше 17 и 45. Затворих чадъра, влязох в някакво кафене, изпих чаша кафе. Сетне — към „Паркщрасе“.

Тих и изискан квартал. Който има възможност да живее тук, може преспокойно да се смята за „добре поставен“. Тузарски вили с градинки отпред. „Паркщрасе“ 5, пристигнах.

На десетина крачки потегли някакъв черен мерцедес лимузина, придвижи се бавно напред, спря.

Градинската врата от ковано желязо висеше накриво. Върху олющения стълб на оградата — месингов четириъгълник с изгравирано върху него име: Анет Люмиер. Никакъв звънец. Бутнах вратата и преминах през запуснатата градина. Времето бе впило зъби в тази вила. Къщната врата бе леко открехната. Странно. Натиснах звънца, чух пронизителния му звън. Не се появи никой. Звъннах три пъти, почаках. Влязох, извиках:

— Ало!

Ослуша се. Нищо.

— Има ли някой тук?

Повторих този въпрос не много високо и ето, чух мяукане, което ме накара да си спомня: Люмиер имаше котка.

Застанах посред коридора. Миришеше на мухъл. Изкашлях се и я помамих:

— Мац, пис-пис, коте, къде е господарката ти?

И котето наистина се появи през една отворена врата в края на сумрачния коридор, през която струеше светлина. С кафеникови чорапки и маска на лицето, сребриста козина и тъмнокафява опашка: сиамска котка. Тя се взря в мен, изви гръб и се стрелна обратно. Тръгнах бавно след нея.

Котката скочи върху перваза на камината, наостри уши, замяука настойчиво и сякаш се канеше да скочи.

Обширна стая. Истински салон, цяла антика. Много плюш и джунджурии. Безброй фотографии в рамки по стените. Вехти, тъмни тапети. В един ъгъл — цял куп лаврови венци с широки ленти. Между двата високи прозореца — маслена цапаница: изпъчен момък с дрехи в стил рококо размахва меч. Анет Люмиер в блъскава роля преди шайсет години? Тогава разни князе и тях подобни високопоставени господа са били в краката й... Миришеше на спарено като в коридора. Тук един човек живееше само със спомените си.

Старата дама лежеше на килима. Дългата ѝ рокля от зелено кадифе се беше запретнала високо върху тънките крака с черни

чорапи. Дясната ѝ обувка си беше на нея, а лявата се търкаляше отстрани. Бял копринен шал покриваше долната част на лицето, шията и раменете ѝ.

Съвсем идиотски казах „ало...“ наведох се, мъртвите очи бяха ужасяващи.

Тук нямаше какво да се прави повече. Люмиер беше рухнала пред кръгла маса, на която имаше порцеланови съдове и сребърни прибори. Една от четирите чаши бе останала недопита до половината. С два пръста на лявата си ръка я вдигнах леко и бръкнах вътре с дясното си кутре. После го близнах. Студен чай, неподсладен. Погледнах си часовника: 18 и 20. Телефонът се намираше на мраморна подставка до една саксия. Вдигнах слушалката. Никакъв сигнал.

Държах я все още в ръка, когато завесата край камината бе дръпната насторани и една старица ме погледна изненадано. Беше ниска и дебела, с престилка на кръста, влачеше метла подир себе си, мърмореше си нещо, сетне поклати глава, обърна се — и изчезна.

Оставил слушалката, понечих да я последвам, спънах се в лявата обувка на мъртвата. Дръпнах завесата докрай — никаква старица с метла не се мяркаше вече. Извиках, изкрешях вбесено и се бълснах в някакви разхвърляни мебели, защото тук беше тъмно. Не намерих електрическия ключ, драснах клечка кибрит и видях само наредени един върху друг столове, няколко лампи и лампиони, завеса от нанизани на шнурове мъниста. Зад тях — врата... Заключена! Значи — обратно при мъртвата.

Сиамската котка се изгърби и замяука жално. Анет Люмиер си лежеше, сякаш спеше. Не я докоснах. Поставих до съответния крак ритнатата преди това обувка.

Беше ми противно чисто и просто да изчезна и да оставя мъртвата жена да лежи на килима. Трябваше да дойде лекар. Нужно ли беше да потърся старицата с метлата? Сигурно все пак беше в къщата. Помислих си: старата дама е имала гости; когато са си отишли, тя се е заела да разтреби масата. Сърдечен инфаркт. Смърт.

Залутах се нагоре-надолу по стълбата на вилата. Първият етаж явно не бе обитаван. Заключени врати, вехтории в коридора. Стари картини. На партера имаше спалня с легло, увенчано с балдахин, допотопна баня с много огледала, малък будоар в синьо и продълговата кухня с горно осветление. Извиках „Ало!“ и „Ей, къде сте?“. Явно

бабата се беше изпарила заедно с метлата си. Проникнах чак до мазето. Огромна, купчина въглища. Качих се бавно по стълбата и отново се озовах в кухнята. Преди това бях светнал лампата, а сега ме посрещна тъмнина. Само за секунди обаче.

Изведнъж бликна светлина и някакъв мъж с карирano спортно сако и сиви панталони каза:

— Хайде сега си вдигнете послушно ръчичките и застанете до стената с лице към хубавките плочки. Малко по-живо, ако обичате!

— Що за глупости? — попитах аз и избърсах няколко паяжини от панталоните си. — Кой сте вие изобщо? Да сте видели една баба с престилка и метла? Нея именно търся.

Той беше млад и изглеждаше як като професионален футболист. Червеникави коси, сресани назад. Сивите му очи ме гледаха иронично, носът му бе малък, устата — широка, брадичката — енергична. Тикаше ми в лицето някаква тенекиена значка.

— Криминална полиция. И без глупави шеги. Застанете до стената. Ако имате да кажете нещо, ще ви се даде думата по-късно.

Подчиних се. Криминалистчето ме заопипва, пребара дори и крачолите ми.

— В левия си заден джоб имам сгъваемо ножче — казах аз. — Опасно смъртоносно оръжие. Така че съм способен на всичко.

— Хубаво, че си признавате. Може да се обърнете и да се понесете към стаята.

На канапето седеше пълничък плешив мъж с рунтави вежди, камбест нос и солидна двойна брадичка, който дъвчеше недопушена пура. Той ми кимна и каза:

— Имате си работа с комисаря Хартунг. А този там е инспектор в криминалната полиция и се казва просто Майер — с „и кратко“. Седнете на един от тия тапицирани музейни експонати. Желаете ли веднага да направите признание?

Взираще се в мен с неподвижните си очи.

Аз седнах, поех си дъх и разказах как и защо съм влязъл в къщата, как намерих мъртвата и как търсих бабата с метлата. Поставих на масата ефектната кожена калъфка с легитимацията от „Веритас“ и запитах дали съответствува на конституцията да бъде третиран като престъпник един федерален гражданин, който е тръгнал да изпълнява служебния си дълг, намерил е за съжаление мъртва обитателката на жилището, след което е потърсил помощ, в моя случай — бабата с метлата. „Горе ръцете, заставай до стената и прочие...“

— Значи смятате, че би трявало да ви се извиним — констатира Хартунг с нежен глас и прехвърли с мяскане угасналото парче пура от десния в левия ъгъл на устата си.

— Да взема ли отпечатъци? — запита Майер.

— Да, дори и с риск да ми се наложи да поискам извинение от — Хартунг се втренчи в легитимацията ми — от господин Керстен.

Майер се изхили насреща ми, отиде до чантата си, оставена върху едно кресло до прозореца, върна се с някаква тенекиена кутия, отвори я и ме накара да притисна в черния тампон палците, показалците и средните пръсти на двете си ръце. Угодих му. Начернените върхове на пръстите си трябаше да натисна с въртеливо движение върху бял лист хартия.

— Отпечатъците от пръстите са средства за доказателство с правна валидност. Това нещо се нарича дактилоскопия — поучи ме криминалният съветник. — Май не четете криминални романи, а?

— Не — отговорих аз и си почистих пръстите с носната си кърпа — достатъчно ми е това, което става в действителност.

Майер взе една кърпичка, сложи я на лявата си длан и хвана телефонната слушалка. Посипа я с пудра от една кутийка, духна я, разгледа слушалката през лупа, оставил я и се взря в моите отпечатъци

от пръсти върху хартията. По същия начин постъпи с лявата обувка на мъртвата.

— Няма съмнение, че това са отпечатъци от пръстите на господин Керстен, палците са особено отчетливи — зарадва се той.

— Такава била работата значи — изсумтя Хартунг. — Защо сте събули обувката на мъртвата? Да не би да сте фетишист, а?

Обясних му как са се получили отпечатъците от пръстите ми върху телефонната слушалка и обувката.

Комисарят въздъхна, махна от устата си угасналото парче пура, очите му потърсиха пепелник върху масата. Нямаше. Той оставил угарката на една кафеена чинийка и ме нахока:

— Искали сте да телефонирате. Като умен човек и проучвател на общественото мнение — Майер, пропуснахте професията — трябваше да забележите всъщност тутакси, че жицата е била прерязана. И сте се спънали в обувката, понеже сте хукнали подир някаква баба с метла. Къде е тя? Призрак, а? И сте видели да лежи там госпожа Люмиер, без изобщо да ви хрумне да ѝ дадете първа помощ. Ax, да — разбрали сте начаса, че е мъртва. Сърден инфаркт. Де да беше така... Госпожа Люмиер е била удушена. Но вие нищо не сте забелязали и най-спокойно сте се поразходили из къщата. Не намерихте това, което търсехте, нали?

Аз протестирах и започнах отново от бабата с метлата.

Той махна нетърпеливо с ръка.

— Имайте предвид, една непозната личност ми съобщи по телефона, че госпожа Люмиер е убита и престъпникът е все още във вилата. След което затвори телефона... Можеше да е някакъв луд или някой от типовете, които се забавляват, когато мнимата убита ни отваря лично вратата. Опитах се да телефонирам, но връзката беше прекъсната... или? Дойдохме с колата. Всички врати отворени. В хола — удушената Люмиер. И господин Майер пипва един мъж, който идва от мазето, където всъщност няма какво да търси — най-малкото пък някаква баба с метла. Трябваше да измислите нещо по-добро! Ще дойдете с нас в префектурата. Там ще си поприказваме още, веднага щом разбера кога е била убита госпожа Люмиер. Дано да имате алиби. Майер, задействувай Комисията по убийствата. В съседната къща сигурно има телефон.

Майер офейка.

Хартунг въздъхна.

— Виждате ли в какво сте се заплели. Това, което ми разказахте, може да е самата истина, но може и да е пълна лъжа. — Той погледна отново легитимацията ми, сви устни, изпръхтя презрително. — Значи по цял ден се занимавате с това, да звъните по хорските звънци и да проучвате мнения. И като намерите някой балама, пада бесплатно кафе и сладкиш. Какво искахте да питате клетата Анет Люмиер, а?

— Одобрявате ли или не противозачатъчните таблетки? Подкрепяте ли премахването на оня параграф от закона, според който нелегалното прекъсване на бременността подлежи на наказателноправно преследване?

— Някой мъж пръска сили на вятъра, понеже жена му взема хапчета против забременяване. Някоя жена пък твърди, че взема такива хапчета, а това изобщо не е вярно. Сетне мъжът си има неприятности. Стават и такива неща — дададе господин комисарят мъдро. — Но че сте искали да зададете тия въпроси на една осемдесетгодишна жена, е малко странно, нали?

Щях да успея да му обясня строго научните методи на моя институт, ако на хоризонта не се беше появила ненадейно старицата с метлата. Тя застана пред завесата, поклати глава и измърмори:

— Ама вие сте още тук.

След което понечи да изчезне отново.

— Стой! — изрева комисарят.

Старицата постави ръка до ухото си.

Хартунг беше вече до нея и ѝ изкрещя:

— Откъде дойдохте?

Тя посочи нагоре.

— Сигурно има тайна стълба към горния етаж — казах аз с облекчение, защото подозрителният комисар трябваше да признае сега, че не съм си изсмукал от пръстите старицата с метлата.

Той ме посочи и изкрещя в ухото на жената дали ме е виждала по-рано, още преди половин час. Тя закима усърдно.

— Тоя беше тук, но вас още ви нямаше.

Хартунг я заведе до Люмиер. Старицата изхлипа силно. Той я дръпна към завесата и двамата изчезнаха. Чух го да придумва за нещо жената, ала нищо не се разбираще.

После се върна и каза:

— А сега ще има да се чудите — можете да си вървите, господин Керстен. Оставете ми адреса и телефонния си номер.

Наистина се почудих.

— Винаги на услугите ви — отговорих аз тържествено.

Комисарят вървеше напред-назад с прибран корем и ръце в джобовете на панталоните. Имаше уморен вид.

Казах му:

— Смятам, че мъжът, който ви се е обадил по телефона, е убиецът. Сигурно ме е видял, като влизах в къщата, и е решил да ме натопи. Само че страхотно е подценил криминалната полиция.

— Явно все пак четете криминалата, нали? Гласът звучеше преправено, може да е била и жена.

В този момент се сетих за черната лимузина мерцедес, която беше потеглила, след което веднага бе спряла. Разказах му за това.

— Убиецът е бил в нея, видял е, че идвам, изчакал е, докато се увери, че съм влязъл в къщата, стрелнал се е до най-близката телефонна кабина и е алармирал полицията.

— Да, ама тук във вилния квартал има повече от една черна лимузина мерцедес. Вие, естествено, не сте си отбелязали номера на колата.

Той стана, заразходжа се покрай стената и се загледа в артистичните фотографии.

Аз отидох до прозореца, за да видя дали вали още. Не валеше вече. Светлината от прозорците падаше върху мокри храсти, чезнеше в изпаренията. Там нещо се раздвижи, мръдна настрани, приближи се. Светъл шлифер, вдигната яка. Мярнаха се руси коси. Фигурата се изгуби в една сянка, появи се отново, този път съвсем близо до прозореца. Аз се притиснах зад дебелата завеса. Первазът на прозореца беше на около два метра от земята, но покрай фасадата на къщата преминаваше висок до коленете, здраво иззидал цокъл. Сигурно през лятото по него е имало големи саксии. Фигурата скочи върху цокъла, две малки здрави длани тутакси потърсиха опора на прозоречния перваз. Бледо лице със светещи очи. Видях колко е развълнувана, дъхът ѝ излизаше на пресекулки. Тялото бавно се повдигна нагоре — раменете се показваха. Подпряно така, русото момиче надникна в стаята.

Аз не се помръднах.

Изведнък се чу приглушен изстрел и нещо изжужа през стъклото. С едната ръка все още на перваза, момичето се превъртя, скочи долу в градината и падна на колене. Зад мен светлината угасна.

Шум от потегляща кола, сетне тишина.

Комисарят ме дръпна назад, застана до мен, силно задъхан. Чак след една минута той светна полилея отново и огледа малката кръгла дупка в стъклото.

— По всяка вероятност 9-милиметров калибър.

— Ето как може да си намериш смъртта като съвсем страничен наблюдател — казах аз.

Инспекторът от криминалната полиция Майер се втурна вътре и изхриптя:

— Черен мерцедес. Със загасени фарове! Стрелецът седеше отпред. Вдигна стъклото. Даде пълна газ и изчезна. Колко глупаво, че колата ни е паркирана на обиколната алея.

— Отде накъде пък ще се цели в мен? — запита Хартунг.

— Навярно не във вас! Едно лице избяга. Руси коси, светъл шлифер. Жена. По нея стреляха. Избяга ми. Тази градина е истинска джунгла!

— Доколкото виждам, върху нея ще се стоварят за проклетия доста големи ядове — констатира криминалният съветник и показа на Майер дупката в стъклото. — Господин Керстен, нима не видяхте русата жена? Та вие стояхте до прозореца.

Сега можех да му разкажа как се е покатерила отвън на прозореца. Но тогава щеше да ме попита защо не съм го извикал веднага. Замълчах, пък и беше дошло време да се сбогувам, затова му подадох визитната си картичка: „Ханс Керстен, по поръчение на Института за проучване на общественото мнение ВЕРИТАС, Дюселдорф.“ Със ситни букви — моят адрес: Франкфурт на Майн, улица, телефонен номер.

Малко се поогледах в градината. Може би момичето с шлифера се крие някъде зад гъсталака? Сиамската котка се беше промъкнала подир мене, галеше се в краката ми и мъркаше. Под прозореца нещо се белееше в листака. Побутнах го с върха на чадъра си и нещо малко и кръгло лъсна. Вдигнах една пудриера и някаква продълговата визитна картичка. Чантата си ли е изпуснала, или просто се е отворила?

За съжаление на комисаря му беше хрумнало да дръпне всички завеси. За втори път тази вечер си послужих с кибрита и прочетох на картичката: „Франц Шертел, антикварен магазин с научна насоченост. Дюрерщрасе 7“. Кибритената клечка угасна. Прибрах визитната картичка и пудриерата.

Котката си беше отишла. Изджапах няколко крачки през мократа шума, спънах се в някакъв клонак и изпочупени саксии в желанието си да пресека градината до главната алея и вратата от ковано желязо.

Котката измяука силно и радостно, после рязко мълкна. Една-две секунди — сетне нов изблиг на котешка радост. Възбуден шепот...

Направих кръгом. Шпалир от рози, хълзгава пътека, пред мен — павилион или по-точно това, което е останало от него. От врата нямаше и следа, а през цепнатините в стените можеше да си проврещ ръката. Краткият оглед на този проветрив сайвант се оказа възможен само защото пробяга лъч от фар: пред къщата на „Паркщрасе“ 5 мигаше синя светлина! Тропнаха врати на автомобил. Колата на Комисията за оглед при убийства зави. Бързи крачки, позвъняване. Затръшване на врата. Тишина.

Ненадейно котката скочи на дясното ми рамо. Светлина на джобно фенерче ме заслепи.

— Не се приближавайте! Държа в ръцете си сърп — заплаши ме тя, ала не беше трудно да се долови, че страхът я задавяше.

— Хвърлете това нещо! И загасете светлината — казах аз колкото се може по-спокойно. — Бях в стаята и видях как надникнахте през прозореца и как скочихте. Значи не съм могъл да стрелям срещу вас.

— Кой сте вие?

— Сега няма значение. Не съм от криминалната, те са вътре в къщата и охраняват входа.

— Дали, дали е мъртва леля ми?

— Да. Моите съболезнования.

— Убили са я! — разхълца се момичето.

Мрак.

— Махнете котката от мен — помолих я аз.

— Тя се казва Инка. Инка, ела при Корина!

Инка измяука и се подчини.

— Желаете ли да се запознаете с комисаря Хартунг?

— Не. Това, което мога да му кажа, ще му се види сега невероятно. Трябва да си вървя. Не ме разпитвайте, моля, помогнете ми.

— Можем ли да стигнем до улицата и през съседния двор?

— Трябва — каза тя. — Играла съм тук още като дете и мога да се оправям и в тъмното.

— В такъв случай сте могли да изчезнете отдавна!

— Изпитвах страх, нищо друго, освен страх. Но вие не сте от хората, които ме карат да се страхувам. Инка забеляза това.

Последното изречение тя изговори много категорично и излезе от порутения павилион. Без сърп. Носеше Инка в дясната си ръка. Аз се дръпнах встрани, тя ми кимна и тръгна напред.

Пътят през гъсталака, през развалините на някакъв зид към съседната градина и по-нататък в сянката на храстите беше истинско изпитание. При катеренето някакъв храст ми издърпа чадъра от ръката. Нямаше време да го търся. На улицата ѝ се представих.

— Наричайте ме просто Корина, господин Керстен — каза тя и ми позволи да я хвана подръка. „Паркщрасе“ 7, 9, 11... сетне една пряка, по която завихме. Не се чувствувах задължен да водя разговор. В края на краишата спрях едно празно такси. Шофьорът не можа да се начуди на котката.

— Болна ли е? — попита той.

— След десет минути ще си роди малки. Побързайте, приятелю.

Корина се усмихна и каза, че трябва да слезе близо до „Театъра на Росмаркт“, на „Дюрерщрасе“. Аз кимнах.

— Франц Шертел, антикварен магазин с научна насоченост, нали?

Тя пребледня, умълча се. Слязохме. Пъхнах ѝ пудриерата в ръката и измъкнах картичката от джоба си.

— Ето какво сте си загубили.

Тя въздъхна, загледа се право пред себе си, помилва Инка. След няколко минути каза:

— Може би е хубаво, че ще имам свидетел при разговора си с господин Шертел. Но вие не бива да споменавате за смъртта на леля ми. Какво искахте въщност от нея? Не ме лъжете!

Разказах ѝ всичко и ѝ показвах почернелите си пръсти. Тя ме изслуша мълчаливо.

Антикварният магазин с научна насоченост на господин Шертел се оказа невзрачен дюкян в стара двуетажна къща. На едва осветената витрина се търкаляха пистолети кремъклии, саби, ками и стари мечове. И една японска ваза посред цялото това великолепие. Червена завеса от кадифе не даваше възможност да се надникне вътре.

— Не е пуснал рулетката, значи е тук — рече тя. Трябаше да поема котката. Звънецът беше до вратата на магазина. Корина позвъни три пъти. — Когато не е тук, отваря един прозорец на първия етаж. В къщата не живее никой, освен него. Тя принадлежи на Шертел.

Зад прозореца се мержелееше светлина. Приближих се до вратата с Инка в ръка, похлопах. Оказа се отворено.

Корина мина бързо край мен, чух я как прескача надолу по три стъпала.

— Един момент, да светна.

Пред мен стана светло, а Корина изкрештя пронизително. Пуснах котката на земята, преминах късата стълба на един скок и сграбих Корина. Тя беше бледа като мъртвец, стискаше юмруци пред отворената си уста и стенеше. Някакъв мъж с черен панталон и топла кафява домашна дреха лежеше на пода с разперени ръце, проснат неподвижно в голяма локва кръв. Беше по корем, лицето му изобщо не се виждаше, под него имаше скъсан хартий.

Корина се изтръгна от ръцете ми, хлипайки.

— Това е Шертел. Ще изтичам в полицията. Стойте тук.

И побягна.

Стоях като вцепенен, прегълтнах няколко пъти и си наложих да отмести очи от трупа под витата стълба. Наоколо — бъркотия. Валяха се хартии, тезгяхът в ъгъла беше катурнат, опразнени и запокитени чекмеджета се изпречваха навсякъде. Върху кръгла маса — подвързани с кожа книги и течения на списания. Една издатина на стената бе покрита със средновековни оръжия за убийство. Желязната вита стълба водеше към горния етаж.

Седнах на внушително кресло, тапицирано с черна кожа, зачаках Корина и полицията и си спомних, че бях видял светлина на първия етаж.

Дали убиецът не се беше скрил горе в жилището на Шертел, дебнейки кога ще изчезна? Нямаше да му доставя това удоволствие.

Избрах си един тежък кавалерийски пистолет, дръжката му беше дебела, груба и обкована с желязо. Ако тупнеш някого по черепа с него, сигурно ще падне в несвяст. Сетне се промъкнах нагоре по стълбата, стиснал здраво дулото на пистолета в дясната си ръка. Вратата не беше заключена. Във всекидневната гореше само един лампион. Още една малка стая — спалнята, свръхmodерна миникухня, баня. Претърсих навсякъде, дръпнах пердетата, надникнах дори под леглото. Не, тук, горе, не се беше скрил никой. Но имаше още една заключена врата. Заден вход?

Запътих се отново към витата стълба. Изведнъж светлината в магазина угасна. Замръзнах на мястото си, полуобърнат, току-що стъпил с единия си крак на следващото стъпало, като се държах здраво отляво и отдясно за облите перила. Пистолетът бях втъкнал в колана си с дръжката нагоре. Не се помръдавах и се взирах надолу в тъмнината. Светна някакво джобно фенерче и лъчът му скоро попадна върху лицето ми. Сгущих глава в раменете см. Лъчът ме опира от горе до долу. Сега ми се стори, че успявам да различа една фигура с палто и шапка. Щрак. Тъмнина. Никакви стъпки.

С дясната си ръка измъкнах пистолета от пояса си замахнах и го запратих към вратата. Тупурдия. Никой не извика. Олюлях се върху парапета, кракът ми най-после намери тясното стъпало. Притаих дъх и чух само как кръвта бучи в ушите ми. Съвсем бавно се запромъквах надолу, като дебнех и се ослушвах.

Долу се добрах опипом до електрическия ключ, светнах. Свети боже. Всичко си беше както преди.

Вдигнах пистолета от земята и се качих, препъвайки се, по трите стъпала до вратата на магазина. На прага се бълснах в някакъв мъж. Ръгнах го с пистолета в корема, а в отговор получих удар в челюстта, паднах на коленен изпуснах оръжието си. Мъжът ме дръпна нагоре, ругаейки. В светлината на уличната лампа разпознах противника си.

— Господин Майер — изохках аз.

Той ме пусна.

— Човече божи, как се озовахте тук?

— Съдбата е против мен — въздъхнах аз и потърках брадата си.

— Какво търсите тука? — попита той остро.

— Ей сега ще видите какво стана — казах аз мрачно.

Той заразтрива стомаха си.

— Корав юмрук имате.

Аз му върнах комплиманта.

При вида на трупа Майер пребеля около носа, сетне ме погледна и поклати глава.

— Ама че ви е лош късметът, все да сте пръв на местопрестъплението.

Сервирах му звучащата донякъде достоверно история.

— Старата дама има племенница. Знам само малкото й име — Корина. Запознах се с нея случайно преди малко. Корина искаше да се види с леля си и аз внимателно й съобщих какво е станало. Сетне поиска непременно да отиде при господин Шертел и ме помоли да я придружа в таксито. Шертел е мъртъв и тя изтича в полицията. Аз останах тук. — Казах му също защо съм хукнал навън толкова бързо и по такъв грубиянски начин. — Може би някакъв крадец, който е искал да се възползува от случая? Вратата отворена, в магазина — никой. Той се промъква вътре, чува стъпките ми в жилището, изгасва лампата и се изпарява.

— Не елошо — каза Майер. — Всъщност къде ви е чадърът?

— Моят чадър?... Ах, да, всъщност го забравих в таксито — отвърнах печално.

— Ние претърсихме градината. Нали там беше изчезнала жената със светлия шлифер — следите не можеха да останат незабелязани. Дамски половинки... И вашите обувки, по които все още лепне градинска пръст. Чадърът ви беше намерен от комисаря. Не ме будалайте повече!

Нямаше какво да кажа за свое оправдание, сигурно приличах на пълен тъпак и само изпелтечих:

— Как узнахте... кой ви каза... искам да кажа, как успяхте да разберете, че сме дошли тук?

— Люмиер държеше в лявата си ръка бележка с някакъв номер. Навярно убиецът я е изненадал, когато се е запътила към телефона. Осведомих се в пощата за името и адреса на абоната и шефът веднага ме прати да поразпитам мъничко господин Шертел — което за жалост е вече невъзможно. Ще се наложи да дадете някои и други писмени показания, уважаеми.

Призля ми, рухнах на креслото и се загледах в мръсните си обуща.

Майер направи кратък оглед на мъртвия.

— Два изстрела в гърба. Ръцете са още топли. Преди половин час Шертел е бил все още жив — констатира той.

Поиска да телефонира, не видя никакъв апарат, откри контакта и телефонния шнур и проследявайки го, стигна до тезяха. Повдигна го, порови в купа хартия, намери апарата и го сложи на един стол. Докопа и слушалката, тури я до ухото си, духна в мем branата. Сетне завъртя номера. Кратък делови доклад. Франц Шертел мъртъв, моето име и малкото име Корина, предполагаема племенница на Люмиер, и накрая:

— Тъй вярно, господин комисар, ще бъде изпълнено.

И се обърна към мене:

— Нощта ще се проточи, господин Керстен. Старият Юп ви е сърдит и има пълни основания за това.

— Старият Юп...?

— В службата наричат шефа само по този начин. Остава му съвсем малко до пенсия, не е добре с жълчката и не ще да има повече никакви големи ядове. Сега му се струпаха — и още как.

Аз попитах:

— Май изобщо не се беспокоите, че госпожица Корина не се връща.

Той се усмихна.

— До най-близкия полицейски участък на „Рос маркт“ може да се стигне пеша за по-малко от пет минути. Следователно? — Тази дама няма да се мерне повече тук. Направете една съпоставка де! Аз идвам от съседната вила, откъдето съм алармирал дежурната комисия за

оглед при убийства, вече съм почти пред вратата на „Паркърс“ №5, когато гръмва изстрелът. Хуквам към улицата и виждам, че шофьорът на някакъв черен мерцедес вдига страничното стъкло и потегля. А от градината изтича жената със светлия шлифер. Преследвам я, тя отново изчезва в градината и успява да избяга в тъмнината. Принуден съм да се откажа. Без обидна игра на криеница? Тя има нещо общо с убийството на леля си и вие сте й били добре дошъл, получавате позволение да вървите с нея и да играете ролята на закрилник. Хубавичка ли е?

— Котката, а къде е котката? — прошепнах аз и скочих на крака.

— Каква котка? — попита той смяяно.

Отговорът ми бе спестен от самата Инка. Местейки наперено лапичките си, тя влезе важно, вирна опашката си право нагоре, изгърби се, завъртя глава към вратата и измяука.

— Инка, къде е господарката ти? Ела насам, хай де, ела — помамих я аз.

Кратко засилване, скок и тя се настани върху купчината от подвързани списания. Сив прах литна на горе. Инка кихна, наежи се и изсъска злобно.

Един звучен глас запита:

— Мога ли да вляза, господа?

Гласът принадлежеше на мъж с елегантно палто от камилска вълна, на което сивата му шапка не подхождаше особено много. Лицето под нея бе кръгло, розово и някак безлично. Черната брада изглеждаше като залепена. Чантата за документи в лявата му ръка беше от светлокрафява кожа и се набиваше в очи с големите си ключалки. С три от пръстите на дясната си ръка държеше за дулото кавалерийския пистолет. Направи лек поклон.

— Доктор Лудерер, адвокат. Това, надявам се, незаредено нещо намерих пред вратата. — Ту усиливащото се, ту затихващо мъркане на Инка го разсея. — Котката се замота в краката ми и замяука с много жален глас. Да не би да е гладна?

Майер пое кавалерийския пистолет и ми хвърли яростен поглед. Стояхме един до друг. На няколко крачки зад нас лежеше мъртвият. Д-р Лудерер не можеше да го види.

Майер, Алфонс Майер — представи се Майер, сетне посочи мен:

— господин Керстен, дипломиран проучвател на общественото

мнение.

„Защо пък «дипломиран» — помислих си аз, той май е решил да ме вземе на подбив?“

Гостът се изкашля многозначително и каза:

— Господин Шертел се обади по телефона в кантората ми и пожела да разговаря с мен по никакъв неотложен въпрос. За съжаление бях излязъл и като се върнах, не успях да го намеря по телефона. Сигурно е имало някаква повреда. Ще бъдете ли така любезен да съобщите на господин Шертел? Съжалявам много, ако съм ви обезпокоил. Позвъних и от двора, също напразно.

— От двора? — запита Майер.

— Да. Оттам човек може да се качи до жилището по по-удобен начин, отколкото по тази желязна стълба.

Майер показа металната си значка.

— Криминална полиция. Кога ви се е обадил Шертел по телефона?

— В 18:50 часа. Малко преди 19 часа бях отново в кантората си и от записа на автоматичния магнитофон узнах, че се е обаждал. Какво става тук?

— Така излиза, че в 18:50 Шертел е бил все още жив. За съжаление не мога да ви спестя гледката, господин д-р Лудерер.

Майер направи крачка встрани.

Адвокатът съзря трупа, възклика „боже мой!“ и свали шапка.

— Дал ли е да се разбере защо иска да разговаря спешно с вас?

— Не, не. От години съставям договорите му за продажба, често имаше бързи сделки с чуждестранни клиенти. Господин Шертел е... беше много ценен от кръговете, свързани с международната търговия на художествени произведения.

Брадата му трепереше.

Инспекторът от криминалната полиция Майер съпроводи д-р Лудерер до вратата и каза, че утре ще му бъдат поискани някои данни във връзка с търговските партньори и постоянните клиенти на мъртвия. Адвокатът даде уверения, че е дълбоко потресен и че по всяко време е готов да окаже подкрепа на полицията при изясняването на ужасното престъпление.

— Необходим ли съм тук все още? — запитах за Майер, когато се върна.

— Ще бъдете на разположение на господин комисаря. Той иска да узнае от вас цял куп неща за изчезналата красива племенница. Котката все пак се намери междувременно. Ако можеше да говори!

Той си сложи черни ръкавици, коленичи до безжизненото тяло, опира внимателно джобовете и извади нещо. Беше цветна фотография колкото пощенска картичка. Сложи я върху дясната широка облегалка на коженото кресло и каза:

— Хубавко.

Позволено ми бе да я разгледам по- подробно. Очевидно — снимка на картина с маслени бои. Много пъстър букет цветя на маса пред отворен прозорец, през който в стаята наднича млада жена, забрадена с кърпа.

— Доколкото разбирам от тия неща — началото на века. А вие какво разбирате всъщност под „антикварен магазин с научна насоченост“? — попита той. — Стари оръжия, стари мечове, стари списания — нито една-единствена картина не е окачена тук! Всъщност няма никакви признания за международна търговия с произведения на изкуството.

Майер дръпна червената кадифена завеса и пъхна глава във витрината. Но тутакси подскочи назад, сякаш някой го е плиснал със студена вода в лицето, и извика:

— Племенницата! — и изтича на улицата.

Чух как Корина изкрещява и как Майер ругае, понечих да изляза навън, но съскащата котка се заплете краката ми, спънах се. Една бяла обувчица влетя в магазина, последвана от Корина в изкривена поза, понеже Майер ѝ беше извил дясната ръка назад: познатата полицейска хватка. Котката бе скочила на гърба му и не му готвеше нищо хубаво. Сграбчих я за кожата на врата. Инка изсьска, вкопчи се в плата и колкото повече я дърпаха, толкова по-тежка ставаше, защото в сакото се намираше Майер.

Корина се примоли:

— Господин Керстен, помогнете ми!

Майер я пусна и увисна комично в спортното си сако, което бях издърпал почти над главата му с помощта на здраво вкопчената в яката котка. Корина викна на Инка да мирува, взе я в ръце. Аз вдигнах обувчицата, наведох се, задържах в ръката си нейното малко, топло ходило повечко, отколкото е необходимо, и го пъхнах в нея.

Майер показва металната си значка.

— Майер, инспектор от криминалната полиция. Вие си послужихте с котка, за да окажете съпротива на държавната власт!

Той опипа една драскотина на дясната си буза.

Корина се извини. Случили се какви ли не работи ако той знаел това, щял да разбере защо се е браница.

Той искал да узнае това! Незабавно!

Заведох Корина до коженото кресло. Тя въздъхна и се тръшна в него. Инка вече се беше свила върху дясната облегалка, подви опашка и примижа доволно. Майер остана прав, аз си намерих място за сядане на най-долното стъпало на стълбата и оттук започнах да се любувам на Корина. Тя беше вълнуващо красива.

Корина разказа една съвсем мистериозна история.

Майер рече:

— Всичко това ще трябва да разкажете още веднъж на господин комисаря Хартунг. Но тогава започнете право с тайнствената разходка из градината на леля ви. Вашата история започва всъщност още преди да е бил даден изстрелът.

— А господин Керстен вече не ви ли е...

— Да, да, разказа ми — прекъсна я той нетърпеливо.

— Една увлекателна история как и къде си е загубил чадъра. Вашата история обаче е доста по-увлекателна: двама маскирани мъже ви завличат в кола, повозват ви на няколко преки и ви пускат отново с изискването да бъдете послушна. Франкфурт е Дивият запад, винаги съм твърдял, че хората са прави да го казват.

— А аз изобщо не ви принуждавам да ми вярвате! — избухна тя.

— Единият гангстер беше тук и загаси лампата, за да не го разпозная. Това придава достоверност на думите й — казах аз.

Той не даде ухо на приказките ми, погледна си часовника, отиде до телефона, вдигна слушалката и завъртя нервно шайбата.

Последваха три неща, всъщност почти едновременно: котката се изгърби, удари с опашка и фотографията, върху която се беше настанила удобно, литна в краката на Корина. Тя се свлече импулсивно от креслото и я грабна. В този миг гръмна изстрел. Корина изкреша, аз се стреснах и подскочих право нагоре, Майер изрева:

— Залегни!

Озовахме се отново заедно зад катурната тезгях. Инка се беше спотаила със свити уши върху подвързаните списания. Майер държеше в ръка автоматичен пистолет, с един скок бе върху витата стълба и изтрополи нагоре. Корина хълщаше, аз я притиснах до себе си, хванал треперещите ѝ ръце.

Един глас изруга:

— Какво става тук, Майер?

Аз надникнах над ръба на тезгяха. Комисарят Хартунг слизаше по трите стъпала заедно с пет-шест души — сигурно експертите от дежурната комисия за оглед при убийства.

— Ето ме — обади се Майер и се понесе чевръсто надолу по витата стълба. Докладът му за това, което току-що се беше разиграло, бе изслушан от Хартунг с мрачен поглед. Заключението му гласеше: — Тоя любител на стрелбата сигурно се е крил през цялото време горе. Сега вече няма ни вест, ни кост от него. Сигурно е скочил от задната стълба в двора. Оттам малки врати водят към съседните дворове, а понататък — към сокаците на стария град.

— Ама вие много бързо му намирате леснотията! — сряза го Хартунг. — Изобщо не ви е минало през ума, че може да се е скрил у хората на втория етаж, нали?

Корина изникна разчорлена иззад тезгяха и каза:

— Къщата принадлежи на господин Шертел, той живее в нея съвсем самичък. Вторият етаж служи за склад.

— Значи вие сте племенницата на госпожа Люмиер — констатира Хартунг и това не прозвуча любезно. — Изглежда, добре се ориентирате тук, също както в градината на „Паркщрасе“.

На мене той изобщо не ми обърна внимание. Странно...

Корина трябваше да седне отново в коженото кресло. Попадението от изстрела се намираше в горния край на облегалката му.

— Наведох се да взема нещо — рече тя възбудено.

— Имали сте късмет — изръмжа Хартунг.

Майер му пошепна нещо.

Един от експертите пъхна пинсета в дупчицата, търсейки куршума. Комисарят предупреди рязко Корина и мен, че трябвало да отидем заедно с тях в префектурата, за да дадем показанията си. След

това ни прати в най-забутания тъгъл на магазина и изслуша най-новите съобщения на Майер, без ние да можем да дочуем нищо.

Фотографът снимаше със светкавицата си, полицейският лекар преглеждаше мъртвия. Тричленна група търсеше навсякъде отпечатъци от пръсти, лепеше ленти, отлепяше ги. Експертът бе докопал куршума в тапицерията от конски косъм и го увиваше в памук. В научния антикварен магазин цареше суетня. Хартунг беше пак с недопушена пура в устата, бършеше потта от плешивината си, а подозрителният му поглед беше насочен към нас.

— Дайте ми веднага фотографията, която сте вдигнали от земята и сте прибрали, госпожице — как се казвате всъщност? — прикани я той.

— Корина Бъорних. Ами да... съвсем бях забравила... — Ръката ѝ се вмъкна в джоба на палтото ѝ. — Ето я. — Тя погледна бързо снимката, стресна се забележимо и я подаде колебливо на комисаря. — Направих я с моя фотоапарат „Полароид“ и това е единственото копие — възклика тя. — Вчера я показах на леля си. Тя я задържа, докато... Ще ви обясня всичко... Сега не мога. Ако Шертел беше още жив... — Тя стисна трескаво длани и прошепна: — Когато видях картината за първи път и я снимах, липсваше все още подписът. В случая — „Винсент“, което означава — Винсент ван Гог.

— Къде я видяхте?

— Тук! Беше подпряна там долу.

Тя посочи мястото, където се валяха оръжията.

— И сте видели картината за втори път, но вече с подпис?

— Да, завчера. Висеше в салона на леля ми. Фалшификация! Казах ѝ го и за доказателство ѝ показвах снимката. Не искаше да ми повярва, защото се била уверила в автентичността на картината. Не била нейна, а се била наела с нещо като посредническа роля при продажбата — ако съм я разбрала правилно. Бе я обзело безпокойство и ме помоли да ѝ дам снимката. Искала да изясни нещата лично, те изобщо не ме засягали. Леля Анет беше много стара и много своенравна. По някое време днес реших да се обадя по телефона, на господин Шертел. Познанството ни е делово, аз работя в магазина за художествени предмети „Клагеман“. Господин Шертел ни носеше понякога за експертиза картини, придобити по частен път. Говорих с него по телефона в дванайсет часа. Попитах го дали не го интересува,

че у леля ми виси един мним оригинал на Ван Гог, който обаче е същата картина, която съм видяла у него. Тогава без, а сега с подпис! Казах му да обясни на леля ми за фалшификацията. Дадох му името и адреса, а също и телефонния й номер. Тази вечер смятах да навестя господин Шертел, за да узная от него дали е говорил с леля ми и какво възнамерява да предприеме тя занапред. Сигурно той щеше да ми каже също на кого е продал картината — още без подпись, разбира се. Имаше постоянни клиенти и никога не излагаше картините на витрината.

— Според вас купувачът е фалшификаторът и убиецът на леля ви?

— Не твърдя това. Но незабавно щях да съобщя на полицията името на купувача. Затова трябваше да се озова колкото се може по-бързо при господин Шертел.

— Старата дама е поискала сметка от измамника, заплашила го е, че ще се оплаче на властите, невъзможно е било да бъде успокоена. Той е изпаднал в безизходно положение и я е убил — заключи Майер.

— Освен предполагаемия убиец за фалшификацията на картината са знаели поне трима души: Анет Люмиер, Франц Шертел и вие, госпожице Бьорних — додаде Хартунг. — Шертел знаеше ли преди телефонния разговор с вас, че Анет Люмиер е ваша леля?

— Нито леля ми го познаваше, нито той нея.

— Тази снимка беше в джоба на мъртвия. Следователно Шертел е влизал днес по всяка вероятност във вилата на „Паркщрасе“. Ние не знаем кога. Това може да е станало преди или след убийството на Люмиер. Във всеки случай е получил снимката или я е откраднал? Може би я е откраднал от мъртвата вече жена...

Хартунг пъхна в левия ъгъл на устата си недопущената пура, която беше размахвал през цялото време, и промърмори, че тук не му е мястото за такива разговори, след като в префектурата има столове и протоколчик.

Корина бе приканена да идентифицира мъртвия — една необходима формалност. Лекарят повдигна с една ръка главата му от хартиите, а с другата придърпа леко встрани вцепененото тяло, за да се види цялото лице.

— Това не е Шертел! — изкрещя Корина. — Та това е...

Тя напълно загуби самообладание, покри лицето си с ръце и нададе пронизителен писък. Майер трябваше да я подкрепи.

— Познавате ли мъртвия? — запита криминалният съветник.

— Не... — прошепна тя почти недоловимо. — На височина е точно колкото Шертел... облечен е с неговата домашна дреха... лицето му захлупено... наоколо разкъ... разкъсани хартии... Шертел е жив — боже мой! А вместо него...

Дойдоха двама мъже с носилка и отнесоха трупа. Корина седеше като безжизнена в креслото, очите ѝ горяха трескаво, устните ѝ трепкаха. Дали не премълчаваше нещо? Поисках да ѝ донеса чаша вода от жилището. Криминалният съветник не ми разреши, но на Майер бе позволено да стори това. Поднесох чашата с вода до устните ѝ. Корина отпи и шокът попремина.

— Шертел — ние ще го издирим — рече Хартунг. — Сега да вървим в префектурата и да си кажем там всичко най-подробно, госпожице Бъорних.

— Котката! Тя не може да остане тук. Моля ви. — Корина направи опит да се усмихне, но не успя. Очите ѝ все още горяха.

— Добре, вземаме вашата... котката на вашата леля. Все пак ви обръщам внимание, че няма да се приберете вкъщи по-рано от утре сутринта. Жivotът ви е застрашен. Някакви хора — според мене двамата мъже в колата — искаха да ви попречат по всякакъв начин да разговаряте с Шертел. Пуснали са ви да си вървите само защото са сметнали, че убитият тук, в магазина, е Шертел. Тази грешка ви е предпазила от големи неприятности. И все пак срещу вас стреляха вече два пъти, госпожице Бъорних.

— Поемам задължението да се погрижа лично за котката. Много обичам животните — казах аз.

— Най-напред ще дойдете с нас! Ако сте в състояние да докажете алибита си, ще ви позволим да си отидете у дома със или без котката. В шестнайсет часа у госпожа Люмиер са дошли на гости трима господа, половин час по-късно са си отишли. Тогава старата дама е била все още жива. Имаме един свидетел: глухата чистачка даде показания. Убийството е било извършено през часа след 16:30, нито по-рано, нито по-късно.

— Моето алиби ще ви достави по-голяма радост от чадъра ми — уверих го аз.

Прибрах се към 23 часа. Заедно със сиамската котка Инка. Живея под наем в мебелирана стая. Хазайната ми се казва Лоте Зайделбауст, вдовица е и ми дава да ползвувам кухнята. Инка получи паничка мляко, изложи го и се настани да спи в долния край на кушетката. Аз се върнах в кухнята и си опържих три яйца.

Бях разказал самата истина. Показанията на Корина сигурно щяха да съвпаднат с моите. Комисарят беше проверил алибита ми. Господин Бено Нибур (търговия на едро с южни плодове) потвърди по телефона, че от 16:30 до около 18:20 съм бил при него и съм проучвал личното му мнение за любимото му домашно животно и за една обединена Европа. И съпругата му, която разпитах във връзка с противозачатъчните хапчета, можа да потвърди това. Ясно като бял ден. Можех да си вървя по пътя. Нима бях станал вече безинтересен за стария Юп? Корина чакаше в съседната стая. Майер ми донесе котката. За съжаление бях забравил да поискам адреса на Корина.

Изядох пържените яйца в кухнята и разгърнах телефонния указател. На презимето Бъорних открих само: „Бъорних, Хайнц. Търговец на художествени произведения.“ Два телефонни номера: канцелария и аукционна къща (галерия).

Легнах да спя.

В осем часа се събудих с главоболие. Бях сънувал какви ли не глупости. Единственото нещо, което се беше запазило в паметта ми, бе желязната вита стълба, по която падах надолу безкрайно дълго. Инка се беше свила на кълбо върху юргана. Станах от леглото, котката ми смигна и продължи да спи. Отидох в банята.

Двайсет минути по-късно бях облечен. Госпожа Зайделбаст потропа и донесе закуската. Инка се протегна върху възглавницата и се изгърби.

— Това е котка — казах аз. — Миналата нощ се сприятелихме. Казва се Инка.

Госпожа Зайделбаст остави подноса и заяви решително, че котки с такива сини очи изобщо не съществували.

— Съвсем истинска и скъпа — възразих аз, нека все пак да провери в енциклопедията под „сиамска котка“.

Хазайката се изпари. Инка и аз си разделихме честно сандвича с шунка. Кафето не я интересуваше толкова.

Някой позвъни на вратата. Госпожа Зайделбаст съобщи, че е някой си господин Майер. Той влезе в стаята. Посрещнах го не особено радостно и го попитах:

— Служебно или частно сте дошли?

— Не ми се събира и четири часа да съм спал. Всъщност идвам по-скоро частно.

— Всъщност. Можете да изпнете чаша кафе с мен.

Майер погледна Инка меланхолично.

— Госпожица Бьорних сигурно копнее за котката си.

Той седна, а аз отидох в кухнята и взех чаша и чинийка. Госпожа Зайделбаст се беше зачела в „Големия Брокхауз“ от 1898 година и каза потресена:

— Ама че чудесии има в природата. Котки с теменуженосини очи! На панаира видях навремето сиамските близнаци. Те не бяха със сини очи...

Господин Алфонс Майер изпи с наслада кафето и изяде едно хлебче с мед.

— Започна издирването на Франц Шертел. Успях да открия една негова снимка в жилището му. Когато снощи се обадих по телефона на Хартунг във вилата, аз му долових, че застреляният мъж е Шертел, и всички ние бяхме повярвали в това за известно време. Централата беше уведомена за второто убийство, в отдела за информиране на печата постоянно се мотаят репортъри, които са жадни за сензации за утринните издания и са много припрени. Моят шеф, господин комисарят, се надява, че Шертел ще се обади веднага, щом прочете, че е бил убит. Именно това е написано в днешните вестници. Но може би е заминал нанякъде?

— Вчера в 12 часа той все още е разговарял с госпожица Бьорних — констатирах аз.

— Хайде на първо време да спрем вниманието си на убития. Убиецът е стоял в най-горната част на витата стълба и му е пуснал два куршума в гърба. Мъртвецът беше облечен с домашната дреха на Шертел, нямаше никакви документи у себе си, все още не знаем нищо за самоличността му. Засега е един непознат. Сигурно е бил у Люмиер. Доказателство: снимката в джоба му.

— Неговият убиец може да я е пъхнал там, за да подведе криминалната полиция.

— Също е възможно. Корина Бьорних даде показания, че леля й възнамерявала да продаде на някакъв частен колекционер картината, освидетелствувана чрез експертиза като неизвестна досега творба на Ван Гог. Тя се застъпи за Люмиер, която завчера все още нямала

никаква представа за фалшификацията. После ненадейно обвини Шертел, че е знаел за тази фалшификация, и в края на краищата помоли господин комисаря да прибере на сигурно място злополучната картина, защото искала да й уредят очна ставка с Шертел. А картината с подписа „Винсент“ да бъде съпоставена със снимката без подпис... Шертел трябвало да бъде принуден да даде показания.

— Несъмнено, ако изобщо се появи отново — казах аз сухо.

— Хич не е несъмнено — възрази Майер. — Защото картината е изчезнала и е твърде възможно Люмиер да не е послушала племенницата си и да я е продала на някой колекционер вчера в 16 часа. Сегашният ѝ притежател сигурно ще подаде оплакване до властите, щом узнае, че е дал парите си за фалшификация. От кого се е чувствувала заплашена фалшификаторската банда? Само от лицата, които са можели да разкрият измамата — или вече са отправили такава заплаха. Повтарям, картината с фалшифицирания подпис „Винсент“ е изчезнала. Госпожица Бъорних настояваше, че това било невъзможно. Била закачена точно над камината. Когато бяхме вчера във вилата, нямаше никаква картина над камината... Само едно нещо знаем със сигурност: убиецът е влязъл във вилата между 16:30 и 17:30. Показанията на Бъорних бяха много противоречиви и когато господин комисарят ѝ го каза, тя не пожела да говори повече и настоя да се посъветва с брат си.

— Хайнц Бъорних, търговец на художествени произведения.

— Точно така. А Шертел е негов закупчик в страната и чужбина. Срещу комисиона. Бяха намерени няколко квитанции. За значителни суми.

— В такъв случай може и да е било така: Шертел се е сдобил с фалшивия Ван Гог...

— Не, това е била маслена картина, имитираща стила на Ван Гог. Едва с помощта на подписа „Винсент“ тя се е превърнала в съзнателна фалшификация.

— Съгласен съм. Шертел или някой друг фалшификатор е прибавил този подпис. И изведнъж картината се появява тъкмо у лелята на известния търговец на художествени произведения. Най-близкото до ума е, че е трябвало да бъде примамен някой любител.

— Засега само предположения — въздъхна Майер — с изключение на факта, че старата дама е имала една картина, така да се

каже, на комисионни начала, като се е представяла за убедена, че е на Ван Гог. Никой не купува Ван Гог без експертиза. Но има достатъчно хора с докторска титла, които срещу заплащане са готови да издадат удостоверение по желание на клиента си. Ако за нещастие фалшификацията излезе наяве, всеки експерт се оправдава с всеизвестния факт, че човек се лъже, докато е жив. Опасявам се, че красивата Корина премълчава пред нас някои работи.

— Тя чисто и просто се страхува.

— Това се опровергава с решителния отказ да бъде поставена под полицейска закрила. Ние предложихме да поставим под полицейска охрана нея и жилището ѝ.

Аз си помислих: известните картини на Ван Гог висят в музеи или се намират в частно владение. Но той е рисувал като бесен и не всяка от картините му е регистрирана. Фалшификаторите си служат сигурно с такива изтънчени трикове, че купувачът да остане убеден в автентичността. Наистина ли Анет Люмиер изиграла само ролята на почтена стара дама, която посредничи при продажбата на една ценна картина. Неизвестна творба на Ван Гог — както експертите удостоверяват със сигурност...

Майер каза:

— Ние няма да имаме нищо против, ако веднага занесете котката на госпожица Бъорних. Може би ще ви разкаже за себе си и за Люмиер малко повече, отколкото на нас. Възможно е, нали? Така че дадена ви е зелена светлина към красивата Корина.

— Възможно е... А вие дойдохте тук „всъщност съвсем частно“, за да ме насъскате срещу Бъорних. Хайде, признайте си.

Майер се ухили от другия край на масата и ушите му леко покривеняха.

— Къде живее тя? — попитах аз.

Той замълча за ефект и пошепна:

— „Паркърс“ №5.

— Не, не може да бъде! — възкликах аз. — Значи е живеела заедно с леля си... Но първият етаж изобщо не е обитаван.

— Има едно хубавичко, малко мансардно жилище, убягнало е от погледа ви. Отделен вход от задната страна на вилата. Ще намерите госпожица Бъорних, тя е за няколко дни в отпуска. Моля, обадете ми се по телефона, щом се приберете отново вкъщи.

Обещах му, той ми даде телефона си и изведнъж се разбърза.

До девет и половина бях зает със служебна кореспонденция, стъкмих дебело писмо „Бърза поща“ за Дюселдорф. След това трябваше да тръгна на обиколка за проучване на мненията, да направя допитване сред домакините: „Привърженичка ли сте, или противничка и антиавторитарното възпитание на децата? Обосновете се, моля.“ Домакините щяха да бъдат удостоени от мен по-късно. Облякох си палтото, информирах котката Инка и я взех в дясната си ръка. Щях да вървя пеш.

Пред вратата от ковано желязо беше паркирана черна лимузина мерцедес. Сетих се за упрека на комисаря и за всеки случай си записах номера на колата, което не беше лесно, защото трябваше да избутам котката на рамото си, за да бъдат свободни ръцете ми.

Минах покрай вилата отдясно, за да стигна до задната ѝ страна. Прозорците на партера и на първия етаж бяха със затворени капаци. Дива лоза се виеше по порутената фасада. На фронтона — остра куличка. Три чисто измити прозорчета на покрива: мансардното жилище. Входът бе заслонен от малка козирка, подпряна на две прогнили дървени колони. Вратата беше прясно лакирана и имаше секретна ключалка. Над звънеца — бяла картичка: Корина Бъорних. Натиснах копчето и отстъпих крачка назад. Един прозорец се открепна.

— Ах, вие ли сте. Един момент! — извика Корина.

Инка измяука радостно. Чух тропане на токчета по стълбата.

През отворената врата се появи Корина. Беше с черен костюм, бледа и красива. Мъжът до нея бе с половин глава по-висок от мене и имаше изискания вид на актьор с много ангажименти.

— Господин Керстен — господин Бъорних, моят брат — представи ни тя един на друг.

Инка се развесели много, Корина я взе, а аз подадох ръка на търговеца на художествени произведения. В отговор — вяло ръкостискане.

— Значи вие сте дипломираният проучвател на общественото мнение — констатира той с ироничен тон.

Тази титла ми беше прикачил онът глупак Майер, когато ме представи на д-р Лудерер. Следователно Бъорних е бил информиран за моя милост от брадатия адвокат.

— Без диплома, моля — възразих аз усмихнато.

Инка изсъска срещу него.

— Това животно е невменяемо — ядоса се той.

Каза, че бързал. Кимване с глава за Корина, снизходително махване с ръка за мен, ледено пожелание „Приятен ден“.

Тя не ме покани да вляза, погали котката и каза припряно:

— Много ви благодаря за усилията. Брат ми установи междувременно, че са били откраднати всички бижута на нашата леля. Изглежда, е станала жертва на съвсем обикновено убийство с цел грабеж... И забравете всичко, което наговорих вчера — бях малко объркана.

Тя отбягваше погледа ми.

— В този съмнителен научен антикварен магазин беше убит един мъж, когото вие сметнахте отначало за Шертел. И там беше стреляно повторно срещу вас. Убийство и опит за убийство — и в двата случая може да има връзка само с фалшифицирания Ван Гог, с тази фотографирана от вас картина.

— Не зная! — гласът ѝ звучеше твърдо. — Освен това е работа на полицията да установи дали у Шертел са действували същите грабители, които са били тук във вилата. Картината е открадната, а Шертел, единственият, който... — тя се запъна — е изчезнал. Не ми е жал нито за картината, нито за бижутата. А да не говорим за господин Франц Шертел, дори и бившата му жена не би го оплакала, ако умре.

Беше просто неузнаваема. Устата и потреперваше — от мъка или от гняв? — а очите ѝ стрелкаха ожесточено, отбягвайки ме. Теменуженосини очи — също като на Инка...

— Вчера се запознахме, вие ме подкрепихте и си имахте неприятности заради мен. Подложиха ви на разпит и дадохте показания какво сте видели и чули. Но нищо не може да утежни положението ви по никакъв начин или да ви обвърже изобщо. Всичко засяга само мен! След като мине погребението на леля ми, можете да ме потърсите по телефона.

Подаде ми вяло ръка.

— Вие сте просто изтъкана от противоречия, госпожице Бъорних — казах аз.

Очите ни най-после се срещнаха. Долових само студенина и стремеж да не ме допуска до себе си.

Тръгнах си. Много ми беше криво.

Черният мерцедес беше изчезнал. Тръгнах по същия път, както вчера с Корина. Беше ме отпратила на бърза ръка, като куриер на магазин за химическо чистене. („Ах, роклята ми, благодаря много. Ще изпратите сметката, нали?“ Още няколко нищо не казващи думи и вратата се затваря.)

На какво се бях надявал? „Зелена светлина за вас... към красивата Корина“, беше казал Майер. Не! Дамата със сините котешки очи е прекалено сложна за мене. А брат ѝ, елегантният търговец на художествени произведения с прошарените слепоочия и загладената актьорска физиономия, няма защо да се опасява от скандал заради фалшифицирания Ван Гог, защото леля Анет е била убита от крадци, полицията ще съсредоточи усилията си около тяхното преследване...

Но що се отнася до изчезналата картина, имаше и други възможности, освен версията на Бъорних за убийство с цел грабеж, като например: тримата посетители са дошли в 16 часа заради картината, купуват я и я вземат със себе си. Или: те се пазарят за картината, но цената им се вижда твърде висока и си отиват без нея. Или: сделката е била склучена, но картината е трябвало да бъде взета чак на другия ден и единият от тримата се е върнал без знанието на другите, убил е старата дама и е откраднал картината.

Обаче между убийството на „Паркщрасе“ и неидентифицирания мъртвец в антикварния магазин има връзка, а именно — направената от Корина снимка. И Анет Люмиер вече не може да даде показания на кого и защо я е дала. Шертел, който предузеща беда или я е причинил, се укрива. А Корина мълчи. Дали мълчанието ѝ е с цел самоотбрана или просто хладна пресметливост?

Кълбото от мисли в главата ми се оплете. Край, стига вече! Трябва да зачеркна снощните събития, да зачеркна Корина, изплашеното момиче със светлия шлифер! Случаят ми се подигра чрез нея. С Майер ще изпия още една бира — за скорошното изясняване на двете убийства с цел грабеж. Както ви се харесва, госпожице Корина Бъорних!

Нещо се въртеше в главата ми, предупреждаваше. Някакво изречение — но кое? Сигурно бе останало в паметта ми, но огорчението ми го беше изтикало изцяло на заден план. Поех ос дълбоко въздух, припомних си още веднъж сцената с Корина и

изведенъж в черепа ми прещракна: бившата жена на Шертел не би го оплакала, беше казала Корина. Дали да не отида при тази жена?

Не, край, стига. Трябва да зарежа вече всичко това!

И все пак — кой е този Франц Шертел, който трупа стари оръжия, вехти книги и списания в „научния антикварен магазин“, а е смятан за известна личност в международната търговия с произведения на изкуството — и от неговия дюкян една картина се придвижва на „Паркщрасе“ №5, като в качеството си на мним Ван Гог намира новото си място в хола на една стара придворна актриса? В салона на лелята на Корина и Хайнц Бьорних!

Корина твърди, че Шертел не е познавал старата дама. Нещо, което е вероятно само ако Бьорних е отредил лично определена роля на леля си в играта с фалшифицираната творба на Ван Гог — без знанието на Шертел! Като телефонния разговор на Корина с Шертел е обърнал тази игра с главата надолу.

Нови комбинации... Объркващо!

Хрумна ми, че бих могъл да започна своето допитване сред франкфуртските домакини от бившата жена на Шертел. Ще намеря начин да я заговоря за него. Не знаех адреса ѝ. Качих се на трамвай и се отправих към адресната служба.

Госпожа Шертел живееше на същата улица, където се намираше антикварният магазин на бившия ѝ мъж. Той беше напуснал общото жилище преди две години — сигурно след развода — и оттогава обитаваше двете стаи над магазина.

Пътем си купих вестници, прочетох за убийството с цел грабеж на „Паркшрасе“ и че собственикът на един антикварен магазин в стария град е бил застрелян. Интересувах се преди всичко дали журналистите допускаха, че между двете събития има връзка. Нищо подобно.

Малко преди 11 часа минах покрай антикварния магазин. Рулетката беше спусната. Моята цел беше само през две къщи. На третия етаж. Звънец за Софи Шертел и Йоханес Форестие (звъннете два пъти). Докоснах с пръст за секунда копчето на звънца. Нещо избръмча, бутнах вратата.

Тя стоеше горе и ми се усмихваше. Червеникаворусата грива покриваше половината ѝ лице и стигаше до раменете ѝ. Очите ѝ бяха зелени като шума, кожата — светлобронзова. Лицето ѝ се стесняваше от челото надолу. Скулите ѝ бяха гладки. Устата ѝ — като червен плод. Защо се усмихваше всъщност? Тази усмивка беше предизвикателна, дръзка.

Представих се, показах документите си, казах си думичките. Изведнъж тя доби сериозен вид, зелените ѝ очи потъмняха.

— Сигурно не е случайно, че идвate при мен точно днес, а? — запита тя с високомерен алтов глас. — Хващам се на бас, че сте съмнителният дипломиран проучвател на общественото мнение, за когото ми разказа Лудерер. Сигурно искате да mi съобщите, че мъжът, за когото за съжаление бях омъжена, е мъртъв. Добра новина, но mi е известна вече. От сутринта се мъча да се напия. От радост. Направете mi компания!

Тя се разсмя пронизително и ме въведе в жилището си. Беше облечена с прилепнала рокля от зелена коприна с дълъг цип отстрани. И наистина нямаше накъде да бъде по-къса. Олюляваше се леко. Какво ли разбираше под това „от сутринта“? Ако от осем часа се беше заела усърдно да пие, можех да очаквам какво ли не... Затворих вратата. Тя извика:

— Елате насам, има кафе. После можете да питате, каквото си щете. Негодникът умря. Аз съм щастлива.

Тя повтори това, почти пеейки, и затрака из кухнята.

Сметнах за уместно да не ѝ развалям доброто настроение и премълчах, че Шертел е все още жив, макар и изчезнал. Стоях нащрек в модерно обзаведената дневна. Тя се появи с кафето, а аз веднага поех застрашително люшкация се поднос.

— Застреляли са го като куче в гърба — изкиска се тя. — Винаги съм му пожелавала подобно нещо. — И добави съвсем сериозно, с нисък надменен тон: — Мизерна, жалка смърт, защото той самият беше мизерен и жалък. Смятате ме за брутална, за безчовечна? О, не, мога да бъда и много мила. Само че съм болна от сърце и трябва да се пазя. Винаги припадам в най-прекрасния миг. — Сигурно обзета от тъжни спомени, тя рухна в едно четвъртито яркочервено кресло и хълцайки, тихичко се разпореди: — Утешете ме де!

Роклята ѝ се беше запретнала нагоре. Имаше хубави бедра.

— Радостно е, че не живеете в Индия — казах аз и си сипах кафе. — В Индия нямало разводи и изгаряли вдовиците.

Тя се заля от смях, седна изправено, оправи роклята си. Пихме.

Сетне се надигна лениво и донесе бутилка шотландско уиски от едно долапче. Върху него имаше фотография в рамка. Портрет на мъж. Наведох се и го разгледах по-подробно. Лицето ми се видя познато. Любопитството ми не остана незабелязано.

— Йоханес Форестие — моят квартирант. Той също имаше мотив да убие Шертел. Но някой друг направи това. Да, вместо него.

А защо изобщо се е омъжила за такова страшилище, запитах аз и скальпих няколко банални фрази.

— На такава привлекателна жена като вас, уважаема — ако ми разрешавате да направя тази констатация — само това ѝ липсва, да мрази един човек, комуто някога е подарила любовта си. А не е било нищо друго, освен подарък, нали?

— Я оставете тези дрънканици — заповяда ми тя с надебелял език, сипа уиски в чашите и се сгущи в креслото със свити крака. — Би трявало да сте наясно за Шертел. Именно вие! Ще ви обясня защо. Снощи неочеквано ме посети доктор Лудерер. Видели сте се с него при трупа. Нямам телефон и който иска нещо от мен, трябва да дойде тук. От него узнах, че на местопрестъплението са били един човек от криминалната и някакъв дипломиран проучвател на общественото мнение. Лудерер се чувствува задължен да ми препоръча как да се

държа. В случай че бъда разпитвана. Тъй като имаше няколко съмнителни сделки между Шертел и галерията Бъорних. Великият Бъорних не желае в никой случай да бъде намерена някаква връзка между него и убития. Лудерер дори ми предложи пари. Да съм заминела за известно време. — Тя се разсмя победоносно. — Изхвърлих го. Йоханес отлетя вчера за Париж. Иначе щеше да се погрижи по убедителен начин за изхвърлянето.

Почудих се колко ясно и последователно успяваше да се изразява въпреки очевидното си пияно състояние.

Госпожа Софи пое голяма гълтка, вторачи се в една точка и заговори отново с пиянска откровеност:

— Срещнахме се преди три години. Шертел го взе на работа като реставратор. След развода Йоханес се пренесе при мен. Напусна работата си при Шертел. Тогава започна да прави имитации на стари майстори. Имитации, разбираете ли, а не фалшификации! Йоханес е гений! Има достатъчно колекционери, които плащат съвсем прилично за такива старинно фризираны картини. Бъорних се разплащаше с Йоханес при всяка продажба и прибираще по десет процента за посредничеството си. Нелоша работа за Йоханес. Но преди няколко седмици откри, че две от картините му висят в частни чуждестранни галерии — като освидетелствувани от експерти оригинални картини на стари майстори! Когато искаше обяснение от Бъорних, той му представи веднага доказателства, че не ги е декларидал и продал като оригинални творби. Йоханес откри една следа и можа да се добере до купувача на едната от двете картини. Но този човек отдавна беше продал картината другому. Кому? И като какво? А впоследствие тя изникна като мним автентичен Реноар. В частната галерия на един швейцарски фабрикант на сирене! Йоханес смята, че купувачът на картината, изработена от него за Бъорних, е бил посредник на Шертел. Той се надява, че в Париж ще открие една измама на този мошеник.

— Изглежда, господин Форестие е бил — аз се поправих бързо — е много простодушен човек, щом не се е сетил, че с имитациите му би могло да се прави търговия като с истински творби. В края на краищата той е състарявал картините, както сама казахте.

— Какво знаете вие, а и какво ви засяга това! Състаряват се изкуствено не само картини, но и мебели, защото хората лудеят за такива неща. В търговията с художествени произведения, търсенето

определя предлагането. Йоханес си избра за подражание старите майстори, но никога не е фалшифицирал подписи. Никога! Аз обаче трябваше да предугадя, че и Бъорних е мерзавец като Шертел. Казах ли ви вече, че още по мое време сестра му работеше при Шертел? Имайте го предвид. Тя се възхищаваше от майсторството на Йоханес и му уреди първите поръчки на брат си. Признавах ѝ тази заслуга. Доскоро... съвсем доскоро.

Алкохолът кръжеше в кръвта ѝ, чертите на лицето ѝ се изостриха, върху мен се спря неподвижният ѝ, сякаш вледенен поглед.

— Страхувам се за Йоханес — прошепна тя. — Кажете на полицията, че сте били при мен и какво съм ви разказала, а също, че след завръщането си Йоханес ще даде показания — и срещу Бъорних.

Попитах я защо самата тя не отиде в полицията.

— Не! Не без Йоханес. Вие дойдохте и аз се възползвам от възможността. Явно сте нещо като — доносчик не звуци много фино, а? Не се бавете. Все пак можете да си допиете кафето и чашата уиски.

Йоханес Форестие, когото тя обича... Снимката му върху долапчето! Две физиономии се наложиха една върху друга, лицето на мъртвеца в антикварния магазин и това тута — убитият е Форестие! Корина изльга, защото той не е непознат за нея. Стана ми едновременно горещо и студено.

— Съвсем пребледняхте, сигурно не носите много? Понякога ми се налага да пия, тогава усещам сърцето си. — Софи Шертел ме изгледа с уморено премрежени очи и промърмори: — Не сте вече в първа младост, но ми харесвате. Умеете да изслушвате хората. Можете да дойдете отново при мен — щом Йоханес се върне — и да проучите мнението ми. За живота може би? Ax, няма смисъл, всички мъки и борби завършват в нищото, в смъртта. Всичко върви нататък от самото начало. Всичко е просто безполезно, има сметка само да се наслаждаваш ден за ден. Това е положението.

Тя се запъна полуразплакана, под въздействието на алкохола излизаше наяве цялата ѝ сдържана мъка. Искаше да се порадва, че Шертел е умрял, а тъжеше за безцелно пропилените години. Как ужасно щеше да я нарани вестта за гибелта на Форестие!

Не можах да ѝ кажа истината, сякаш буза беше заседнала на гърлото ми. Тя ме изпрати до вратата, с мъка стоеше права. Целунах ѝ ръка за довиждане. За втори път този ден се чувствувах съсипан.

Отидох до най-близката телефонна кабина, обадих се на Майер, разказах му у кого съм бил и че по снимката на нейния любим, някой си Йоханес Форестие, съм разпознал мъртвеца в антикварния магазин.

— Трябва да ѝ съобщите внимателно за смъртта му — казах аз.

— Значи Форестие — додаде той. — Знаел е твърде много. Достатъчен мотив за Шертел да го убие.

Дали не съм можел да напиша за какво е станало дума в разговора. Преди всичко това, което госпожа Шертел ми е разказала за подозрението на Форестие и за неговите връзки с галерията Бьорних.

Аз казах недоволно:

— Добре де.

— Има ли нещо ново около прекрасната дама Корина?

Отговорих рязко „не“ и затворих телефона.

След като се наобядвах, за три часа успях да разпитам четири домакини, заети с готварската печка или пералнята. Нито една от тях не искаше да знае за антиавторитарното възпитание. Авторитетът, комуто те плащаха дан, определял кога и къде бива да играят децата, сиреч децата трябвало да слушат. А вкъщи се налагало те да бъдат тихи и кротки, иначе съседите се оплаквали и хазайнът щял да си намери по-спокойни наематели: наематели без деца.

Прибрах се вкъщи. Госпожа Зайделбаст каза:

— Този господин Майер ви очаква от половин час. Направих му кафе, ще го приспаднем после.

„Какво ли още иска от мене?“ — помислих си аз ядосано. В края на краишата трябва да си изкарвам хляба, а това, което иска да напиша за него, ще ми струва ценно време.

Този път Майер имаше доста изнервен вид.

— Изпраща ме старият Юп. Има някои неща... — Той ме погледна тъжно. — Госпожа Софи Шертел е мъртва. Може би сме закъснели с петнайсет минути.

— Ама и тя ли... Кой я е...?

— Не! — прекъсна ме той припряно. — Сърдечен удар. Няма никакво съмнение. Звънихме и тропахме, но не се появи. Тогава отворихме вратата. Госпожа Шертел лежеше пред прага с ръка на сърцето. В дясната си ръка държеше копринен мъжки шал.

— Мъжки шал? Какво значи това?

— Може би се е случило следното: вие сте си отишли, госпожа Шертел е продължила да пие. След това се позвънява, тя отваря вратата. Пред нея стои смятаният за мъртъв Франц Шертел и понечва да влезе. Тя го отблъска ужасена, при което дръпва шала му. Внезапният ужас, алкохолът, тя е болна от сърце — край, Шертел трясва вратата, побягва. Така е станало може би. По мъртвата няма никакви следи от насилие.

— Шалът не доказва непременно, че е идвал Шертел. Може да е бил на Форестие. Или на някой друг.

— Така е, но ние поразпитахме из къщата. Един наемател — току-що се беше приbral — видял как някакъв мъж се качва нагоре. Описанието съвпада.

— Аз съм виновен. Трябваше да й съобщя, че Шертел е още жив и че Форестие... Не, не успях да се справя.

Майер отвърна лаконично, че не съм могъл да постъпя другояче. В края на краищата тя не е била на себе си. Лекарят констатирал: мъртво пияна.

Седях сломен и се упреквах за индивидуалната си акция.

— Как прекарахте у красивата Корина? — запита Майер.

Разказах му намусено и му дадох ясно да разбере, че за в бъдеще не желая да се занимавам нито с Корина Бъорних, нито с брат ѝ. Казах, че ми е дошло до гуша от тази работа.

— В края на краищата не си изкарвам хляба в криминалната полиция.

— Какъв хубав шкаф имате. Солидно изработена мебел — заяви той съвсем неуместно.

— Гардеробът принадлежи на госпожа Зайделбаст, може би тя ще ви продаде тази уродлива грамада и ще сложи на нейно място закачалка — отвърнах аз язвително.

Той заразглежда гардероба като влюбен в антиките колекционер.

— Какви изключителни възможности за ползване предлагат тия обширни сандъци...

Междуд временено се бях сетил, че още изобщо не съм разказал какво беше издрънкала пияната Софи Шертел за Корина: че сестрата на търговеца на художествени произведения Бъорних е работила допреди близо две години в антикварния магазин на Шертел. Казах го на Майер и добавих:

— Така че е познавала този Йоханес Форестие.

Майер се засмя беззвучно, сетне изруга:

— Значи ни излъга! Ние не вярваме ни най-малко и за насилиствената разходка с колата, и за двамата маскирани мъже. Къде е била всъщност, докато вие сте чакали при мъртвеца? Чистичкият ѝ брат лъже също. Господин търговецът на произведения на изкуството подаде тази сутрин оплакване до властите: легендата за откраднатите бижута на Люмиер! Пазела ги била в една касетка. В спалнята си. Племенникът ли няма да ги знае тези работи... Същото ви е сервирала и на вас сестра му. Във вечерните издания на вестниците ще може да бъде прочетено черно на бяло. Той заяви, че картината, упомената от сестра му във връзка с убийството на леля им, била наистина нарисувана в стила на Ван Гог, но как и защо е била окачена в хола на старата дама, той, разбира се, не знаел. Картината се намирала по едно

време в магазина на Франц Шертел и била фотографирана от неговата, на Бъорних, сестра. Значи трябвало да бъде разпитан Шертел. Показанията, дадени от Корина под въздействието на първоначалното вълнение, били безпредметни, защото не ставало дума за фалшифициран Ван Гог, а за картина „в стила на този майстор“ и тъй нататък, и тъй нататък. Това съмнително произведение е изчезнало, Люмиер, Форестие и Софи Шертел са замъкнали завинаги, Франц Шертел е неизвестно къде... А каквото и да ви е разказала бившата жена на Шертел — в наличност няма никакъв подписан от нея протокол.

— Защо Корина скри, че познава Форестие?

— Само тя самата може да отговори на този въпрос. Логично. Но защо два пъти бе стреляно срещу нея? И от кого? Сигурно за Бъорних е голяма радост, че Форестие не е вече между живите. При което слагам в сметките, че още преди това е бил осведомен от Лудерер за „смъртта“ на Шертел. Въз основа на вестта, донесена от сестра му, той може да преиначи нещата и да измисли версията, че Люмиер е била убита от бандити, които са откраднали бижутата ѝ, както и една почти лишена от стойност картина. Иска на всяка цена да предотврати възможността да бъде намерена връзка между фалшифицирания Ван Гог и убийството на Люмиер. Да се върнем към Шертел: независимо дали е убиецът на Форестие, той ще бъде арестуван, ако няма алиби за времето, когато е било извършено престъплението.

— Възхитен съм от вашата необорима логика — казах аз. — Но пък тогава кой е убил старата дама на „Паркърс“? Шертел — кой друг? Всичко е ясно, или би трябвало да вкарате в играта някой непознат?

— Да направим още една съпоставка: старата дама е понечила да телефонира на Шертел, тя си е била записала номера му на листче. Тъкмо тогава Шертел се появява и я убива. Притежавал ли е ключ от външната врата? Доста неправдоподобно. Ако приемем, че тя му е отворила вратата, поканила го е да влезе, а сетне той я е удушил, би могъл, разбира се, и той самият да е пъхнал листчето с телефонния номер в ръката на мъртвата. Но защо да го прави? Освен това почеркът е нейният.

— А защо тогава Форестие се е появил у Шертел?

Майер поклати показалец.

— Трябва да бъдем нащрек по отношение на този „гениален имитатор“... — Той замълча за малко, след което заговори унесено на себе си: — След като ми разказахте по телефона за посещението си у госпожа Шертел, аз направих справка на летището. Тя ви беше казала, че Форестие е отлетял завчера за Париж, нали? Той наистина си е бил запазил място в завчерашния пътнически самолет за Париж, но не е летял! Госпожа Шертел ли е изльгала вас или Форестие — госпожа Шертел?

— А защо Форестие не е отпътувал? Това може да има нещо общо с фалшифицирания Ван Гог, следователно и с Шертел!

Майер изстена:

— Това гадаене ми дойде до гуша.

Беше добил угрожен вид. Донесох бутилка житна ракия, която не след дълго беше вече преполовена. Пиеше мълчаливо като мен и с това ми стана симпатичен.

Госпожа Зайделбаст провря глава през вратата и каза със заговорнически тон:

— Една млада дама ви търси, господин Керстен. Да я накарам ли да почака при мен?

Майер скочи на крака и ми прошепна, че ако е госпожица Бъорних, щял да е много радостен.

— Идвам! — извиках аз и изтичах в коридора.

Корина стоеше до масичката с телефона и ми се усмихна насила. Този път русите ѝ коси бяха прибрани на кок върху тила. Така лицето ѝ изглеждаше по-малко, а теменужените ѝ очи блестяха по-големи.

— Каква радостна изненада.

Радвах се наистина.

— Обадих се по телефона на господин комисаря и взех от него адреса ви — каза тя с треперещ глас. — Казах му, че само искам да си взема котката. Но трябва да говоря с вас! Сутринта не бях много любезна, но двамата с брат ми си имаме големи ядове. А сега вече не намирам никакъв изход.

Устните ѝ се усмихваха с усилие, а очите ѝ ме отбягваха.

Помолих я да влезе в стаята ми, отворих вратата.

— Моля, заповядайте, госпожице Бъорних, наистина тъкмо имам гости... — запънах се, защото ми се мярна само левият крак на Майер, който изчезна в гардероба... — имах гости, един колега — извиних се

аз припряно за бъркотията, раздигнах бутилката и чашите и проклемах наум Майер, който ме постави в неловкото положение или да се примиря с един подслушван, или да предупредя Корина с подходящ знак. Нека да си стои в долата и да се задуши бавно. Тая Зайделбаст тъкмо беше сложила нафталин...

Корина отказа да си съблече палтото и седна сковано.

— Какво мога да направя за вас? — запитах аз.

— Ах, само бих искала да ви помоля да направите посещение у госпожа Софи Шертел и да ѝ предадете нещо. Молбата ми е странна, зная. Госпожа Шертел обаче няма никаква представа... Ами ако мъжът ѝ е бил този, който стреля срещу мен?... Но вие видяхте всичко със собствените си очи и можете да ѝ го разкажете. Не мога да отида там още веднъж. Като се запознаете с нея, ще ме разберете.

Замълчах потресено. „Още веднъж“ — значи все пак е била вече у госпожа Шертел? А какво имаше предвид сега? Да беше се изразила малко по-ясно — и не беше никак лошо, че Майер чуваше всичко това!

Корина очакваше нервно някакъв отговор, но аз мълчах и тя каза разгорещено:

— Постъпих съвсем погрешно. Да. Във всичко от самото начало. И по-късно, когато Форестие... Вчера ми беше невъзможно да действувам другояче, защото в първите си показания бях премълчала някои неща заради леля ми, а и заради брат ми. Нали през цялото време смятах, че убитият в магазина е Шертел и че Форестие го е убил! Хукнах към госпожа Шертел, а не към полицейския участък. Това, за маскираните мъже в колата, беше лъжа! Бях си втълпила, че ще намеря Форестие у нея, разбирайте ли?

Всъщност трябваше да прояви учудване, че споменава за Форестие по такъв начин, сякаш допуска, че името му ми е познато. Аз обаче не я попитах нищо, а само поклатих леко глава.

Тя разкопча нервно палтото си и пак го закопча, размисли и реши да продължи разказа си.

— Госпожа Шертел беше много странна, не искаше да ме пусне вътре, наруга брат ми и ме упрекна по нелеп начин, че съм била наясно какъв лош номер бил погодил той на Форестие. Казах ѝ, че са убили Шертел, и я попитах за Форестие. Чак тогава ме пусна да вляза. Вестта за смъртта на мъжа си прие съвсем безразлично. Мразеше го. Що се отнася до Форестие, тя ме успокои. Бил отлетял за Париж. Зарадвах се,

че е на сигурно място в чужбина — мислете си каквото си искате за това. Нали вече си бях казала: Шертел е убил леля ми и Форестие го е пречукал заради това. И когато разбрах после, че мъртвецът в магазина е Форестие, настоях, че не го познавам. Просто не можех да постъпя другояче...

Тя мъркна в очакване на въпросите ми. Искаше ми се да я поразпитам за някои работи, но не го направих. Наблюдаваше ме нерешително и, изглежда, най-после разбра, че съм изправен пред няколко загадки. И ето че узнах от самата Корина това, което Софи Шертел ми беше разказала за връзката си с Йоханес Форестие. Да, Шертел се бил възползвал от дарбата му по измамнически начин. Но нито дума за галерията Бьорних.

Сетне заразказва отново за снощните събития.

— Тръгнах си от госпожа Шертел, която ме помоли много — не, дори ме заплаши — да не съобщавам името на Форестие в полицията. Той щял да се върне скоро във Франкфурт, щял да се яви в полицията и да изясни някои работи. Излязох от къщата и тогава видях, че се боричкате с някакъв мъж и че изчезнахте заедно с него в магазина. Побягнах, без да знам как да постъпя. Изведнъж от края на улицата се зададе друг мъж и се скри в магазина. Почаках във входа на някаква къща, най-после той се появи отново и беше много забързан. С голямо закъснение разпознах доктор Лудерер. Сега се осмелих да се приближа, но не посмях да вляза в магазина, защото там имаше още някой, освен вас... А какво стана после, ви е известно.

— Ами сега? — запитах аз и бях малко объркан. — Към лъжата, че не можете да разпознаете убития, се прибавя и измислицата за двамата маскирани мъже, които ви дръпнали в колата. Господин комисарят ще ви разпита още веднъж и ще трябва да му разкажете истината — както сега на мен.

— Кому, кога и къде ще призная нещо, решавам аз! — възнегодува тя. — Форестие и леля ми са убити, Франц Шертел е избягал. Тъй като Форестие вече не е в състояние, госпожа Шертел е длъжна да проговори сега! — И добави по-тихо, гледайки ме заплашително: — Може би вече е проговорила?

Най-добре щеше да бъде да скоча, да отворя със замах вратата на дрешника и да изкрешя на Майер: „Излизайте най-после! Чухте достатъчно, задавайте сам въпроси! Аз да не съм кошче за душевните

отпадъци на дамата Корина!“ Но вместо да направя така, казах саркастично:

— Да не би госпожа Шертел да познава бандитите, които са удушили леля ви и са отнесли скъпоценните бижута — нали така беше? И какво всъщност би трябвало да й предам, ако смея да запитам?

Тя клюмна глава, брадичката й се разтрепери и промълви:

— Преди всичко някой трябва да й каже, че не Шертел, а Форестие... Та тя все още смята, че Форестие е в Париж. Във вестниците пише: „Франц Шертел, собственик на антикварен магазин — застрелян!“ Аз не мога да отида при нея! Та тя узна най-напред от мен, че Шертел не е между живите... Не искам пак да бъда тази, която ще й съобщи и най-лошото за Форестие, което аз единствена мога да удостоверя.

„Най-лошото — тя единствена?“

Да премълчи или да говори — явно не й беше лесно да се реши.

— Сега зная, че Форестие е убил леля ми. — Гласът ми звучеше сякаш от разстояние. — Само той е могъл да бъде, а не Шертел и аз съм имала възможност да го възпрепятствам. В деня преди убийството той получи писмо от мен, в което му пишех, че картината ми виси в дневната на леля ми като мним оригинал на Ван Гог. Щом Софи Шертел узнае истината за смъртта на Форестие и бъде разпитана от полицията, аз също ще дам показания какво се е случило след седемнадесет часа в деня на убийството. Ще назова пред полицайите убиеца на моята леля: Йоханес Форестие, любовника на Софи Шертел. По този начин убийството на „Паркърасе“ ще бъде изяснено.

В гърлото ми заседна буза и имах чувството, че гърбът ми е облян със студена вода. Станах, подпирайки се на ръба на масата, взех бутилката от перваза на прозореца, налях си пълна чаша и я излях наведнъж в гърлото си. Почувствувах се по-добре.

— Искате ли? — попита я аз.

Корина поклати отрицателно глава. Потънала в мисли, тя седеше на креслото, съсипана, беззащитна, будеща състрадание. Аз обаче не бях настроен да играя ролята на утешител.

— Остроумно измислено — казах аз. — Форестие, разбира се, е откраднал и бижутата на вашата леля, нали? А после Шертел го е застрелял и е офейкал с тези бижута. Това няма да ви отърве от

криминалния комисар... — И добавих, поглеждайки изкосо към дрешника: — ... от зоркия инспектор Майер — също.

— Брат ми установи, че бижутата липсват. — Тя въздъхна. — Картината, този фалшифициран Ван Гог, също липсва.

— Значи историята с убийството вече изобщо няма нищо общо с фалшификацията на картината, така ли? Всичко се свежда до едно лично спречкане между Форестие и неговия съучастник, при което първият е намерил смъртта си. Бижутата, картината и Франц Шертел продължават да липсват. Сред многото убийства още едно ще си остане неизяснено. Какво ли значение има това в тази страна, в която ежедневно касиери и банкови чиновници биват застрелвани като кучета от гангстери, които сетне отиват, та се не виждат, в чужбина.

— Анет ми беше леля и аз много я обичах. Разберете най-после в какво положение съм! Не мога, а и не искам да се изповядвам пред криминалния комисар: изльгах, познавам мъртвеца, той се назва Форестие и беше любовник на госпожа Шертел — стрелна ме тя възмутено с очи.

Аз казах с леден глас:

— Криминалната полиция знае всичко за убития в магазина, неговото име, къде е живял. А Софи Шертел е замъркнала завинаги. Тя е мъртва. Сърдечен удар.

— Не! — изкреща Корина. — Откъде знаете...?

— Ей така, зная — отвърнах аз равнодушно.

Тя скочи, грабна чантата си.

— Всичко беше безсмислено. Посещението ми, моята молба. Оставихте ме да приказвам, изслушахте ме внимателно, за да ми съобщите в края на краишата, че Софи Шертел не е вече между живите. Много благодаря! Няма повече да ви досаждам! Мога да се справя и сама.

Повече не можах да си отворя устата, беше изхвръкнала вече от стаята. Изтичах след нея.

Тя отвори къщната врата, без да ми подаде ръка. Дим да я няма.

Инспекторът от криминалната полиция Алфонс Майер изпълзя от гардероба. След безброй кихавици и наля чаша ракия, отпи и ми кимна одобрително.

— Доста дългичко си поиграхте с нея, вместо веднага да ѝ обясните: „Напразно се напъвате, госпожице, защото Софи Шертел е мъртва“. Добре направено. Красивата Корина ще се почувствува като малко момиченце, което са пратили в банята да си измие врата.

Той си разтри колената, седна, охкайки, вгълби се в мислите си.

— Направих ви тази услуга само за да отиде тя при Хартунг и да каже най-после истината — измърморих аз и ме хвана яд на него, на Корина и на самия мен.

— Въобще изобщо не биваше да я пускам да си отиде, а трябваше да я приканя да ме последва незабавно в префектурата. Дано старият Юп да не ме упрекне, че съм останал докрай в гардероба. Исках просто да ви спестя неудобството.

— Вие сте извънредно благороден човек — рекох аз.

Почука се. Госпожа Зайделбаст открехна вратата и обяви:

— Котката е тук. — Инка се шмугна към мен и се търка о крака ми. — Дамата се върна, тикна ми котето в ръцете и помоли да ви предам да бъдете мил с него. За няколко дни. Но кой ще се грижи за клетото животно, когато ви няма? Това трябва да се изясни, господин Керстен.

— Къде е телефонът? — осведоми се Майер.

Госпожа Зайделбаст му го показа. Той разговаря повече от четвърт час. В това време взех Инка в скута си, допих бутилката житена ракия, гледах втренчено гардероба и си представях как Майер се измъква от него, киха, придобива деловото си изражение и заповядва на занемялата Корина да го последва в полицейската префектура. В такъв случай щях да съм се отървал окончателно! А сега, ще не ща, Инка ми осигуряваше нова среща.

Майер се върна. Беше изчервен до уши и потен.

— Старият Юп ме нахока, но госпожица Бъорних не може да ми избяга вече. Това е най-важното.

Той си избърса челото с носната кърпа, загледа ме умислено и каза:

— Честна дума, жал ми е за вас... Вместо да си гледате така наложителното за човечеството проучване на общественото мнение,

вие пак сте затънали до гуша в тази история с убийствата. Криминалният инспектор ви очаква утре в девет часа. Прочее в шахтата за боклука в жилището на Франц Шертел е бил намерен един пистолет. Без отпечатъци от пръсти. Дадени са били четири изстрела, два са били предназначени за Корина, два са улучили Форестие. Значи този, който го е застрелял, е искал да убие и нея. Оръжието, с което е било извършено убийството! А сега да се върнем пак към сестрата на богатия търговец на картини Хайнц Бъорних. Тази дама е истинско противоречие между страха и хитрата пресметливост! Позволявам си да направя за вас следното резюме: опитният проучвател на общественото мнение Ханс Керстен се сбогува с госпожа Шертел. Веднага след това тя написва писмо до Корина Бъорних, отбелязва върху плика „Бърза поща“ и го оставя на масата. Натъкмява се с намерение да отиде до пощата. Някой позвънява. Тя му отваря. Пред нея стои Шертел. Разговор, който завършва със смъртта ѝ. Сърдечен спазъм. Малко след това криминалният инспектор Хартунг и аз нахлеваме в жилището. На масата — все още незапечатаният плик. Хартунг прочита писмото. Софи Шертел пише, че току-що е била посетена от небезизвестния за тази Корина господин Керстен, който е бил на местопрестъплението. Понеже тя, Софи, вече нямало защо да се страхува от мъртвия Шертел, чувствуvalа се задължена да информира полицията за връзката между фалшификатора на картини Шертел и галерия Бъорних. Нека Корина да я посети, защото трябвало да се изяснят още няколко неща, свързани със задвижените по поръчение на една личност дела на Анет Люмиер. Тя, Софи Шертел, нямала никакви намерения да създava на Корина угрizения на съвестта заради леля ѝ и брат ѝ. Но може би тя щяла да се съобрази с някои неща. За тази все още съществуваща възможност трябвало все пак да поприказват, преди Йоханес да се е върнал от Париж. Така че очаквала Корина. Смайващо е колко смислено е могла да пише, въпреки че е била пияна до козирката.

— Явно, това е било някакъв особен вид пиянство.

— Странно. Ние залепваме марка на бързото писмо, затваряме го, занасяме го в пощата. Типично за стария Юп. От този момент Корина е под наблюдение. Тя е изльгала криминалната полиция, премълчала е съществени неща, има опасност да се укрие. Телефонът ѝ се подслушва. Какво става, след като пощаджията занася след пладне

бързото писмо на „Паркърс“? Пет минути по-късно Корина се обажда по телефона на брат си и му прочита всичко. Господин търговецът на картини я съветва да узнае най-напред какво е искал от госпожа Шертел той Керстен и преди всичко какво е узнал от нея. Настоява за незабавна информация. Корина телефонира в префектурата и моли за вашия адрес. Като причина не ѝ хрумва нищо по-добро от котката. Аз получавам поръчение да дойда у вас. Ако се появи госпожица Бъорних, би трябало да се опитам да стана таен свидетел на разговора. Най-трудното в цялата работа беше, че имах строга заповед да не ви подгответ за посещението на дамата и да не ви давам никакви подходящи указания. Вие трябваше да се справите сам.

— Трябваше да бъда избудалкан! Фу! Оглеждали сте се за скривалище, докато си пийвахте от житената ми ракия. Вие сте едно съвсем долно ченге!

— Без нерви, моля. Старият Юп е уникален човек и освен това не е добре с жълчката. В нашия занаят обедняваш всяка година с по една илюзия и се обогатяваш с опит. Не ме ругайте! Още малко и щях да се задуша в шкафа. Този нафталин е чиста отрова...

Не можех да си поема дъх от гняв, не исках и да слушам повече приказките му. Бил съм използуван с определена цел от Майер и от Корина. На него вече, почти не му се сърдех, но че тя е искала да ме изиграе, беше жестока обида. Значи молбата ѝ е била само претекст, за да ме подпита ловко за посещението ми у госпожа Шертел... Съвсем неволно си бях поиграл с нетърпението ѝ. Много я беше яд на мене, като си тръгна, след като бе претърпяла поражение. Така ѝ сепадаше.

— Тази дама е съвсем зле с нервите — размишляваше на глас Майер. — Сигурно ще съобщи на брат си с най-голяма бързина добрата новина за кончината на госпожа Шертел. Господин търговецът на картини вече няма защо да се страхува от скандал, защото, щом няма ищец, няма и съдия. А не знае, че сме прочели писмото с неясните намеци и че самите ние сме го пуснали в пощата... Красивата Корина сигурно ще отпътува за известно време. Затова е трябало да се отърве от котката. Но защо Шертел се е изложил на опасност и се е отбил посред бял ден у бившата си жена? Какво е искал от нея? Тя отнесе със себе си отговора в гроба.

Майер трябваше да върви в префектурата.

— Старият Юп не обича да чака. Да не забравите за утре в девет часа. Той ще бъде много мил с вас.

Мрачно го заплаших с юмрук.

Криминалният комисар Хартунг не беше в никой случай „много мил“. Седеше важно зад писалището си, пушеше пура и ме измерваше навъсено. Майер беше седнал на известно разстояние от мен с делово изражение.

— Нека признаем, че играта ви на детектив у госпожа Шертел и сведенията ви за тоя Форестие ускориха разследванията ни. — Тук той се ядоса: — Но ще трябва да признаете, че ние щяхме да й кажем кратко и ясно: „Франц Шертел е жив“. В такъв случай госпожа Шертел щеше да си спести ужаса при вида на своя смятан за мъртъв мъж, ужас, който е бил смъртоносен за сърдечно болната.

— Сметнах, че само въз основа на приликата между фотографията и мъртвеца в магазина аз нямам право...

— Да, да — прекъсна ме той нетърпеливо. — Ако ми се бяхте обадили преди посещението си у госпожа Шертел, Майер щеше да дойде след половин час и щеше да й покаже нашата снимка на убития.

— Аз ви изльгах във вилата, господин комисар — възразих доблестно. — Все пак чета криминални романи, когато не ми се спи.

Той махна пурата си, пъхна я в устата си, прекара длан по плешивината си и се обърна към Майер.

— Чухте, нали? А тъкмо се канех да похваля този господин Керстен, че не се е поддал на красавата Корина и не й е издал нито дума от разговора си със Софи Шертел.

Майер само се ухили.

— Та вие изобщо не знаете какво щях да направя с госпожица Бъорних, ако вашият приложен възпитаник не се беше вмъкнал в гардероба — отвърнах аз на удара.

Хартунг се наведе рязко и ме загледа сериозно.

— Знам много неща за вас. Включително и за нещастието, което ви е сполетяло преди две години, и как сте живели след това. До днес. Когато пусна някого да си върви, след като съм го заварил на местопрестъплението при убийство, аз искам да узная всичко за него. На трийсет и пет години сте, а приличате на петдесетгодишен. Косите

ви са побелели. Нямаше да направите нищо на госпожица Бъорних. Вие — не!

— Би трявало да проявите разбиране защо не бях в състояние да кажа на госпожа Шертел истината за Форестие. Тя го обичаше.

Той кимна разсейно, облегна се назад, взе една папка, захвърли я отново и заповяда:

— Нещата от архива!

Майер отиде до шкафа и му донесе куп прошнуровани изрезки от вестници.

— Аз съм само един обикновен криминален комисар — каза Хартунг — а търговецът на картини Бъорних е станал по неведом начин милионер и членува в голф клуба, в който спортува и господин полицейският префект. Подобен човек е недосегаем, докато не успея да представя на съдия-следователя абсолютно неопровержими доказателства за вината му. А аз не мога! Обвинението срещу галерия Бъорних трябва да бъде повдигнато от някое лице, което е било ощетено чувствително при машинациите от голям машаб с фалшифицирани картини на стари майстори. Отделът за кражби и фалшификации на художествени произведения е попаднал на една следа, ала тя води до там, където един криминален служител би дръзнал да надникне само по нареддане, подписано от най-високо място. Засега бих искал да се въздържа от това.

Той погледна към Майер, който веднага се намеси:

— Криминалният комисар иска да намекне, че като представител на вашия дюселдорфски институт вие, господин Керстен, бихте могли евентуално да насочите разговора си с едно определено лице към интересуващата ни тема, а именно за мнимия Ван Гог от дневната на Люмиер.

— Да не би в случая с определеното лице да става дума за господин федералния канцлер — или пък за Франц Йозеф Щраус? — попитах аз изплашено.

— Политиците и без това се ползват с имунитет — възрази Майер. — Но все пак за един от най-богатите индустрисиалци във Федералната република.

— В един от Нюрнбергските процеси той беше осъден на шест години затвор, но това не навреди нито на здравето, нито наillionите му — измърмори Хартунг. — Става дума за Фридрих Гунтроп. Моля,

това е снимката му. Има титлата доктор хонорис кауза и правото да бъде назоваван генерален консул. На това държи особено много, не забравяйте. За предпочтение е да го наречете „господин генерален консул“ един път повече, отколкото по-малко.

Фридрих Гунтроп, икономически монарх (78-годишен). Цветна снимка на лика му върху цяла страница на гланцовата хартия в „Квик“. Бялата коса — сресана прилепнало върху ъгловатия череп. Гладко чело. Веждите — тъмни четинести черти. Сивите очи гледат студено, втренчено, дълъг прав нос, от който две бръчки се спускат по мършавите бузи до ъглите на устата. Тънки, властни устни. Малка, плоска брадичка. Леко щръкнали уши. Бяла яка обрамчва сбръканата шия. Дискретната синя вратовръзка е с небрежен възел.

— Господин генералният консул се подвизава в Дюселдорф, в замъка Хoenфелз. В нашата документация е издирено всичко за семейството Гунтроп и е подредено хронологически. Изслушайте внимателно Майер, господин Керстен.

— Този човек се оценява на един милиард — започна краткия си доклад Майер — но тези данни са отпреди три години. Междувременно са се прибавили още някои и други милиони. Самовластният шеф на концерна Гунтроп твърди, че не пуши, че презира алкохола, че не ходи нито на театър, нито на кино и чете само баланси. Освен всеобхватната си страсть да притежава по-голямата част от акциите в компаниите на стоманодобивната, каменовъглената и автомобилната промишленост той има още една, доста скъпо струваща наистина — колекционира картини на стари майстори. Частната му галерия е световноизвестна. Преди няколко години му беше на гости персийският шах заедно със съпругата си. Гунтроп бе достатъчно щедър, за да подари на милия си гост един Дега на стойност 300 000 марки. Дъщеря му Уши — от третия брак — кара снежнобял джагуар и според баща си пилее твърде много пари. Синът му Рудолф ръководи стоманолеярен завод в Лотарингия, но татко му смята, че пътува твърде често до Лазурния бряг. Синът му Йоахим, изглежда, още повече се е отклонил от правия път. Плейбой от висока класа. Вили в Париж, Монте Карло, Сен Тропе, Акапулко. Последната му фаворитка е една френска филмова звезда. Страхотна жена...

— Престанете — изстена криминалният комисар. — Нашият господин Керстен вече пребледня целият от благоговейно стъписване

пред височайшите кръгове, до които би трявало да намери достъп.

— Да, наистина, как ли ще...? — запънах се аз. — Някой секретар ще ме отпрати на бърза ръка.

— Ще ви дам тайнния номер на Фридрих Гунтроп, който е известен само на най-приближените му сътрудници и на нас, естествено. Щом се доберете до него по телефона, разкажете му възторжено, че „Веритас“ се интересува от неговото меценатство към изкуството и от отговора му на изключителния въпрос, който може да бъде зададен само на колекционер, прочут като него: „Зашо един милионер събира съкровища на изкуството?“ Сигурно ще ви хрумне как да го формулирате. Гунтроп е много горд, че може да се надпреварва с най-големите галерии в страната и чужбина, чувствува се като „пазител и хранител на непреходни ценности“ и тръби за това по цял свят. А „непреходните ценности“ придобиват от година на година все по-висок курс това знае и той самият. Вашите дюселдорфски работодатели ще бъдат прещастливи, ако ви се отдаде да застанете очи в очи с един от най-богатите мъже във Федералната република. Едно изключително интервю от най-висша класа! Подобно нещо си струва труда, нали?!

— Ако успея — подчертах аз и бях обзет от нерешителност.

— Ще успеете, сигурно ще успеете — изфуча Хартунг. — В днешния брой на един дюселдорфски вестник в рубриката „Из светските среди“ пише, че Гунтроп се добрал до неизвестен досега Ван Гог. Ще ви дам снимката, направена от госпожица Бьорних, на картината на Форестие. Няколко умели въпроси-уловки към стареца, и той ще наостри уши.

Погледнах го, погледнах към Майер и си помислих за обещанието, което си дадох — да се отдръпна окончателно от цялата тази работа с убийствата. Сетне им казах, че имам фолксваген, купен на старо, чийто мотор, се задавя периодически. До Дюселдорф и обратно ще се оправя някак си. Но до замъка Хoenфелз би трявало да се добера поне с мерцедес; заявих, че това сигурно е необходима предпоставка, за да погледнат на мен сериозно като на посетител у един милионер.

— Грешите! — ухили се Хартунг. — Кралят на стоманата и въглищата и на какво ли не още живее съвсем скромно и мрази всянакво разточителство — така пише във вестниците. Обикновен

гражданин, който пътува с влак във втора класа и си позволява само по един костюм на няколко години. Секретарят му носи обеда от заводския стол. И след като господин генералният консул си похапне от „канчето“, кара колело из частния си парк. Обиколка подир обиколка. Единственият лукс, който си позволява след това спортуване, е чаша минерална вода, поднесена му от верния слуга на сребърна табличка. Да, да, нашите велики мъже са скромни и обикновени хора и влачат с усилие огромното бреме на милионите си. Ако беше някой сетен сиромах, нямаше да бъде принуден да излежава шест години в затвора — по собствените му думи. И до каква степен е прав! Като сетен сиромах нямаше да може, разбира се, да внася годишно по 100 000 марки в „Приятелският кръг на Химлер“. Като притежател на гигантски концерн обаче той си позволи тази щедрост. И за това беше наказан по-късно. Какъв противен свят! — Хартунг смачка яростно угарката от пурата си, пое дълбоко въздух и измърмори, че понякога може да ти дойде до гуша.

— Е, добре, ще се опитам — съгласих се аз. — Аудиенцията при Фридрих Гунтроп е един шанс за мен — независимо дали ще излезе нещо полезно за вашите разследвания.

Криминалният съветник ми стисна ръката и ми даде една картичка с тайния номер на Ф. Гунтроп и плик с цветната снимка на Корина.

Казах му, че утре сутринта заминавам за Дюселдорф и че оттам ще му докладвам по телефона. За успеха или неуспеха.

— Какво ще направите с котката? — запита Майер.

— Ще я взема с мен.

Малко след десет часа. Почти целият ден беше все още пред мен. Никак не ми се искаше да се прибирам вкъщи, да подреждам книжата си и да правя обиколки за събиране на мнения. Някакво недобро чувство ме потискаше, щом си помислех за утрешния ден. Защо един милионер събира съкровища на изкуството? Защо всъщност? И защо понятието „изкуство“ не се съчетава вече с обикновената дума „произведение“, а с думата, която обозначава върховната степен на притежание — „съкровище“? Сигурно милионерът Гунтроп ще отговори на първия ми въпрос, но при това ще сметне за логично, че съм информиран за съкровищата на изкуството и за тяхната пазарна стойност. А аз не съм, нямам никаква представа!

Реших да трансформирам по най-бърз начин незнанието си във вещества. Хванах едно такси и поръчах да бъда закаран до галерията Бьорних, като изобщо не се наложи да назова улицата. Шофьорът кимна веднага и измърмори, че я знае.

Хайнц Бьорних се е поохарчил доста за своя „Дом на изкуството“. Бетон, стъкло. Три етажа. Огромен надпис, нощем — неон: „Галерия Бьорних. Старо и модерно изкуство“. Проблясващ с хрома си четириъгълник: кратка спирка за най-скъпата играчка на стопанското чудо. Пред главния вход — грамаден мъжага с фантастична униформа. Никакъв портиер, не, а преоблечен княз, който само си стои, зорък, величествен, демонстриращ достойнството на „Дома на изкуството“.

Влязох и бях посрещнат от очарователна млада дама, която искаше непременно да узнае желанията ми. Казах й, че се интересувам от старо изкуство и че не бих имал нищо против да закача някоя ценна картина над самотното си легло. За вдъхновение. Тя се усмихна с разбиране и ме заведе в едно помещение, изпълнено с дискретна гълъчка — като по време на театрален антракт. Над вратата прочетох надписа „Информационен център“.

Очарователната млада дама ме прехвърли на друга очарователна млада дама и аз узнах, че следващата разпродажба на търг ще започне следващия петък в десет часа.

— Господинът има ли специални желания? Бих ви препоръчала да се ориентирате с помощта на нашия каталог...

Имах възможността да си купя този каталог на един щанд от махагон и хром от трета очарователна млада дама. Направих го,

трябващо да заплатя само десет марки и станах притежател на дебела книга голям формат с надпис: „Галерия Хайнц Бъорних“. Съдържание: снимки, описания и приблизителни цени на всички предлагани от галерията произведения на изкуството. Намерих си удобно място и се заех с просвещаването си в читалнята, където бяха наредени наши и чуждестранни списания за изкуство, големи и малки репродукции покриваха стените, а пъстри проспекти и други реклами материали — масите.

Скъпо оформление, най-прекрасна хартия. На първата страница ми се наби в очи едно изречение, написано под изредените „Условия за участие в наддаването“: „Наддаващите и продаващите не могат да претендират за разгласяването на името на комитета.“

С последната дума не можах да се оправя, затова отидох при една коя ли поред очарователна дама и запитах:

— Какво значи на немски комитет, моля?

Тя ме погледна смутено, щракна няколко пъти с дългите си мигли и отговори, че комитет означавало възложител.

— Един такъв, дето не купува лично, респективно не участвува в наддаването, а възлага това на други — нали разбирате?

Разбрах. Значи Франц Шертел е бил такъв комитет. Ясно. Още едно изречение ме накара да се позамисля:

За писмени коментари в и извън каталога, както и за устни данни не може да се търси отговорност от галерията по време на разпродажба на търг. Рекламациите след удара на чукчето остават без последствие.

Какъв предпазлив господин бил този Хайнц Бъорних. Не се обвързваше нито устно, нито писмено. След „удара с чукчето“ купувачът вече не може да гъкне дори и ако по-късно установи, че неговият придобит скъпо и прескъпо „оригинал на стар майстор“ се е появил едва преди няколко дни в ателието на някой безименен съвременник.

Представих си как е протичала сделката с картините, които са били подправени от Форестие като стари: на някоя от продажбите на търг галерията Бъорних предлага една от тях като произведение на

неизвестен френски майстор от началото на века или като вариант на изчезнал шедъровър. Комитентът Шертел упълномощава някого да предложи най-високата цена. Така картина става негова собственост. По такъв начин въпросът е уреден официално за Бъорних, но не и за посредника му Шертел. Той си има поддръка някой сърчен живописец или график, който фалшифицира подписа срещу съответно заплащане.

В разрез с истината се скальпват експертизи, в които се твърди, че има значителна вероятност тази картина да бъде причислена към творбите на определен стар майстор. Шертел пуска в ход връзките си. Намира се заинтересован клиент, който проучва експертизите, лапва въдицата и купува „ценната“ картина от подставено лице. По такъв начин приключва работата на комитента Шертел, след като през цялото време е стоял на страна.

Ала една имитация на Ван Гог не може да бъде поставена в един кюп с „неизвестните шедьоври“! Неповторимостта на Винсент ван Гог е безспорна. Значи фалшификацията трябва да бъде предложена направо на някой колекционер. При този гешефт Бъорних сигурно е отредил особена роля на леля си. Но в какво ли се е състояла всъщност задачата на близо осемдесетгодишната бивша придворна актриса?

Започнах още веднъж съвсем отначало, включих Корина в съзаклятието Шертел — Бъорних и в добавка — неколцина неизвестни „информатори“ за богати колекционери. Корина е познавала Шертел, била е на работа при него. Първоначално иска единствено да прикрие Форестие, твърди, че само е говорила по телефона с Шертел, нищо повече. Едва по-късно, след като е разбрала, че убитият е Форестие, тя настоява за очна ставка с Шертел. Сетне обаче оттегля първите си показания, за да ми разкаже ненадейно най-изненадващи неща, да уличи Форестие в убийството на леля си и да оправдае самата себе си с хаос от противоречия. „Разберете най-после в какво положение съм“, беше казала тя. Сега ми дойде наум отговорът, който трябваше да ѝ дам:

„Безразлично е дали ще бъдеш подлъган да извършиш мошеничество от някой непознат или от собствения си брат.“

Отворих каталога отново. Наистина цените не оставяха никакво съмнение в стойността на предлаганите „съкровища“ на изкуството! Един Масимо Кампили за 22 500 марки беше все още евтин в сравнение с един Макс Бекман за 35 000 марки. А при рисунките на Пабло Пикасо с въглен и креда сумата хвръкваше на 80 000 марки. Първоначалната цена за една маслена картина на Камий Писаро беше цели 108 000 марки, а при някакъв пастел на Едгар Дега се покачваше до 250 000 марки! Рекордът държеше един Ван Гог с 485 000 марки!

Шедьоври на изкуството — в случай че бяха истински, достойни дори само с цената си за милионер от категорията на едрия индустриски Фридрих Гунтроп. За федерални граждани като моята скромна личност галерията също предлагаше нещо, разбира се. Ала която и да било гравюра или литография щеше да ми струва все пак 350–400 марки. Като стигнах до един разкошен натюрморт на August Macke, се заплеснах, прочетох първоначално 250 марки и реших, че е съвсем евтин. Тогава се вгледах по-добре и с ужас видях, че марките са 25 000.

Свих се на мястото си и се почувствувах дребен и нищожен пред търговеца на картини Бъорних и неговия прекрасен каталог. Какво представлявам аз всъщност? Истинска нула в сравнение с хората, които по неведоми пътища — но все пак някак си! — са заботатели и могат да окачат в хола си някой Кампили или Писаро...

Ах, някога и аз исках да постигна това, бях безогледен, почти се бях побъркал от ламтеж да се „издигна някак си“, докато Рут постоянно ме упрекваше, че другите били винаги по-ловки от мен в намирането на добра работа. Луксозна кола, самостоятелна къща, банкова сметка, ежегодна отпуска някъде на Юг, така нареченото осигурено съществуване — ето за какво бленуваше тя, бленувах и аз и работех като вол, за да мога да кажа един ден: „Готово. Това вече не е мечта, а действителност.“ — Ненадейно всичко беше приключило. Първоначално бях загубил изобщо способността да мисля, а когато си я възвърнах, започнах да си бълскам главата...

Старият Юп, криминалният комисар Хартунг, беше съbral сведения за мен — както се казва в такива случаи. За злополуката ми, за последвалото обвинение... Не му се сърдя. Нали трябва да знае с кого си има работа и дали може да ми има доверие. И ето, поверен ми е един таен телефонен номер и утре ще се добера до голямата клечка,

милионера. Подобна чест е отредена за съвсем други хора, с по-добро реноме от мен. Реноме... Парвенюта, които искат да се перчат и с произведения на изкуството.

Много ме хвана яд, яд на това, че изкуството се беше превърнало в обект на спекулации за хората, които можеха да се домогнат до него. Тук аз съвсем бях събркал адреса!

Този извод ме накара да напусна читалнята. Пъхнах каталога под мишницата си и се влях в потока от минувачи, който ме отнесе надалеч. Ядът ми се поуталожи, но продължи да ме човърка тревожното желание да продължа да събирам сведения за гешефтите с изкуството. Неприятна работа наистина, но взе да ме интересува. Бих могъл да се поотбия в магазина за картини, където работеше Корина Бъорних. Бе заминала, оставяйки ми котката. Нямаше вероятност да се натъкна на нея, което ми беше добре дошло. „Клагеман“ — това бе името, останало в паметта ми. Влязох в една телефонна кабина и прелистях указателя. Магазинът за картини на Клагеман се намираше в центъра на града, съвсем наблизо.

Голям магазин. Две витрини, подредени с вкус. Красиво оформлен надпис: „За стари картини се дава компетентна оценка“. Вътре нямаше голяма навалица. Поразходих се из отдела за художествени занаяти и останах удивен от многобройните накачени по стените тъкани батик^[1] и с полуоголи хавайски момичета по тях. В отдела за картини към мен се насочи сладникаво усмихващо се човече. Беше облечено с шантаво сако от златен брокат, бяла дантелена риза, а очите му бяха скрити зад почти четириъгълни тъмни очила с рогови рамки. Прошарените му коси бяха на букли ипадаха над ушите. На цвят продълговатото му лице беше жълто като воськ. Ухаеше леко на люляков парфюм, заговори ме с нежния глас на чичко, който си пада по дечица, при което потриваше изящно отрупаните си с пръстени ръце.

— Една хубава картина за уютния дом? Изкуството разкрасява живота. Имате ли никакви специални желания, господине?

Той приказваше, усмихваше се, а очите му зад очилата поглеждаха бленуващо към картините от всякакъв стил и жанр.

— Препоръчан ми бяхте от госпожица Бъорних — казах аз.

— О — прошепна той приглушено — за съжаление дамата не е тук днес. Смъртен случай в семейството.

— Жалко — отвърнах. — Аз пък си имам стара картина у дома. Баба ми винаги е твърдяла, че е на Кампили.

— О, о! — Той вдигна ръце очаровано, дантелените маншети се разпериха. — Това е голям късмет за вас, господине. Само че с тези стари, уж ценни картини... често се случват жестоки разочарования. Ние на драго сърце сме готови да подложим на проверка картината, оценена така високо от почитаемата ви баба.

— Неотдавна имах удоволствието и честта да направя запознанство с господин Бъорних — рекох аз мимоходом. — Госпожица Бъорних беше така мила да ме представи на брат си... За жалост още не съм имал възможност да поговоря с господина за някои художествени предмети от наследството на покойната ми баба. Големите хора имат малко време...

Ето че бях започнал да лъжа, а исках всъщност само да науча как става компетентното оценяване на една картина. Не знаех как да продължа и погледът ми стрелна презрително един маслен пейзаж — планинска хижа и три крави на фона на масива Гросгльокнер.

— О, господин Бъорних — прошепна човечето благоговейно. — Позволявам си да отбележа, че той цени високо моята научна дейност. — И се прегъна надве: — Доктор Клагеман.

— Керстен — представих се аз, извадих впечатляващия кожен калъф и му подадох визитната си картичка: — Нашият институт работи в момента по един комплекс от въпроси за изкуството... ъ-ъ... изобщо и по-специално. Вашите научни изследвания засягат ли някоя специална област, която би могла да заинтересува общественото мнение, господин доктор?

Той кимна, потри ръце. Да, определено можело да се каже, че е така, защото било ужасяващо, че толкова много колекционери пилеят големи суми за импресионисти, неоимпресионисти и тъй нататък.

— Невежества, които биха постъпили по-добре, ако се посъветват с експерти преди покупката.

Д-р Клагеман се оживи съвсем.

Изведнъж ми хрумна как да се измъкна от неловкото положение.

— Значи бих могъл да ви се доверя?

Извадих плика от вътрешния си джоб и му подадох цветния фотос от картината на Форестие.

— О! — възхищение, смайване, кимане, въздишки. Ала не беше ли трепнал съвсем леко най-напред...?

— Господин Керстен, мога ли да ви поканя в кабинета си? Там няма да бъдем обезпокоявани. Трябва с лупата... Но това съвсем не е Кампили, та това е Ван Гог! Така изглежда, но все пак... — Той дръпна настррана една кадифена завеса.

В кабинета му имаше писалище със специална лампа. Той постави цветната снимка под ослепителен кръг светлина и я заоглежда с лупата.

— О, удивително — пошепна той. — Мазката — нанасянето на боите — типично за Ван Гог. Разбира се подписьт му „Винсент“ липсва. Но това се случва, случва се... Букетът цветя на масата — непретенциозна тема, която е вдъхновявала великия майстор постоянно. — Той се изкиска. — Момичето на прозореца, изражението му... Косите до рамената. Би могло наистина да бъде госпожица Бъорних. Някои красиви черти на женското лице се появяват отново и отново, непреходни са. Вижте сам.

Д-р Клагеман ми подаде лупата.

— Май има известна прилика. Симпатично съвпадение — казах аз и си помислих: „Прав е — изобщо не съм забеляза...“

Той загаси лампата и изяви готовност да се заеме безплатно с експертизата. Само че трябваше да му предоставя оригинала за няколко дни.

— Ако действително има вероятност да се окаже, че става дума за Ван Гог, бих направил, естествено, освен обичайните общоприети тестове и едно екзактно цветно техническо и химическо изследване. Естествено, вече не съвсем безплатно...

Поблагодарих и му дадох уверения, че ще му се обадя в най-скоро време за картината. Прибрах си цветната снимка и попитах:

— Едно такова изследване предлага ли всъщност абсолютна гаранция, че ще може да бъде различено истинското от фалшивото?

Д-р Клагеман ми предложи чаша мартини. Чукнахме се.

— О, това е дълга и широка — въздъхна той, поклати прошарените си букли, сложи десния си крак върху левия и извади на показ розовите си чорапки. — В съседната стая имам малка лаборатория. Химическата страна на моята работа едва ли ще ви интересува, а по-скоро къде свършва реставрацията и започва

фалшификацията. Когато става въпрос за органически вещества, фалшификаторите вече нямат никакви шансове. Би било безсмислено например да направиш скрин или шкаф от XIV-XV век от дървен материал, който се е зеленеел във вид на дърво още неколкостотин години след това. Вече изобщо не си струва да се фалшифицират художествени предмети, които би трябвало да са съществували преди няколко века. Но за съжаление от фалшификацията на относително по-нови творби все още има сметка, защото може да се получи засечка и при най-обстойната научна експертиза и фалшификацията да си остане неразкрита. Жалко, нали?

— По-нови творби — сиреч от началото на века насам?

— Да. Предимно френските импресионисти са подходящи за имитация, защото тези непризнати все още приживе художници са рисували много картини, които никога не били продавани. Има частни колекционери, които плащат абсурдни цени за такова нещо. Разбира се, художникът трябва да е мъртъв. Както виждате, драги господин Керстен, тя е дълга и широка... При което още не съм навлязъл в подробности за обикновените копия, които не бива да се окачествяват като съзнателни фалшификации. Искате ли да чуете нещо повече?

— Аз ви моля за това — отвърнах. — Може ли да си вземам бележки? На тема — художествените експерти срещу фалшификаторите на картини.

Д-р Клагеман поразмисли няколко минути, отпивайки от мартинито.

— Предлагам да ви изнеса кратък доклад, съпроводен с някои конкретни примери. Вие ще имате грижата да оформите това във вид на интервю.

Съгласих се.

Той започна:

— Професията на търгуващия с произведения на изкуството е опасна професия. Защо? В немското право съществува понятие „рекламация“ и този търговец отговаря лично, ако бъде установено, че продаденото от него произведение на изкуството има дефект — сиреч ако нещо липсва или е фалшифицирано. Преди много години във Филаделфия беше разпродадена на търг една колекция от импресионисти, включително картина от Реноар, която беше купена за 200 000 долара от заможен немски индустрисълър. По-късно вещи лица

констатираха, че някакъв нищожен детайл е бил замазан от неизвестно лице. Стигна се до рекламиация, до тъжба до процес. Търговецът загуби делото и трябваше да върне тези 200 000 долара. Някои предпазливи колеги — като високооценения от мен Хайнц Бъорних — се застраховат преди продажбата чрез експертизи на познавачи на изкуството, към които си позволяват да се причисля, чийто авторитет е признат от съда. О, нюансите на автентичното и фалшивото се преливат често! Даниел дьо Монфрей, добър приятел на Пол Гоген, копираше често цели негови картини или само част от тях, която съществуваше в своя собствена картина. Той успяваше дори да снабди, така да се каже, някои от тези картини с подписа на Гоген и годината; със сигурност — без да има намерение за фалшификация. Пол Гоген умря, добрият му приятел — също. След години на пазара за произведения на изкуството изникнаха картини от наследството на Монфрей. Все още не можеше да се говори за фалшификации. Но те станаха фалшификации в момента, когато бяха приписани на Гоген и бяха предложени за продан.

Той ми изброя и други примери, за да констатира в края на краишата примирено, че се правели прекалено много копия от картини на прочути художници.

— Никой не знае в чии ръце отиват копията. И изведнъж такава една майсторски копирана творба се представя за оригинал...

На Мона Лиза от Леонардо да Винчи той се спря по-обстойно.

— В Лувъра бях на една изложба, в която бяха показани двайсет копия на Мона Лиза. На пръв поглед никое от тях не можеше да се различи от оригинала. Най-сензационната история стана в Съединените щати. Там беше предложена за продан единствената уж и действително автентична Мона Лиза на неимоверна цена и беше сервирано твърдението, че кралица Мария Антоанета решила да спаси през 1791 година картината от революцията и я изпратила тайно в Америка. Грандиозна фалшификация! Подправени документи, подправени подписи на прочути европейски експерти...

Експертът Клагеман изброя няколко фалшифицирани картини на Ван Гог, които години наред висели в галериите като оригинални творби.

— За жалост и до ден-днешен цари неразбория в цялостното дело на Ван Гог. Съществуват безброй автопортрети на художника и ние, вещите лица, все още не сме единодушни кои са абсолютно

автентични. Към края на 20-те години в Париж излезе една книга: „Имитациите на Ван Гог“. Няколко години по-късно половина дузина от репродуцираните в тази книга творби бяха обявени за автентични! Прелестната картина „Градината в Арл“ беше сметната за фалшификация през 1911 година. Десет години по-късно никой специалист по история на изкуството не смееше да оспори нейната автентичност. Винсент ван Гог често се е повтарял сам и този факт е благоприятен за фалшификаторите. Наистина какво широко поле за имитации, съзнателни фалшифики и човешки заблуди. Едва модерното научно изследване успя да го стесни до един по-малък кръг. Във ваш интерес се надявам, че вашият предполагаем Ван Гог ще устои на моите тестове и ще се окаже по всяка вероятност автентичен. Въпреки липсата на подпись. А може би той просто е замазан?

Аз затворих бележника си, изразих същата надежда и изльгах, без да се изчервя, че покойната ми леля е била умна жена и навярно е поръчала да замажат подписа, за да не ѝ откраднат картината в суматохата на войната.

Той сви устни, поклати замислено глава и изцъка с език.

Бях обогатил познанията си — изобщо и в частност. Едно нещо ми беше станало ясно: ако в днешно време някой изнесе на пазара фалшифициран Ван Гог във вид на подписано оригинално произведение, няма да бъде препалено затруднен да намери купувач в лицето на някой богат частен колекционер като Фридрих Гунтроп. Вещите лица спорят усилено и до ден-днешен кои картини са действително автентични. А дали вярват винаги в това, което пишат, е съвсем друг въпрос.

Господин д-р Клагеман се сбогува с мен възторжено.

— Донесете в най-скоро време картината — помоли ме той. — Аз съм чувствителен човек. Несигурността ме лишава от съня, от сладкия сън.

След което ми стисна ръката радушно няколко пъти и ме изпрати до вратата с танцова стъпка.

Към обяд се обадих по телефона в префектурата и попитах инспектора Майер:

— Ако успея да видя картината у Гунтроп или ако той не ми я покаже, но мога да заключа, че става дума за картината, която е била окачена в дневната на Люмиер, трябва ли да му тикна в лицето

снимката? И трябва ли да отгатна дали Гунтроп знае вече, че старата дама е била убита?

Майер поиска да се посъветва първо с шефа си. Той направи това и се обади отново.

— Криминалният комисар смята, че можете спокойно да споменете името на старата дама, свързвайки го с търговеца на художествени произведения Бъорних. Можете да подхвърлите на Гунтроп, че лелята на Бъорних е събирала копия от стари майстори и че неговата сестра е снимала някои от тях. Сетне бръквате в портфейла си и намирате случайно снимката. В зависимост от реакцията на Гунтроп хвърляте бомбата: Анет Люмиер е била убита и тъй нататък... Във всеки случай ефектът на изненадата, постигнат със снимката, е във ваша полза. При положение, естествено, че изчезналият фалшив Ван Гог е идентичен с въпросния истински в замъка Хoenфелз. Хартунг обаче е доста сигурен в това. Телефонирахте ли на промишления бос?

— Още не. Мултимилионери като Гунтроп четат сутрин борсовия бюлетин и купуват акции, сетне похапват от канчето и подир това регулират кръвното си налягане с велосипед из парка. На 78-годишна възраст е задължителна и следобедната дрямка. В 16 часа поднасят чая. Ще проведа разговора половин час по-късно.

— Не прекъсвайте, имам още една новина за вас Корина Бъорних не е отпътувала! Наела си е частен детектив, който трябва да издири Шертел. Тази дама не си жали парите. Дочуване и довиждане.

Със закъснение се разказах за разговора си с милия господин д-р Клагеман. Бях му показал цветната снимка, за да го накарам да се разбъбри. Но това беше безспорно грешка. Ами ако се обадеше по телефона на Бъорних и започнеше да се превъзнася за една неизвестна картина на Ван Гог „Момиче на прозореца“... По дяволите! Престъпното ми лекомислие можеше да ми навлече доста големи неприятности в случая. При тази мисъл усетих отвратителна тежест в стомаха. В една закусвалня изядох порция „шницел по немски“. Немски му беше и вкусът. Стана ми още по-зле. Прибрах се вкъщи с трамвая.

[1] Батик — изкусна техника за оцветяване на тъкани, практикувана на остров Ява, при която платът се покрива с восък,

отстраняван постепенно при последователно потопяване в бойте. —
Б.пр. ↑

Госпожа Зайделбаст ме посрещна без много церемонии.

— Котката не е хапнала нито залък. Прибрах я в кухнята, а тя си седи върху хладилника и непрестанно ме гледа втренчено със сините си очи. Да се ужасиш, господин Керстен! Иначе е добре възпитана. Направи си купчинката в сандъка със стърготини и я зари. Да, и един господин ви потърси по телефона. Очаква да му се обадите. Работата била спешна. На това листче съм записала номера. Освен това купих за котката кайма. Три марки, можем да си уредим сметката по-късно — заедно с кафето за този господин Майер.

Изглежда, Инка се зарадва на присъствието ми, защото веднага започна да лапа от чинийката си. Аз отидох до телефона и набрах номера, записан на листчето.

— Ало, кой е?

Приглушен глас, изкашляне.

Казах си името и запитах кой в края на краищата иска да говори с мен.

— Франц Шертел е насреща, господин Керстен. Трябва да говоря с вас на четири очи. Заподозрян съм в убийство и бих искал да ви докажа невинността си.

— Но — аз... Моля ви се, господин Шертел... След всички тези убий... — случки — запънах се аз. — Все пак компетентна по вашите въпроси е криминалната полиция. Аз какво да...?

— Нищо — освен да ме изслушате. Ако искате да уведомите полицията, може! За мен няма нищо страшно. Но ако се наложи да дам показания още сега, госпожица Бъорних ще бъде привлечена под отговорност за съучастие в убийство. Би било отвратително, нали? Ще узнаете всички подробности от мен и ще можете да ги предадете на криминалната полиция. Съгласен ли сте?

Той чакаше напрегнато какво ще отговоря, а аз не знаех как да се държа.

— Госпожица Бъорних знае ли, че вие ме...?

— Глупости. Няма и представа. Да не би да ви е страх от мен? — Смях, кашлица. Този човек сигурно беше настинал.

— Добре, елате. Но днес не ми е удобно, а утре няма да съм тук.

— Жалко за загубеното време... Ще ми телефонирате ли, щом се върнете във Франкфурт?

— Ще ви се обадя вдругиден.

— Слушайте внимателно, господин Керстен. За мен няма никакво значение, ако дадете сега телефонния ми номер на полицията и аз бъда арестуван тук. За мен няма значение също така, ако двама полицаи с насочени пистолети ме посрещнат, когато дойда у вас. За мен няма значение, защото най-много след двайсет и четири часа ще бъда отново на свобода. Само че за Корина Бъорних това ще има страхотно голямо значение!

Трак — край на разговора.

Прибрах машинално листчето. Съвсем ли я бях оплескал? Заплахата на Шертел беше недвусмислена. Трябаше ли да се съобразявам с непонятната Корина, докато не съм узнал „всички подробности“? Не можех се решава на нищо. Нека първо да се справя с Гунтроп.

Времето до 16:30 часа прекарах на дивана, галих Инка, която ми топлеше корема, дремах. Една подир друга мислите връхлитаха върху мен. Майер би могъл да се скрие пак в дрешника и да подслуша история на Шертел... Не, още по-добре: поставям магнитофона си върху етажерката, закачвам микрофона на абажура и пускам лентата да се върти. Но защо той изпитваше такава небивала увереност и дори ми предоставяше възможността да предам на криминалната полиция показанията му? В такъв случай не би трябвало да има никакви възражения, ако поставя неприкрито микрофона на масата. Това ми се видя добро разрешение на въпроса.

16:30 часа. Завъртях кода, сетне тайнния номер Фридрих Гунтроп и получих връзка със замъка Хoenфелз.

— Гунтроп. Кой е на телефона? — запита тих, малко хрипкав глас.

Аз се разбъбрих най-непринудено, казах, че се обаждам по поръчение на Института за проучване на общественото мнение „Веритас“ и понеже личността на господин генералния консул Гунтроп била много представителна, „Веритас“ би интервюирал господин генералния консул на драго сърце за неговата голяма отговорност като международно известен колекционер на стариинни шедеври на изобразителното изкуство. Уверих го, че интервюто не е предназначено за печата, а всъщност е отговор на един интересуващ

общественото мнение въпрос: Защо един милионер събира съкровища на изкуството? Осмелих се да поостроумнича:

— Поставянето на този въпрос може и да ви учуди, господин генерален консул, ала за него си има определени основания, като се има предвид, че във Федералната република немалко милионери колекционират хубави жени, хубави коли, хубави ордени, стари замъци, лули, подложки за бирени чаши и ресторантски листи за меню, което — в противовес на вашата художествена колекция, многоуважаеми господин генерален консул — в никакъв случай не може да бъде сметнато за изпълнение на една висша мисия при опазването на непреходни културни ценности. От името на института ви моля да насрочите в най-скоро време това интервю. Мога ли да си позволя да се отбия у вас още утре?

Кратък, легко хрипкав смях, последван от изпълнен с негодувание въпрос:

— Откъде имате частния ми номер?

— Господин генерален консул, получих го от един добре познат вън търговец на картини, който се прекланя пред вас и когото информирах за планираното интервю — изльгах аз, без да ми трепне гласът.

— Как се казва?

— С ваше разрешение, господин генерален консул — дадох обещание за дискретност.

— Ще ви чакам утре в 10 часа. Ще отговоря само на упоменатия въпрос. Без снимки, без да си вземате бележки за пресата. Така да се каже...

Ослушах се, но не чух нищо повече — господин генералният консул беше затворил. Бях се изпотил, моите ласкателства нагарчаха, след като всичко беше минало. Отидох в банята и си измих лицето и ръцете.

По автомагистралата моятolkswagen бръмбар, модел 1969 година, все пак успя да вдигне 90 километра в час. Инка спеше, свита на кълбо, върху задната седалка. Там беше и каталогът на Бъорних, който бях взел за всеки случай. По едно време моторът взе да киха всеки пет минути и известно време се придвижвахме по-бавно, докато

не се оправи отново. Отдавна трябваше да накарам да прегледат карбуратора, но имаше един период, когато шофирането ме отврещаваше, а сега карах кола само когато беше абсолютно наложително. Днес в крайна сметка не е абсолютно наложително, можех да взема и влака. Но този мост на автомагистралата съществува, както и пъкълът на спомените... Все някога трябва да мина през този ад — за да мога да му обърна гръб. Сега имам тази възможност, иначе ще се превърне в натрапчива идея.

Стана ми горещо. Завъртях ръчката на страничния прозорец. Широкият мост нарастваше срещу мен. Моторът кихаше. Още триста, двеста, сто метра. Бавно вдигнах ходилото си от педала за газта и пуснах колата по инерция до паркинга. На около десетина метра вдясно — горичката. Брези и гъст храсталак.

Седях свит зад кормилото. По челото ми изби пот. Заболя ме сърцето. И за кой ли път ме обзе парализиращото усещане, че в главата ми нещо се отмести даде простор на сподавен ужас. Както тогава...

Слязох и с подкосени колена се приближих до дърветата през навлажнената от росата ливада. Затвори очи и чух зад себе си грохота на колите по бетонната лента. Или шумеше в главата ми? Напредвах крачка по крачка и тогава се реших да отворя очи. Стоях точно пред дебелия колкото шия брезов дънер. Кората висеше сиво-бяла и разкъсана. На височината на коленете и на гърдите брезата беше наранена като с брадва, полегнала на една страна, с изсъхнали клони. Бяха минали две години. Зимната буря ще повали ненужния ствол. Може би. Прокарах треперещи пръсти по нащърбеното дърво.

С бясна скорост косо през ливадата. Страхотен удар на това място. И изведенъж — завеса. Нищо повече. Болест и мъртъв спомен. Рут и малката Беате — също мъртви. По моя вина?! Ударът на осъзнаването дойде много по-късно...

Претрепан от ежеседмичната гонитба на пари, изнервен, превъзбуден, аз исках да докажа на жена си, че все още съм във форма. Та значи — излет до Боденското езеро в края на седмицата. На кормилото с една-единствена мисъл: бързо към целта, бързо! Там се мерджелеят спокойствие, разтоварване, там няма да те тормози повече въртележката в главата. Автомагистралата... само един час още. Побърже! Моторът не знае що е стрес. Никаква почивка, остани в пълна форма при надбягването в края на седмицата. Дъжд, вятър,

приспивното бръмчене на мотора и изведнъж всичко се завърта. Колата, небето. Мощен удар — край...

Психолозите задълбаха до крайност в изследванията си и извадиха на показ душевните ми вътрешности. Напразни усилия. Въртях се в кръг като сомнамбул. Исках да се отърся от вината си. Безсмислена борба. Загубих приятелите си всички до един, те бяха от мен и от нещастието ми.

Ритнах брезата вбесено. Ако стъблото ѝ би било не по-дебело от ръката ми! Връхлетялата кола щеше да го прекърши, да го прегази и да спре в храсталака.

Що е вина? Бях ли виновен изобщо? Въпросът си остава открит, но аз бях дал на вината правото да ме мъчи. Цели месеци, години.

Върнах се обратно. Инка се беше настанила удобно на седалката ми. Взех я в ръце, погалих меката ѝ козина и тя прие това одобрително. Мъркането и ме успокои и аз я поставих нежно на задната седалка. Тя се протегна блажено и заудря игриво с опашка по каталога на Бъорних. Сръбнах глътка кафе от термоса. Беше ме обзело страховто равнодушие. Край, свършено е, защото нищо не може да се върне назад. Дойде ми наум преценката на Софи Шертел за живота:

... всички мъки и борби завършват в нищото, в смъртта. Всичко върви нататък от самото начало, всичко е просто безполезно...

Не! Отчаянието ми умря, аз обаче съм жив. И тъй, животът продължава. Пътуването — също.

Запалих мотора ѝ завих към автомагистралата.

Замъкът Хoenфелз се оказа извън Дюселдорф. Преди да стигна до града, излязох от автомагистралата и продължих в посока Нойс, Мюнхен — Гладбах. На една бензиностанция спрях, заредих колата и попитах човека по кой път най-лесно ще стигна до замъка ей там горе. Той ме посъветва да заобиколя малко ѝ ми обясни откъде.

— Тъй ще минете без затруднения покрай металургичния завод „Вилхелм“. По другото шосе демонстрират другарите, може би възнамеряват да тръгнат към замъка. Нали старият Гунтроп затвори завода.

Послушах съвета му.

Отляво високи фабрични комини стигаха чак до небето и бълваха черен дим. След десетина километра отбих надясно и право към хълма, на чийто връх се извисяваше массивна сграда с кули: замъкът Хoenфелз. Добре поддържан асфалтов път с много завои. Краят му — пред массивна врата от дебели железни пръти. Край нея стражева будка. Отляво и отдясно висока решетъчна ограда прерязваше пейзажа. Сенчеста градинска алея водеше от входа до самия замък.

Излязох от колата. 9:40 часът. Някакъв мъж с небесносиня униформа огледа презително мояolkswagen, позачуди се малко на котката в него и ме запита строго дали не съм сбъркал пътя. Имаше нагли очи, а коремът му бе издут като малък балон над светлокрафия кожен колан.

Казах му, че в никой случай не съм сбъркал пътя и нека да бъде така добър да съобщи за мен на генералния консул. Тикнах му визитната си картичка под носа. Той ме остави да си стоя и се пръждоса в будката си.

Извадих от багажника паничката, бутилката с мляко и найлоновата торбичка с каймата. Забърках с пръсти яденето на Инка.

Появи се друг мъж с небесносини одежди и ме загледа подозрително. Оставил паничката и помамих котката. Инка излезе важно от колата с навирена опашка, погледна първо мен, сетне небесносиния и накрая паничката, приклекна до нея и започна да се храни.

Пазачът се почуди.

— Ама тя има сини очи! Скъпа порода, а? Да не би да е решил да я купи за дъщеря си? Отначало имаше две хрътки и ни отнеха свирепите овчарски кучета. Непрекъснато се хапеха. Когато

пекинезите станаха на мода, тя си купи цяла дузина. Тогава стана една! Последното ѝ забавление беше да разхожда с каишка по „Къонгщрас“ един дресиран гепард. Той ѝ избяга в парка и трябваше да го гръмнем. Какви сцени направи тогава! Но другия месец щяла да се годява с никакъв херцог, сигурно ще се поуспокои малко. А сега и котка? Дано да се задоволи с една. Има вид на кротко животно.

Не му отговорих нищо. Паничката беше празна, Инка се възползува от случая да се поразходи. Тръгнах с нея и щом си свърши работата, я занесох в колата.

Първият пазач се появи отново и ми викна, че трябвало да отида в будката.

— На вашите заповеди! — извиках му аз в отговор.

Пазачът ми съобщи, че след малко тук щял да дойде секретарят на господин генералния консул и да ме заведе в замъка, та да съм имал любезността да дам съгласие за едно кратко претърсване.

— Защото веднъж един посетител поsegна да прободе с нож господин генералния консул.

Той ме опипа.

— Може ли да задържа джобното си ножче въпреки това неприятно произшествие?

Можел съм.

В това време другият пазач говореше по телефона и аз чух как питат загрижено:

— Близо хиляда? Е, добре, нека полицията да заварди на сто метра от входа, а аз ще донеса новата табелка със забраната.

Той затвори телефона, взе от ъгъла дълъг заострен прът, от едната страна, на който беше закована бяла табела. На нея с тълсти черни букви беше написано: „Частен имот, влизането забранено!“.

— Докато се домъкнат тук, дъхът им ще секне — каза той навъсено. — Трябва да вдигнеш под тревога групата, Фреди.

Сетне нарами пръта.

— Сигурно са повече от хиляда — предупредих го аз.

— Покрай тях ли минахте? — запита той.

— Не директно. Но хиляда не са малко. Само двама души ли сте тук?

— Десет караулни будки с по двама души. Когато стане сериозно, винаги се концентрираме. Обаче никога не е ставало

действително сериозно.

— Стар войник, ако мога да си позволя да запитам? Веднага си личи.

— Ветеран, старши фелдфебел. Германски кръст, златен. Наистина сега не важи вече кой знае колко... но все пак.

Това „все пак“ той изръмжа заканително.

— Почетна задача е да защитаваш живота на един виден мъж от гнева на тая паплач — изрекох аз въодушевено.

— Ако можеше само да ги спипаме тия както трябва...

Заоглеждах го като противно насекомо. Все още неизстребени, все още опасни и все още годни за бившия военнопромишленник Фридрих Гунтроп!

Появи се секретарят. Много вежлив, много изискан, с тъмен костюм на бели райета.

— Доктор Ритер. Господин Керстен, позволявам си да седна във вашата кола. Генералният консул Гунтроп ви очаква след осем минути.

Не смогнах да му подам ръка, а и той изобщо не ми подаде неговата. Старият миolkswagen не го шокира, за разлика от Инка.

— Какво е това? — попита той и едната му вежда остана вдигната.

— Сиамска котка. По-миролюбива е от гепард.

Той ми хвана вяра и седна до мен.

Пазачът Фреди изпълни дълга си и отвори портата. Volkswagenът се задави няколко пъти и пропълзя. Вдигнах дясната длан до слепоочието си и кимнах милостиво. А фелдфебелът ветеран прибра корем, застана наистина мирно и козирува стегнато. Аз се ухилих и извиках:

— Ура, по дяволите!

— Какво казвате, моля? — запита д-р Ритер.

— Извинявам се — отвърнах аз. — Имам болен stomах и от време на време трябва да си поемам шумно въздух.

Паркинг до външната стълба. Мерцедес, ролс-ройс, бял ягуар. Наместихolkswagenа до ягуара. Качихме се, без да бързаме, по външната стълба и влязохме в обширно преддверие с много кътове за сядане. Д-р Ритер ме заведе при един господин, който изглеждаше така, сякаш е натъкмен за филм, чието действие няма да се развие никъде другаде, освен във великосветската обстановка на старинни

замъци: прошарена коса, бяла на слепоочията, безизразна физиономия, висока суха фигура със син костюм.

— Господин Бетке, частен секретар на господин генералния консул — представи ми го д-р Ритер и се оттегли.

Дълбоко замразена усмивка, небрежен жест с ръка от страна на частния секретар.

— Позволявам си да мина напред, господин Керстен.

И ме поведе през много врати, по мраморно стълбище и през низ от стаи. Стигнахме до малка зала в бяло и златно, край чиито стени бяха наредени овални кресла. Господин Бетке се отправи с отмерена крачка към високата врата. С кратък повелителен жест ми бе наредено да остана на мястото си. Изопнах колене, отпуснах ръце и не помръднах повече. Частният секретар изчезна зад вратата. След половин минута се появи отново, оставил отворено и обяви тържествено, че господин генералният консул ме очаква.

Влязох. Голямата стая бе разкошно наредена. Копринени пердета. По стените — ценни на вид гоблени. Генералният консул Фридрих Гунтроп седеше зад грамадно ренесансово писалище с крака като лъвски лапи и държеше под око половин дузина телефони и телекс.

— Добър ден. Седнете, господин Керстен — рече той с познатия ми вече леко хрипкав глас. — Вашите документи, моля, и подписът ви под тази декларация.

Потънах в креслото и веднага се почувствувах дребен и пропаднал в глъбините. От тази височина не виждах вече никакви телефони, а само плещите на Гунтроп, шията и главата му на лешояд. Протегнах се напред, подадох му ефектната кожена кальфка, поех от него един лист във формата на ДИН-А-4 и прочетох:

„С настоящето давам уверение под клетва, че не нося със себе си нито микрофон и принадлежаща към него уред за електрически запис, нито минипредавател. Освен това се задължавам да не предоставя нито дума от днешния разговор с генералния консул Ф. Гунтроп на ежедневниците или на някой масово разпространяван

вестник или специализирано списание, както и за предавания по радиото или по телевизията.“

Подписах се със замах, пресегнах се отново, размених листа с формат ДИН-А-4 срещу кожената калъфка и потънах отново в гъбините на креслото.

Гунтроп се изкашля и констатира:

— При това положение можем да пристъпим към същността на работата. — Сложи си черни рогови очила и прочете: — Защо един милионер събира съкровища на изкуството?

Сетне вдигна глава и се втренчи в мен.

— Да, така гласи главният въпрос, господин генерален консул — казах аз.

— Добре. Главният въпрос значи. Ето моя отговор, така да се каже...

След тая думи няколко минути не последва нищо, подир, което чух следното:

— Събирам произведения от стари майстори на живописта, първо, защото това ми доставя удоволствие и мога да си го позволя. Второ, защото това лично удоволствие съчетавам с висшата мисия да спася от продажба отвъд океана непреходни стойности, плод на европейска изкусност. Трето, защото съм на мнение, че в моята галерия, снабдена с най-модерните технически постижения, старите майстори са защитени от разруха поради вредни въздействия на околната среда много по-добре, отколкото в стари, влажни музеи или разни галерии, лишени от каквito и да било климатични инсталации и тях подобни. — Той замълча за малко, преди гласът му да прозвучи почти благоговейно: — Четвърто, защото се гордея, че в мое лице един гражданин на Федералната република притежава най-голямата частна колекция от стари майстори в Европа. След смъртта ми германският народ ще стане пазител на тези художествени съкровища, така да се каже...

Край.

Той си свали очилата и се взря със странно прехласнато изражение някъде отвъд мен, в някакви въображаеми далнини, вече виждайки сигурно как германският народ съхранява художествените

съкровища наувековечения мултимилионер Фридрих Гунтроп. Как си я мислеше той тази работа всъщност? Завещание с грамота за дарение на народа, германския? Замъкът Хoenфелз — храм за поклонение? Не, хората като Гунтроп никога не са давали нещо даром. Разглеждане без входен билет, това наистина би било върхът на всичко. При условие че адвокатите на наследниците няма да прибегнат до някая машинация...

Той дойде отново на себе си, гълтна някакво хапче и пи вода след това.

— По този начин вашият главен въпрос получи отговор, ще ви го дам писмено, така да се каже — изхриптя той. — А сега идва ред на моя главен въпрос: Какво възнамерява да стори вашият институт? Искам да съм наясно.

Аз се изправих като пружина и с изискани фрази изразих благодарността си за направилите ми изключително впечатление откровения на господин генералния консул във връзка с моралната му и художествена отговорност като колекционер на непреходни ценности на човешката култура, които по възхитителен начин ще бъдат достъпни за всекиго. Казах, че германският народ наистина дължи благодарност на един такъв милионер. О, да! Добре си развързах езика, съвсем му отпуснах края.

Гунтроп гълтна второ хапче, придаде си незаинтересован вид и ме прекъсна:

— Отговорете на въпроса ми!

Аз продължих да разправям каквото ми попадне за това, че „Веритас“ подготвял списък от въпроси за изкуството и за търговията с художествени произведения, като между другото щял да бъде интервюиран и шефът на франкфуртската галерия Бьорних и в един каталог на тази известна по цял свят фирма щял да бъде публикуван резултатът от това допитване, без да се посочват имената. Изказах мнение, че може би господин генералният консул все пак ще реши да даде разрешение за отпечатването на отговора му на въпроса, „Защо един милионер колекционира съкровища на изкуството?“, който е еднакво интересен както за обикновените любители на изкуството, така и за специалистите.

Моят водопад от думи секна, повече нищо не ми идваше наум. Нима нямаше да намеря начин да отворя въпрос за Ван Гог?

— Подготвеният за печат текст да ми бъде представен — заповяда старият лешояд. — Господин Бъорних е почен човек. Ще дам одобрението си или ще направя възражения, така да се каже... Желая ви приятен ден, младежо.

Писменият текст ми беше връчен и аз се заех да го съгъна грижливо, без да бързам. Значи всичко бе напразно! Бяха ме отпратили вече. Докато мислех напрегнато дали да се осмеля да се захвана за името Бъорних и да спомена за леля му, обгърнах с поглед стаята. На стената без прозорци отлясно, чиято долната половина беше покрита с широк гоблен с ловни сцени, висеше картина с маслени бои. Багрите ѝ проблясваха матово на светлината, която се процеждаше през наполовина спуснатите пердeta на отсрешната стена. Ваза с цветя, момичето на прозореца... Фалшифицираният Ван Гог!

Поклоних се и казах:

— Позволявам си също да пожелая на господин генералния консул приятен ден и още много други приятни дни при най-добро здраве.

Престарелият колекционер и пазител на непреходни и все по-поскъпващи съкровища на изкуството беше натиснал вече копчето. Вратата зееше отворена, частният секретар стоеше, придържайки я, и ме очакваше.

Спрях се насред път, сякаш едва сега бях забелязал картината, направих колебливо още няколко крачки и полуобърнат застанах, сочейки я.

— С ваше разрешение, господин генерален консул — това отлично копие на Ван Гог ме възхити неотдавна в дома на лелята на Бъорних, търговеца на картини. Там тя не изпъкваше така добре. Тука обаче...! Човек би могъл наистина да я вземе за оригинал.

— Как... какво? Как се назива тази... тази леля? — изхриптя Гунтроп.

— Анет Люмиер. Колекционерка на копия от стари майстори. Старата дама беше убита преди няколко дни. Ужасно!

Мълчание. Чух как дъхът му свисти.

— Бетке, всичко е наред, така да се каже...

Вратата се затвори безшумно.

Генералният консул стана и тръгна бавно към мен.

— Нямате капка срам! Да не би да искате да кажете, че този шедьовър, купен от мен преди три дни, не е истински Ван Гог? Аз платих за него 400 000 марки! Само веднъж са се опитвали да ме измамят с един фалшив Гоген. Във Филаделфия. Смазах мошеника напълно, така да се каже... — Беше вбесен, взе да тършува в джоба си, намери хапчето, гълтна го. — Та къде сте видели този Ван Гог.

— Моля за извинение, господин генерален консул, но видях картина във Франкфурт. Точно у тази стара дама, лелята...

— Къде? Точният адрес?

— „Паркщрасе“ №5. Една стара вила.

Това го довърши. Треперещите му ръце се сгърчиха. Властна фигура, тъмен костюм, бяла жилетка. Зелените домашни пантофи правеха странно впечатление наистина. Сигурно на стария милионер все му беше студено на краката. А понеже иначе постоянно се мъдрееше зад писалището си, можеше да си позволи и пред посетители това средство за стопляне на краката.

— Приемам, че сте видели там този Вая Гог. Ван Гог — разбирайте ли, никакво копие! Имайте предвид, че усещам телом и духом изльчването на един шедьовър. Водя вътрешен диалог със стария майстор. Това е присъщо само на избраници. Вие нямате думата, младежо.

Беше много ядосан.

В това време се бях приближил стъпка по стъпка до картина и той неволно ме беше следвал. Сега стояхме точно пред шедьовъра на Форестие. Извиних се, дълбоко разкаян. Щом е така, старата дама от „Паркщрасе“ е сметнала поради обяснимо незнание — по липса на усет за неповторимото изльчване — един истински Ван Гог за копие или дори за имитация. Поздравления към господин генералния консул, че се е сдобил с този шедьовър...

— Може би е искала да запази в тайна каква ценност притежава и затова ви е казала, че е копие. — Гунтроп се изкиска дрезгаво. — Но на мене ми беше достатъчен само един поглед, за да усетя изльчването, така да се каже...

— Тя е мъртва, господин генерален консул. Беше убита, и то заради картина, предполага полицията. Във вестника пише, че бил откраднат и един Ван Гог. Разбира се, може би изобщо не става дума за тази картина тук, така да се каже...

Последните думи ми се изпълзнаха съвсем неволно и аз прехапах устни притеснено.

Не! Какви ги разправяте? Ще се наложи да информирам франкфуртската полиция.

Изражението му се беше променило. Беше се смъкнала маската на господар на огромен концерн. От загрижеността неумолимите му черти и ъгълчетата на устата му се бяха отпуснали мъченически.

— Младежо, вие говорите непрестанно с недомълвки, а аз ви изслушах, защото... така да се каже... — Беше извън себе си, очите му сълзяха, разпери ръце, стисна юмруци и ми се сопна с пронизителен тон: — От този Ван Гог още изобщо няма копия! Това е неизвестно досега произведение на майстора! Експертизите го потвърждават.

Възползвах се от шанса си. Ново извинение и вече държах в ръка портфейла си и разказвах припряно, че сестрата на господин Бъорних е фотографирала няколко картини на своята леля — на тази стара, вече мъртва дама от „Паркщрасе“, включително и на обявения по-късно за откраднат Ван Гог. Та тази снимка щяла да даде пълна увереност на господин генералния консул. Госпожица Бъорних ми била подарила няколко фотографии, защо да не погледнем... Разбира се, успях да намеря цветната снимка.

Милионерът се взираше втренчено в картината и шепнеше:

— Усещам го. Ръката на клетия Ван Гог е държала четката. — Прехласнато изражение, дълбок унес, страхът се беше изпарил, ненавистта го беше обзела. Ах, Фридрих Гунтроп беше „обикновен човек“. Но нищо не бе убягнало от слуха му. — Я ми я покажете — изхриптя той с отпаднал глас.

Погледна я веднъж, още един път, сетне пристъпи сковано към прозореца, повдигна пердeto, разгledа я, донесе една лупа от писалището, разгledа я пак...

— Няма подпис! — изрече той с пъхтене, обрна се, клепачите му се размърдаха нагоре-надолу като на кукумявка, зъбите му заскърцаха, главата му се заклати бързо-бързо. Шокът продължи само няколко секунда, сетне запристъпя към мен и запита с глух глас: — И вие видяхте фотографираната от госпожица Бъорних картина и никоя друга, господин Керстен?

— Да, господин генерален консул, в дома на лелята на брата и сестрата Бъорних, Това беше единствената картина от Ван Гог и аз я

видях — изльгах го аз.

— И картината от Франкфурт е била фотографирана. Без подpis, няма съмнение, така да се каже...

Той се закашля като много стар човек.

— Господин генерален консул, необходимо е само да сравните снимката със закачената тук оригинална творба...

— Не, няма какво да сравнявам.

В сивите му очи съзрях гнева на измамения.

Генералният консул Гунтроп ми подари още близо половин час от ценното си време. Хартунг имаше да се чуди какво още чух през тези трийсет минути преди всичко за това, как д-р Лудерер е съставил договора за продажбата на фалшивия Ван Гог.

Частният секретар ме изпроводи до преддверието. Д-р Ритер чакаше вече и се отнесе към мен страхотно почтително. В края на краишата неговият шеф ми беше дал много по-продължителна аудиенция, отколкото е било предвидено. Тръгнахме към паркинга. От чистия въздух тежестта в стомаха ми понамала.

Инка я нямаше! Бях оставил вратата на колата незаключена...

— Открадвали са ми котката!

Д-р Ритер отхвърли ужасено твърдението ми, но аз настоях да свика незабавно прислугата и да я разпита.

— Нечувано! Няма да мръдна оттук, докато не се намери котката ми!

Личеше му, че е загубил ума и дума от станалото.

— Каква кражба, моля ви се, господин Керстен. Сигурно някой се е пошегувал — прошепна той, като бърникаше вратоворъзката си.

— Вие се заемате със следствието в замъка, а аз ще се поогледам малко тук — предложих аз с такъв яростен вид, че той се отдалечи, без да каже нито дума.

Изтичах към лявата страна на паркинга. Поглеждайки бегло, забелязах, че върху шофьорската седалка на ягуара са оставени широкопола шапка и ръждивочервен шал. Пътят беше пометен и на всеки десет крачки имаше по една купчинка листа отстрани. Между вечноzelени рододендронови храсти тясна пътека водеше до площадка за миниголф и до една покрита тераса. Там беше седнала млада дама с кожено манто, държеше котката в ръцете като бебе и я галеше.

— Ало! — извика тя и се разсмя звънко.

— Добър ден — казах аз. — Бих искал само да ви обърна внимание, че Инка е моя.

Младата дама — дадох ѝ най-много двайсет години — си бе разпусната косите толкова небрежно, че висяха върху дребното ѝ сърцевидно лице. От време на време тя тръсваше глава наляво или надясно и откриваше очите си. Веждите ѝ бяха нарисувани, миглите — почернени с туш, клепачите — със синкави сенки. Нослето ѝ беше леко чипо, а устата — малка и нацупена.

— Сега котката с хубавото име е моя — разсмя се тя и показва зъби като от реклама. — Хиляда марки...?

Аз поклатих глава и я изгледах от глава до пети. Доста скъпо облечена кукличка.

— Винаги получавам това, което искам — обясни ми тя. — Две хиляди? Котката има толкова красиви сини очи. И аз съм със сини очи. Кой сте вие изобщо?

Дадох ѝ да разбере, че Инка не се продава и че идвам направо от господин генералния консул Гунтроп, като смятам за доста невъзпитано, ако някой отвори чужда кола и открадне сиамска котка.

Тя тропна с бялото си ботушче и извика:

— Вие сте отвратителен! Ще говоря с татко. Пред него няма да бъдете толкова безср amen да кажете не. Искам да получа тази котка!!

Това вече беше прекалено, хванах двете ѝ китки, извих ги настани и бързо сграбчих Инка. Тя се впи в сакото ми и измяука ядосано.

Госпожица Уши Гунтроп отскочи и ми препречи пътя.

— Нали ще си помислите още малко — нацупи се тя. — Нагъл сте, но сте сладък. Да си поприказваме малко.

Беше застанала плътно пред мен и галеше котката. Русите ѝ коси се вееха в лицето ми.

— Елате.

Последвах я към градинските столове, наредени на завет върху терасата. Госпожица Уши седна, извади от чантата си златна табакера и пъхна една цигара между седефено гримираните си устни. Седнах до нея, сложих котката в ската си и посегнах за запалката си. Тя ми предложи цигара. Аз отказах.

— Благодаря. Не пуша.

Дамата Уши пое жадно дима в дробовете си, веднъж, дваж, като ме наблюдаваше през завесата на косите си.

— Значи вие сте този господин...

— Ханс Керстен, ако не се лъжа. Дребен чиновник, без банкова сметка, без народна акция^[1] за бавно, но сигурно забогатяване^[2], без луксозна кола, а тази котка тук само е поверена на личните ми грижи. Дамата, на която принадлежи, живее във Франкфурт и се казва Корина Бъорних, а нейният брат е търговецът на картини Хайнц Бъорних, за

когото от днес нататък господин татко ви няма да иска и да чуе. Това се дължи на мен.

Тя прихна, духна цигарен дим през косата си, тръсна главата си наляво.

— Вие и вашият институт за проучване на общественото мнение, ха! От вчера следобед го няма вече цялото ни задушевно семейство щастие. Причинихте едно голямо зло.

— Защо?

— Ами ще ви кажа — заради глупавия ви въпрос татко създаде работа на цяла армия от секретари и те натаманиха отговора, и на вечеря татко пи само ябълков сок, а мама, аз и гадният Бетке трябваше да слушаме отново и отново защо татко събира съкровища на изкуството. Ама че глупост!

Поисках да узная какво глупаво намира тя във въпроса.

— Татко има обаче един колекционерски номер — въздъхна тя. — Нощем се прокрадва с фенерче в галерията си и седи там по цели часове, води разговор на четири очи със старите майстори — така поне твърди. При това някакво си изльчване го подмладявало. Наскоро хвана хрема и зарази доктор Ритер, а той зарази мен, хи, хи... Брат ми вече се консултира с един психоаналитик, че докато татко може все още да казва наизуст счетоводния баланс на заводите, няма опасност от сериозно видиотяване. Ние трябвало да му оставим хобито със старите майстори и тяхното изльчване, нали имал достатъчно пари, за да може да си го позволи. Мама дори се съгласи да бъде нарисувана от Кокошкан — или как му беше името на този художник. Във вечерна рокля. Но татко не закачи готовата картина на този прочут Кокошкан, или Кокошки, в галерията си, понеже не му харесвала. Хонорарът, разбира се, му плати. Такъв си е татко.

— Да, да, изльчването — промърморих аз. — Да не би почитаемият ви баща да събира стари картини само заради изльчването? Нещо като средство за подмладяване?

— Ще ви кажа, ако ми обещаете да кажете за мен няколко добри думи пред притежателната на котката. Е, добре, възнамерявам да дам дори три хиляди марки за Инка, нали няма да ги приспаднат от чеиза ми. И освен това трябва да ми обещаете, че ще оставите на мира татко с глупавия си въпрос, такива неща много го изнервят. Помислете си, тази сутрин дори искаше да ви откаже, но гадният Бетке настоя, че

наличният отговор бил доблестен и достоен и съответствувал на татковата личност като индустриски крал и като колекционер на непреходни културни ценности — и още цял куп други ласкателства. А аз все повтарях, че татко няма нужда от това. В края на краищата всеки знае колко милиона струва галерията му. Сега обещавате ли ми или не?

Обещах ѝ. Тя пъхна втора цигара между устните си. Отново ѝ дадох огън.

— Един такъв дебел райхсмаршал от времето, когато татко е ръководел военната промишленост и е бил държавен съветник, е виновен, загдето татко се е захванал да събира стари картини. Веднъж ми разказа за това, като все още го беше яд на този райхсмаршал. Той именно обрал от цяла Европа най-прочутите картини и ужасно се фукал с това. Сетне татко решил да покаже на шишкото, че и той е познавач на изкуството, и си направил колекция от френски импресионисти. Тогава това било много лесно. В края на войната загубил доста от тези картини, а в Нюрнбергския затвор се видял отново с шишкото. Татко е именно един така наречен военнопрестъпник, това беше ли ви известно вече? Излежал в затвора шест години, точно така, но Бетке — той му бил частен секретар още оттогава — имал разрешение да го посещава и от затвора татко пуснал отново в работа остатъците от концерна, които не бил загубил. Янките и англичаните все пак не биха му позволили това, ако беше действително престъпник, нали? Когато татко излязъл на свобода, всичко вървяло като по вода. Оженил се за трети път. После съм се родила аз... И понеже все още го било яд на дебелия райхсмаршал, татко се зарекъл да си подреди много по-голяма галерия, отколкото тоя фукльо. Това той го постигнал — жалко, че осъденият на смърт дебел маршал гълтнал отрова и вече не може да му завиди... Ама и татко е един! — въздъхна тя прочувствено. — Ах, би трябвало да се оттегли вече, но печели ежедневно от акциите си цяло състояние и всичко това продължава безспир, и той не може да се откаже повече. Жестоко нали? Такъв един глупав миньор може да се пенсионира и да зяпа как никнат цветята в градината му. Само че тия хора никога не са доволни.

— Ужасна, жестока орисия е сполетяла господин татко ви. Съжалявам го от дъното на душата си — въздъхнах аз също. — Ето че може да се види под какво тежко бреме гасне един мултимилионер. Иди, че го обяснявай колкото си щеш на вечните мърморковци. Та те

изобщо нямат представа колко са добре! И че господин татко ви изобщо не е взел за пример този нацистки маршал — крадец на картини, а плаща в брой за съкровищата на изкуството — това му прави страхотна чест! Ами излъчването? — изгледах я настойчиво, вдигнах показалец и зашепнах загадъчно: — Не всеки го усеща, госпожице Гунтроп. Аз лично — ни най-малко. За да доловиш излъчването, трябва да си милионер и да се тревожиш денонощно за курсовете на акциите... О, да.

Нямаше да се учудя, ако дамата Уши ме беше подгонила, замервайки ме с камъни. Ала тя отвърна на моя ироничен панегирик с благодарно притваряне на синьо боядисаните си клепачи.

Д-р Ритер се приближи през храстите, извика името ми и размаха ръце. Съзря Инка, без да може да си поеме дъх от радост, направи реверанс пред госпожица Гунтроп и заговори бавно, сякаш подбираше всяка дума:

— Милостива госпожице, нямах никаква представа, че вие...

— Хайде, стига, докторче. Той не иска да ми продаде сладкото коте, много ми е мъчно.

Неговото мнение беше, че може би имало начин да се поговори още.

— Няма какво повече да се говори — казах аз и се сбогувах. — Приятно прекарване на зимата, госпожице Гунтроп.

Като тръсна рязко глава, дамата Уши откри очи, усмихна се съблазнително и ми подаде визитната си картичка.

— Това е телефонният ми номер. Всичко хубаво, сивокоси човече.

Д-р Ритер запита раболепно дали госпожицата възнамерява да ходи в града. Ако съществувало такова намерение, той бил принуден да изкаже за съжаление известни колебания. Улиците били блокирани от демонстранти, размирните хора нямало да пропуснат ягуара да mine.

Неговото предупреждение предизвика гневно избухване.

— Тая проклета паплач! — госпожица Гунтроп се разкръска и вече никак не изглеждаше красива. — Преди няколко дни ме замерваха с домати, съсиаха ми един нов костюм и всички кожени калъфи на седалките трябваше да бъдат сменени. Татко е прекалено добродушен. Нека най-после да нареди на полицията да арестува тая сган.

Лицето ѝ се беше изкривило в отблъскваща гримаса. Какви злобни нацупени устни...

Д-р Ритер кимна и издекламира:

— Точно така, милостива госпожице. Ще се погрижа лично.

Аз се запътих по пътеката към паркинга. Той ме настигна.

— Госпожица Гунтроп е много импулсивна — извини я той. —

Но тя наистина няма никаква вина, че непрестанно повишаващите се заплати и световната каменовъглена криза заставят господин генералния консул да затвори металургичния завод „Вилхелм“.

— Да, така е — казах аз. — Госпожица Гунтроп няма никаква вина, а господин татко ѝ в никакъв случай не може да промени нищо. Виновни са само работниците, защото постоянно настояват за все по-високи заплати. Който печели чисти осемстотин марки, няма никакви затруднения да си похарчи парите до края на месеца. А колко неприятности има този, който трябва да изразходва цял един милион суха para. Да се претрепеш просто, бих казал. На такъв човек не му е до сън, все трябва да обмисля къде и как да вложи парите си. Да не говорим за неотстъпния страх, че ще те окрадат. Това не е живот!

Носителят на научна степен господин Ритер ме разбра отлично, но само се изкашля сдържано и ми хвърли презителен поглед.

Пътувахме заедно до караулната. Бившият главен фелдфебел застана мирно до отворената порта, аз козиравах благосклонно и останах в колата, докато придружителят ми слезе и поприказва с пазача. След това той изрази мнение, че съм щял да се промъкна необезпокоявано. Полицията държала демонстрантите в шах, а и тия хора щели да следят за появяването само на ягуара, мерцедеса и ролс-ройса. Моят разхлопан стар фолксваген си имал известни предимства, добави той иронично.

Нямах никакви неприятности. Зад третия завой верига от полицаи и групата пазачи със сини униформи бе преградила пътя на демонстрантите. Вдясно разпознах табелата: „Частен имот“. Неколцина работници монтираха високоговорител в клонака на едно дърво. Аз продължих надолу по хълма.

[1] Народните акции се разпродават след национализацията на дадено предприятие в малки количества сред широк кръг наемни работници, за да се увеличи броят на акционерите. — Б.пр. ↑

[2] Тук е използуван немски термин, който означава „натрупване на състояние чрез продължително пестене и финансови помощи от държавата или работодателя“. — Б.пр. ↑

Хапнах кренвирши в стола на „Веритас“ и чак тогава се явих при шефовете. Интервюто ми с Гунтроп предизвика възхищение, а забраната на господин генералния консул за публикуването му — изключително недоволство. Шефът на отдела за връзки с обществеността изрази готовност да поеме изцяло отговорността и да публикува несъкратен отговора на милионера колекционер, въстражен към културата, но върховният бос отказа ужасено.

Все пак — един светъл лъч: възможното поместване в следващия каталог на Бъорних! Психологът обеща да разработи незабавно въпросник на тема „Изкуство. Търговия с произведения на изкуството. Консумация на изкуството“. Статистикът разгърна преписките си и възвести:

— Господа, през май 1962 година броят на западногерманците със състояние над един милион е възлизал само на 16 000, а днес са вече над 50 000! Нашите клонове биха могли да се заемат с представително допитване сред петстотин от най-видните милионери: „Какви произведения на изкуството колекционирате или купувате и защо?“ Сбити въпросници — една част по пощата. Подготовка на получателите — по телефона.

Цифрите направиха впечатление на всички присъствуващи.

— Петстотин, а също и стоте най-големи търговци на художествени творби. Ще говоря веднага с „Щерн“ и „Квик“, едно от двете списания сигурно ще лапне въдицата. „Веритас“ ще се справи! — произнесе се гръмогласно върховният бос.

Аз казах потресен:

— Изобщо не съм знаел, че забогатяваме все повече.

Възхвала на инициативата ми, сбогуване с яко ръкостискане на всичките ми шефове. Аванс в главозамайващ размер: хилядарка. Бях разтревожил целия институт, господата и дамите щяха дни наред да ровят в адресници и телефонни указатели и да правят справки в „Кой, кой е?“.

Психологът ме покани и на кафе, за да узнае подробности за усещаното от Фридрих Гунтроп изльчване. Разказах му повече, отколкото бях научил от дамата Уши, дори стигнах дотам, да се впусна в лъжи за леко и тежко изльчване, като при тежкото господин генералният консул изпадал винаги в познатия на всеки спиритист

транс, когато преседявал часове наред пред някоя старинна картина. В полунощ, на свещи! Накрая констатирах развълнувано:

— Има неща между небето и неуморно трудещите се на земята милионери, за които нашите школски познания не могат и да мечтаят, о, да.

В седемнайсет часа моятolkswagen закиха отново по автомагистралата. Мислех си за Уши Гунтроп, сравнявах я с Корина. Но не можеше и да става сравнение и в мисълта ми остана само Корина, заради която щях да допусна до себе си Франц Шертел.

Спрях пред входа към двора — живея в стара сграда и гаражът се намира в двора, там не е осветено. Обширен яхър от гофрирана ламарина, бивша работилница на един тенекеджия. Инка спеше на задната седалка. Отключих секретната брава и подпрях двете крила на вратата. Сетне се върнах към колата, вкарах я в обора й, включих сигналните светлини и излязох от нея. Инка се беше разсънила и ме гледаше с премрежени очи.

Ненадейно бях блъснат напред към ламаринената стена. Чу се „щрак“ и светлините угаснаха. Вратата се захлопна. Нещо твърдо опря в гърба ми и един пресипнал глас прошепна:

— Лицето към стената и никакво мърдане. Ще ми бъде тъжно, ако се наложи да натисна спусъка. Заглушител. Изпуфкването ще чуем само ние двамата. Кръгом!

По-умният отстъпва. Бях принуден да замижка от ослепителния лъч на фенерчето.

— Дай си портфейла. Ако цветната снимка е в него, няма да си имаш неприятности с мен.

Не съм герой по природа, а и никак не ми се искаше да си рискувам живота заради франкфуртската полиция. Така че му подадох портфейла си и казах любезно:

— Снимката не е в него. Имах честта да бъда приет от един милионер и в бързината при тръгването я пуснах в джоба си, а покъсно я пъхнах в каталога. Той е в колата.

Човекът стисна фенерчето със зъби, направи крачка назад, продължи да се цели в корема ми, а лявата му ръка изтърси съдържанието на портфейла върху циментовия под. Литнаха банкноти — авансът ми.

— Честна дума — казах аз — в каталога е. Намира се върху задната седалка на фолксвагена, отдясно.

Сега можех да различа донякъде юнагата. Набита фигура, шапка, черно домино, ръкавици.

Той явно размисляше дали да събере банкнотите, захвърли настрана портфейла, извади фенерчето от устата си и ме заплаши:

— Хич не си мисли, че можеш да се изпариш — ще те опукам!

Продължи да ме осветява и се запромъква между страничната стена и каросерията към полуотворената все още врата на колата. Неговата простира грешка беше, че не ме изпусна от очи нито за миг, докато включваше отново сигналните светлини, прибираще фенерчето, държеше готовия за стрелба пистолет и посегна със свободната си ръка назад, опипвайки слепешката за каталога.

По-нататък всичко стана много бързо. Юнагата изрева и се изтърколи без шапка от колата, ала тутакси стъпи на крака. Фучащата Инка се беше вкопчила за тила му и впиваше нокти в черепа му. Пистолетът издрънча на пода, човекът заскимтя и се опита да сграбчи диво разфучаната котка. Сега Инка увисна на шията му и взе да го дере по бузите и устните. Доминото изхвърча пред краката ми. Той закри окървавеното си лице с ръце и като псуваши и хлипаше, започна да кръжи, за да се отърси от Инка.

Аз се хвърлих върху него, но той все пак успя да ме ритне в slabините. Строполих се. Сигурно беше уловил котката, защото тя измяука, но само веднъж, след което той изрева: „Окото ми!“, добра се с един скок до вратата и побягна в мрака.

Едва си поех дъх и излязох навън, олюявайки се. Юнагата си беше отишъл, а с него и спасителката ми. Лично аз не бях много пострадал. Събрах си парите и документите, намерих и портфейла, пуснах предпазителя на пистолета и го прибрах в джоба на палтото си. Кирливата шапка и доминото оставих, без да ги пипам. Взех си палтото и каталога от колата. Загасих, прибрах си ключовете, заключих гаража — и хайде горе при госпожа Зайделбаст.

Когато минах през двора до вратата на къщата и отворих, нещо мекичко се отърка в крака ми. Инка! Тя измяука и вирна опашка в очакване на похвала. Взех я в ръце, притиснах кафявата ѝ главица до бузата си и я помилвах. Не можах да напипам веднага ключовете си и звъннах.

Госпожа Зайделбаст попита:

— Кой е?

— Аз съм.

— Кой аз? Кажете си името и какво обичате.

Доставих ѝ това удоволствие и запитах нетърпеливо какво става.

Тя отвори и надникна навън.

— Нищо не е станало, господин Керстен, но в днешно време не е излишно да си малко по-внимателен.

Върху масичката с телефона се мъдреше дълъг нож и тя го отнесе в кухнята.

— Какво ще правите с този нож? — поисках да узная аз.

— За самоотбрана е — обясни ми тя. — Докъде я докарахме, та да се налага да мислим за такива неща!

Закачих си палтото, сложих каталога до телефона и с Инка в ръка влязох в кухнята.

— Изглеждате зле, господин Керстен, а и котката сигурно е гладна. Имам още малко салата от майонеза и салам, да ѝ дам ли половината?

— Цялата — отвърнах аз. — Инка си я заслужи. А аз съм заслужил най-напред едно много силно кафе, нещо ми се бърка в стомаха.

Така си и беше, все още ми беше лошо от ритника на гангстера. Инка беше скокнала от ръцете ми, настаних се на масата.

Госпожа Зайделбаст шеташе край печката, изсипа салатата в чинийката на Инка и след това ми донесе кафето. Върху кухненската маса лежеше отворено списание „Жасмин“.

— Ще ви го прочета, господин Керстен. Та вие си нямате понятие от какви престъпни елементи сме застрашени ние, жените. От днес нататък вече няма да излизам вечер по улицата, ако се е свършила бирата. Ще трябва сам да си я набавяте. И ще поръчам да ми поставят верига на вратата. Ами да! Две убийства при грабеж през последните дни. Една стара артистка била нападната и удушена в жилището си, а при кражба с взлом в някакъв антикварен магазин е бил застрелян един мъж. Убийците все още се разхождат на свобода! — Тя си сложи ужасяващите очила с метални рамки и зачете на глас:

„Ако в никакъв случай не искате да се откажете да подишате вечер още веднъж малко свеж въздух, то съблюдавайте за всеки случай следното: Избягвайте тъмните улици. Не се спирайте пред витрините. Не се доближавайте до входовете на къщите. Не излизайте никога без оръжие за защита: автоматичен газов пистолет, електрическа палка, отбранителен спрей. При нападение крещете, колкото ви глас държи. Една дама трябва да се брани, като се опита да избоде очите на нападателя, като го удари с чантата си по адамовата ябълка или като ритне с коляно най-чувствителното му място!“

— Да му избоде очите, бая трудна работа — казах аз. — Все пак не можете да мъкнете постоянно със себе си кухненския нож.

Госпожа Зайделbast се замисли.

— Не, аз ще ритам, а и зная къде — обяви тя решително и заметна десния си крак така, че пантофът ѝ се изхлузи.

— Германската жена да си седи вечер в уютния дом, а ако пожелае да подиша малко въздух, може да отвори прозореца, та бензиновият аромат да нахлуе както трябва в стаята. Тъй би трябало да изтълкувате това, госпожа Зайделbast.

Тя се изправи обидено.

— С вас човек никога не знае дали вземате нещо на сериозно, господин Керстен. Обаче веднъж седмично трябва да се виждам с приятелките си и тогава ще бъда в ръцете на престъпните елементи по пътя за вкъщи.

— Ще ви набавя газов пистолет — обещах аз.

При това се сетих за автоматичния пистолет със заглушителя в джоба на палтото ми и че трябваше непременно да се обадя на Майер. Юнагата, който ме беше нападнал, е белязан с ноктите на Инка и полицията можеше да направи хайка за един набит мъж с издрano лице. Но първо трябваше да си изпия кафето, докато Инка поглъщаше лакомо месото с майонеза.

Набрах номера на префектурата. Главният асистент от криминалната полиция си беше тръгнал вече за вкъщи, но все пак успях да намеря стария Юп.

— Защо не се обадихте по-рано? — взе да придирива той. — Само заради вас седя още тук.

— Всъщност не исках да ви развалям вечерта — рекох аз. — Мога ли да дойда при вас утре сутринта в най-ранен час?

Той смотолеви нещо под носа си, след което заговори по-ясно.

— Преди десет часа не става. Брахте ли ядове?

— Не, поне аз не. За Гунтроп ще ви информирам утре. Имам и още нещо в запас.

Разказах му за покушението върху невинната ми особа, направих кратко описание на престъпника и похвалих борбената сиамска котка на Корина. Обещах да му занеса кирливата шапка, маскарадната маска и пистолета.

Хартунг си пое дъх и изкрештя:

— Откъде е знаел този човек за цветната снимка?

— Аз съм виновен. И изобщо правя винаги тъкмо обратното, защото чета твърде малко криминалета! — изревах аз в отговор и чисто и просто затворих.

Госпожа Зайделбаст се появи в коридора.

— Какво има?

— Нищо! — креснах ѝ аз и направих гримаса.

— Вие не сте с всички си. Откакто тук беше русата дама. Тя има едни такъв странен поглед, да, да. По-рано бяхте много по-кротък — и по-вежлив, драги ми господине.

Тя кимна величествено и изчезна.

Исках да си ида в стаята, Инка клечеше вече пред вратата. Но телефонът иззвъня пронизително. Вдигнах слушалката и чух отново гласа на Хартунг, този път съвсем нежен.

— Слушайте добре, господин проучвател на обществени мнения. Та аз не ви укорявам ни най-малко, но трябва да знам дали сте показвали някому снимката, или най-малкото сте говорили за нея. Не се нервирайте, моля ви се, и не пускайте да влизат никакви непознати. Утре в десет без нещо ще ви вземе полицейска кола.

Аз си подвих опашката.

— Показах снимката на доктор Клагеман, собственик на едноименния магазин за художествени произведения. И днес сутринта на дъртия Гунтроп. Никой няма да ми я отмъкне. Ще си легна с готов за стрелба пистолет в ръка. Лека нощ, господин комисар.

Бях си записал домашния телефон на Майер, обадих му се, след като и без това бях до телефона.

— Ама че изненада — изстена той. — Тъкмо се канех да намина към вас.

— Много хубаво, имам нужда от утеша и помощ. Но днес вече не. Утре в осем часа. Вие сте единственият, който може да ме утеши и да ми помогне, защото в десет часа трябва да се дотъроя при вашия шеф и не ми се ще да бъда разнищен от него. Не ме питайте повече нищо, за днес ми стига.

Той се разсмя.

— Значи идвам утре сутринта. Кафе и пресни кифлички. Обаче трябва да оставя на стария Юп известие, че съм отишъл у вас със забележката: „По желание на самия господин Керстен, да го подкрепя морално“. Ясно ли е?

— Всичко е ясно. Лека нощ. Край. — Стиснах каталога под мишница и влязох в стаята. Инка веднага се намести удобно върху канапето. Между двете стъкла на двойния прозорец стърчеше самотно бутилката джин. Взех я и отпих солидна гълтка. Още една важна работа трябваше да бъде уредена — в интерес на Корина. Наистина Хартунг ме беше предупредил да се пазя от всякакви непознати, но въпреки това... Потърсих бележката с телефонния номер на Шертел, намерих я на писалището и се върнах при телефона. Франц Шертел вдигна слушалката веднага.

— Удобно ли ви е след един час? — попитах аз.

— Значи в 21 и 30. Ще дойда.

Кашляше още по-зле от вчера. Нима не е имал възможност да се изкъпе с гореща вода и после да си направи компрес на гърлото?

— Позвънете три пъти, моля.

— О кей.

Той затвори.

Аз сложих магнетофона на масата, включих микрофона, изтрих една лента, направих няколко проби и така мина доста време.

Шертел беше свръхточен. Имаше още три минути до 21 и 30, когато позвъни. Изтичах в коридора и си облякох палтото. То натежа отдясно, защото бях пъхнал пистолета в джоба. Извиках на госпожа Зайделбаст, че ще имам гости — „не е русата дама!“, но няма да имам нужда от нищо. Надникнах навън през прозорчето. Пред къщната врата стоеше среден на ръст мъж, с ръце в джобовете на сивото си палто. Беше с кафява шапка, а лицето му бе покрито с брада. Шията му беше увита с широк вълнен шал. Бях готов на всичко, дясната ми ръка потъна в джоба и се впи в дръжката на пистолета. С лявата отворих вратата и рекох:

— Моля, влезте, господин Шертел.

— Благодаря — каза той и бързо се озова в къщата.

Аз заключих и го помолих да върви пред мен до първия етаж. Той се разсмя дрезгаво и извади ръце от джобовете си.

— Нямам намерение да ви сторя нещо, господин Керстен.

Тръгна нагоре по стълбата, беше принуден да се спре веднъж, закашля се мъчително.

Когато се добрахме до стаята ми, натиснах копчето за запис, посочих микрофона и казах:

— Нали нямаете нищо против, господин Шертел. Утре или вдругиден ще се явите в полицията и тогава записът ще бъде добра опора за паметта на един мним убиец.

Той си свали шапката и я сложи на масата. Остана с палто, разкопча го и разхлаби шала. Аз лично си бях закачил вече палтото — заедно с пистолета — на закачалката в коридора. Поканих го да седне, поднесох бутилката джин и две чаши и също седнах.

Шертел имаше гъста черна коса, сресана назад. Очите му проблясваха подозрително, а клепачите им бяха като прави резки. Широките ноздри на възкъсия му нос трепкаха бдително. От останалата част на лицето му не се виждаше почти нищо — заради залепената брада. Сега той съзря Инка на канапето и сбърчи ъгловатото си чело.

— Подарък от госпожица Бъорних? Ако котката можеше да говори! Тя сигурно е видяла кой е убил госпожа Люмиер.

Помислих си: щом познава котката, трябва да е познавал и Люмиер.

— Никакъв подарък, господин Шертел. Дадена ми е само временно. И вече не е тайна, че някой си Форестие е убил старата дама.

Той се сепна, закашля се, отбеляза, че вече сме дошли на темата и че с това, което възнамерява да ми съобщи, би отнел само половин час от ценното ми време. Идването му при мен било нещо като презастраховка. Ако съм дадял дума, че като си тръгне, никой няма да го проследи, щял да обещае, че утре сутринта ще се яви в префектурата.

— Презастраховка срещу кого или какво? — попитах аз.

— Това не е съществено за вас — отвърна той навъсено. — Криминалната полиция се интересува от мен, понеже в досието по делото има цветна снимка на една картина, нарисувана от убияния Форестие, и защото аз купих тази картина и я препродадох. Но от моята личност се интересува не само криминалната полиция. Търговецът съм и винаги съм си плащал сметките навреме, но не съм склонен да платя сметката за едно убийство. Защото...

— Да, да — прекъснах го аз. — Всичко звучи много добре, но ще ви струва скъпо, дето стреляхте два пъти срещу Корина. Искате ли един джин? Добре е за кашлицата ви.

Налях чашите догоре.

Устните му разтегнаха валмото от косми, смееше се беззвучно.

— Вие смятате, че знаете цял куп неща, господин проучвател на общественото мнение — а не знаете абсолютно нищо. Не съм стрелял нито един, нито два пъти по тази дама.

Той си изпи джина. Отлепихме чашите от устните си едновременно.

— Прощавайте, прекъснах ви, а така добре ви беше тръгнала приказката — извиних се аз. — Давам ви думата си, че никой няма да ви проследи. Не съм информирал полицията за местонахождението ви.

— Добре. Господин криминалният комисар няма да ви се разсърди, защото ще му дадете лентата и ще му спестите труда. Обещавам: утре ще се явя в префектурата. Без брада.

— В десет часа, ако ви е удобно, господин Шертел.

Той се съгласи.

— Задачата ми се състои в това, да ви слушам и ако се наложи, да сменя лентата — казах аз и отново налях чашите догоре.

Шертел прокара език по устните си.

— Започвам от деня преди двете убийства и това, което ще чуете сега, узнах изцяло от Форестие. По-късно, когато старата дама от „Паркърс“ беше вече мъртва. Та значи в деня преди убийствата усърдната госпожица Бърнихи беше написала на добрия си стар познат Йоханес Форестие, че картината му виси в дневната на леля й във вид на истински Ван Гог. Той трябвало да отиде на „Паркърс“ и да поговори с госпожа Люмиер. Лелята притежавала наистина една направена от нея, Корина, снимка на картината без фалшифицирания подпись, но все още вярвала чистосърдечно, че става въпрос за истински Ван Гог. Госпожица Бърнихи предлагаше на Форестие да отиде на „Паркърс“ по възможност след осемнайсет часа. За този ден Форестие имаше запазено място в самолета за Париж. Писмото го накара да отложи пътуването си.

Той замълча, изкашля се, отпи от джина.

— Бившата ми жена не намери нищо за по-важно от това, да настрои любимия си Йоханес против мен. Той беше напълно под нейно влияние, а освен това дългогодишен наркоман. Тя заплати няколко пъти за лечението му от наркоманията, но всеки път всичко започваше отново. И тъй, Форестие не отиде на „Паркърс“, а ми направи страхотна сцена, тъй като аз съм бил този, който е фалшифицирал подписа и е пуснал картината в продажба като истински Ван Гог. Не успях да го разубедя от тази безсмислица. Проклетата картина беше едно доста сполучливо техническо упражнение на Форестие в стил Ван Гог. Следователно — никаква фалшификация! Никога не съм си и помислял да го представям за истински Ван Гог и го купих от пропадналото, но талантливо момче, за да му дам възможност да спечели малко пари. Картината стоя доста време, разбира се — неподписана, в търговските ми помещения. Най-сетне успях да я продам на някакъв чужденец. Приличаше ми на персиец или арабин. От изкуство положително нямаше никаква представа, само искаше да купи колкото се може по-пъстроцветна, нарисувана с маслени бои, картина. Да... Как после е стигнала до дневната на Люмиер — това никак не ме засяга.

„Никой няма да ти повярва това, помислих си аз, но дали ще може да бъде доказано противното, мошенико...“

— Все още всичко можеше да бъде уредено, защото Форестие не разполагаше с никакъв мотив да даде под съд, когото и да било за фалшификацията на подписа. Освен това, когато някой художник имитира стар майстор, винаги се излага на риск. Но да се върнем към събитията през деня на убийствата. В дванайсет часа госпожица Бърних ми се обади по телефона и настоя да потвърдя с телефонно обаждане пред леля й, госпожа Люмиер, че картина на Ван Гог в дневната ѝ е фалшификация. Тя ме заплаши и твърдеше, че притежава снимка на картина без подпис „Винсент“, че Йоханес Форестие е нарисувал картина, че е седяла в магазина ми и тя я била фотографирана точно там. Казах, че ще обмисля тези неща, ала не предприех нищо, защото, след като предния ден Форестие ме беше изплашил здравата заради мнимата фалшификация, възнамерявах да изчакам, за да видя как ще се развият събитията. Пет часа по-късно, по-точно не беше изминал и половин час след седемнайсет часа, и Форестие се втурна в антикварния ми магазин, извън себе си, отчаян. Беше ввесен, старата дама от „Паркщрасе“ го била измамила, всичко било скальпена работа и аз съм се криел зад нея. Заплаши, че ще прибегне до насилие, макар и да го уверих, че не зная нищо за фалшифицирания подпис. Беше в състояние на невменяемост, явно под въздействието на наркотици, и крещеше, че бившата ми жена и Корина Бърних го били подтикнали да поиска от госпожа Люмиер да му покаже снимката — това уж толкова съществено доказателство — и да настоява за обяснение по какъв начин картина му се е озовала във вилата. В случай на отказ трябвало да я заплаши с оплакване в полицията. Можех да очаквам от бившата си жена, че ще се опита да изнудва мен и Хайнц Бърних, защото за нея аз бях фалшификаторът, а тъй като лелята на Бърних никога не би могла да купи Ван Гог с претенции за автентичност, бе предположила, че той ми е съучастник. Дали не беше купил от оня арабин или персиец картина, за да я продаде като оригинал при пръв удобен случай? Нямам представа!

„И старият Юп трябва да вземе това за чиста монета“, помислих си аз.

— Въз основа на тези безсмислени подозрения Форестие трябваше сам, а не в присъствието на Корина да разговаря със старата дама и да я притисне до стената. Беше се задвижила една лавина, защото Форестие искаше да заложи на сигурно, срещна се с Корина

Бъорних и я помоли за съвет — нещо, което не беше по вкуса на жена ми, разбира се. Доколкото можах да разбера от неговия разказ, Люмиер очакваше в седемнайсет часа неколцина заинтересовани от покупката на картината господа. Ето какво беше предложила Корина на Форестие: да се появи внезапно по това време, да докаже фалшификацията с помощта на снимката и да предотврати мошеническата сделка. Тя дала на Форестие дори и ключовете от вилата, за да може да се яви ненадейно. Към тези два ключа ще се върна още веднъж. Нося ги у себе си.

— Вече не мога да разбера нищо — прекъснах аз Шертел. — Никак не е за вярване, че Корина не е поискала обяснение от брат си, а е действувала просто зад гърба му. Та лелята е могла да получи фалшифицираната картина единствено от Хайнц Бъорних... Вие самият сте доверили това заключение на бившата си жена. Или...?

— Люмиер вече не може да проговори — отговори той уклончиво. — Впрочем Хайнц Бъорних не е истински брат на Корина, вие, разбира се, не сте могли да знаете това. Е, дали някога го е обичала, а сетне е започнала да го мрази...? Носят се какви ли не слухове. Ще обобщя: госпожа Анет Люмиер е била навярно — подчертавам, навярно — убедена от племенницата си, че картината на Ван Гог над камината ѝ е фалшифицирана и че с присъщото си лековерие се е забъркала в нещо лошо. В седемнайсет часа Форестие е щял да има възможност да разкрие измамата. За тази цел Корина му е предала въпросната снимка.

— Това не го разбирам — прекъснах го аз отново. — Логично е било госпожа Люмиер да поиска най-напред сметка от племенника си. Та нали Бъорних несъмнено е имал пръст в играта?

— Откъде да знам! Може би е говорила с него, може би Бъорних е предприел после нещо, което е повлияло на последвалите събития? В объркания си разказ Форестие ги представи по следния начин: той пристига във вилата точно в седемнайсет часа и намира госпожа Люмиер сама. Фалшифицираният Ван Гог не виси вече над камината. Форестие няма друг избор, освен да узнае, че тримата господа са дошли още в шестнайсет часа. Те прегледали експертизите и без да се поколебаят, приели картината за творба на Ван Гог.

Размислих светкавично: двама от господата познав... Гунтроп и — както той ми каза — д-р Лудерер. Кой ли е третият? Самият

Бъорних?

— Значи две мнения няма: старата дама е много сърдита на Форестие, който — също както Корина преди това — иска да я придума, че става дума за фалшификация. Тя го пита дали някога е поставял подписа си върху спорната, нарисувана уж от него маслена картина?! Явно ставало дума за две различни картини! Форестие ми каза, че тя не се съгласила да даде данни за местонахождението на картината и изкрешя: „Сграбчих я, раздрусах я и поисках да узная истината, защото имах право на това. Изведнъж падна и се просна безжизнена на килима“. Той избягал от вилата — и след това искаше да разпита тъкмо мен, кой е купил картината. Сякаш тази работа ме засягаше по някакъв начин!

Аз подхвърлих:

— Значи Форестие твърдеше, че не е убил старата дама, а само я е сграбчил и раздрусал? Не я е душил?

Шертел махна с ръка:

— Това трябва да решат полицейските лекари. Оставете ме да довърша. Форестие ми показва цветната снимка и заплаши, че ще изтрягне с бой истината от мен, но аз успях да го убедя, че сега за него е далеч по-важно да разбере в какво състояние се намира госпожа Люмиер. Телефонирах й, но тя не се обади. Форестие започна да се беспокои. Бях решил да отида с колата до „Паркърс“, за да видя какво става със старата дама, и съумях да го склоня да ми даде ключовете и да ме пусне. Госпожа Люмиер лежеше мъртва на килима в дневната. Мъртва. Върху перваза над камината видях котката, която сега се е настанила така добре у вас. Когато се качих в колата си и потеглих; дойде някакъв мъж, спря се пред номер пет и звънна. Този мъж бяхте вие, господин Керстен.

— Забравихте нещо — рекох аз дружелюбно. — Оставихте нарочно леко притворени двете врати — на градината и на къщата, а и полицията беше известена от вас, нали?

— Вратите — не беше нарочно. Моля ви се! Бях ужасен, бързах. Обаждането в полицията — това беше мой дълг. Независимо дали Форестие е удушил старата дама, или не, във всеки случай е виновен за смъртта ѝ.

Гледаше ме крадешком. Дали не трябваше да го позатрудня с въпроса, защо е изльгал криминалната полиция, че убиецът е все още

в къщата? Предпочетох да го оставя да се чуди дали криминалният комисар Хартунг ме е информирал за това, а и не исках да го дразня със запитването защо е срязал телефонния кабел.

Шертел се закашля, отпи една гълтка.

— Когато се върнах обратно, Форестие поиска да изтича в полицията и да се предаде. Никакви убийства не бил вършил никога. Правеше се на луд — или беше полуудял. Ами да, наркоманията... Позвъних на бившата си жена, която живее само през две къщи от мен, и й казах какво става с нейния Йоханес, Помолих я да си го прибере по-бързо. Тя дойде, Форестие изхленчи нещо. За нея аз бях единственият виновник за всичко: бил съм насьскал Люмиер против Форестие. Той трябвало да отиде в полицията заедно с нея. Отидоха си със злостни, но смехотворни заплахи.

Получи пристъп на кашлица, намали запасите ми от джин.

— Отидоха си, а аз се обадих в кантората на доктор Лудерер. Нямаше го и заръчах на секретарката да му предаде, че трябва спешно да разговарям с него. Останах в магазина си да чакам полицията, която скоро трябваше да се появи и да ме разпита във връзка с Форестие. Ненадейно нахлу бившата ми жена и триумфално съобщи, че Форестие отпътувал за летището, а след десет минути излитал самолетът му за Париж. Той трябваше да замине за там предния ден и билетът все още важеше. Обясних ѝ, че би било далеч по-разумно да се яви в полицията, но тя ми изкрещя, че само ние двамата и Корина Бъорних сме знаели за посещението на Форестие във вилата и аз съм трябвало да забравя колкото се може по-скоро какво ми е разказал Форестие, иначе щяло да ми се случи нещо лошо. А тя самата щяла да се погрижи за мълчанието на оная Бъорних. Още сега! Дадох, ѝ ключа от колата, не й обещах нищо, не си казах: „Форестие е в чужбина, ще оставя нещата да се развиват от само себе си“. Тя потегли отново — към госпожица Бъорних, доколкото разбрах от думите ѝ. Влязох в жилището си, пригответих си нещо да хапна и тогава ми дойде наум, че в суматохата бях забравил да затворя вратата на магазина, слязох отново долу и бях повален. Кой ли може да е бил? А вие как мислите, господин Керстен?

— Човекът, който по-късно е убил Форестие. Били сте в безсъзнание и той се е скрил веднага. Но откъде е знаел, че Форестие

ще се появи отново? А той явно се е появил пак — иначе нямаше да може да бъде застрелян.

— Не беше убиецът! — Шертел се озъби, разсмя се, закашля се, едва си пое дъх. — Лично Форестие ме нападна! Стъклен поглед, пяна на устата, по всяка вероятност под въздействието на хероинова инжекция. Крещеше, че не искал да лети за Париж, че щял да разкрие заговора, чиято жертва бил, че щял да се погрижи да бъде арестуван заедно с Бъорних. Въртеше се и викаше, издърпа чекмеджетата на писалището ми, преобърна ги, изпокъса книжата и списанията и заплаши, че ще направи всичко на пух и прах, ако не му кажа кой е купил фалшифицирания Ван Гог. Луд човек! Побягнах към витата стълба, той ме последва, сгромоляса се, остана долу неподвижен. Повдигнах го и успях да го завлека до коженото кресло. Беше си ударил главата. Дадох му да пийне вода и още малко щеше да зачиври. Разтрепери се като трескав и аз му облякох домашната си дреха. Излегна се апатично в креслото, в обичайното за такива типове умопомрачение.

— А тази снимка — как се озова тя в джоба на домашната ви дреха? — поисках да узная аз.

Този въпрос явно му бе неприятен, замисли се.

— Бях я взел в себе си още първия път, когато Форестие дойде при мен, защото госпожица Бъорних и той си бяха направили погрешно заключение от факта, че върху фотографираната маслена картина липсва подписът „Винсент“. Един извод, който в крайна сметка е насочен против моята личност, поставяйки ме под подозрение, че по-късно съм фалшифицирал подписа. — Той се наведе към микрофона. — По тази точка ще дам по-подробни показания, господин криминален комисар. Все пак не искам да съм на мястото на тоя ориенталец, който купи картината! И освен това все още не е много сигурно, че фотографираната картина е една и съща с подписаната картина на Люмиер.

Той се закашля, нямаше нищо против да му сипя още един джин, изпи го и продължи с пресипнал глас:

— Проверих отново как е Форестие и за жалост съвсем забравих, че снимката е в джоба на домашната дреха. Той се беше свил в креслото и си говореше сам на себе си. Помислих си, че Софи сигурно ще се появи скоро тук и ще си го прибере, опитах се да му втълпя това,

загасих горното осветление и оставил да гори само лампата над вратата. После излязох на улицата, исках да подищам чист въздух, докато чакам Софи. През това време няколко пъти се запитах дали заключих вратата на магазина, или не. Възможно е да съм забравил. Бях много изнервен... Бившата ми жена ме накара да я чакам доста дълго. Най-после колата се зададе по улицата и спря до отсрещния тротоар. Софи беше изпаднала в пълна меланхолия, оплака се от болки в сърцето, но когато понечих да ѝ помогна при слизането от колата, замахна да ме удари с чантата си. Каза, че била на „Паркщрасе“ и че криминалната полиция вече действувала във вилата. Обвини ме — все още на улицата — че съм вдигнал под тревога полицията, и настоя да се закълна, ако се наложи, че Форестие е бил при мен от шестнайсет часа нататък. Тя щяла да даде същите показания. Обясних ѝ, че не ми и минава през ум да лъжесвидетелствувам заради нейния Йоханес, бях обсипан с ругатни и сложих край на мъчителната сцена, като ѝ взех ключовете от колата и казах: „Ще закарам колата в гаража, ти си отивай вкъщи и изпий едно кафе. Чак когато станеш отново нормална, можеш да дойдеш при мен и да си прибереш една голяма изненада.“ Не споменах, че тази изненада бе Форестие, който пребиваваше като неканен гостенин в антикварния ми магазин. Това не трябваше да ѝ се размине! И тъй, потеглих към големия гараж на „Росмарк“, но това ми отне повече време от друг път поради едно продължително задръстване на движението. Навсякога до завръщането ми бяха изминали близо двайсет минути. Вратата към антикварния магазин не беше заключена — виновен съм за това. Форестие лежеше в локва кръв с разперени ръце. Два изстрела в гърба го бяха убили. Телефонът беше погребан под чекмеджета и хартии, защото, докато беснееше, беше прекатурил писалището. Бях прекалено развълнуван, за да се ровя дълго, и изтичах до телефонния автомат на пресечката. Тъкмо се канех да вдигна слушалката и да се обадя в полицията, когато видях госпожица Бъорних. Тя слезе от едно такси. Придружителят ѝ плати на шофьора и тръгна с нея към антикварния магазин. Тя носеше котка в ръцете си. Излязох от телефонната кабина и се загледах в двамата, защото много ми се искаше да разбера по каква причина госпожица Бъорних и този мъж възнамеряваха да посетят точно мене. Дали това имаше нещо общо със смъртта на Люмиер, или пък с убийството на Форестие? Изведнъж госпожица Бъорних изтича в паника от магазина,

позвъни на вратата на къщата, където живееше бившата ми жена, и бе пусната вътре! Помислих си: тя ще съобщи на Софи вестта за смъртта на Форестие и аз трябва да се появя чак когато пристигне полицията. Почти същевременно се сетих, че проклетата снимка е все още в джоба на домашната ми дреха... Трябваше да си я взема! Върху прозореца на моето жилище се очерта сянката на мъжа, който беше дошъл с госпожица Бърних. Промъкнах се в магазина. Първата ми работа беше да изгася осветлението, не исках да бъда разпознат. Вие, господин Керстен, бяхте все още горе в жилището, а сетне изведенъж се появихте на витата стълба. Осветих ви с джобното си фенерче и бързо се изпарих.

— Извинете, а какво ви накара да офейкате толкова бързо? Та вие ме бяхте видели да влизам в магазина, във вашия магазин. Ако ми се представехте като притежател, Форестие щеше да бъде идентифициран от вас, а криминалистите щяха да изслушат по-късно показанията ви. Вместо да направите това, вие избягахте.

— Да, да, страхувах се, признавам — солна ми се той. — Боях се от вас, непознатия, страх ме беше и от една среща с Корина Бърних и бившата ми жена, които скоро щяха да се появят. Отидох в едно кафене и се замислих трескаво какво да правя. Естествено, можех да почакам до идването на криминалната полиция в магазина ми, сетне да се прибера спокойно вкъщи и да имам възможността да дам показания: „Закарах колата в гаража и после отидох да хапна. Не зная какво е станало през това време с господин Форестие.“ Ала нямах нито един свидетел, боже мой! Не съм говорил с никого. И понеже премълчах пред бившата ми жена, че Форестие е в магазина, тя щеше да ме обвини в двойно убийство. Сигурно щеше да даде показания, че съм ходил във вилата и след Форестие. Криминалната полиция щеше да ме подложи на кръстосан разпит... Нямах желание да се стига до подобни неприятности. Отидох на гости у една моя добра позната и останах цяла нощ при нея. Рано сутринта телефонирах на доктор Лудерер. Той каза, че трябвало да се явя в полицията и да докажа алибита си — и още някои неща, които не са от значение в момента. Каза ми също, че вие сте били човекът, който е намерил мъртвата Люмиер, и че ви е срещнал заедно с някакъв господин от криминалната полиция на местопрестъплението в антикварния магазин. Така узнах името ви.

За съжаление, въздъхнах аз мислено.

— Трябаше да отида в банката да тегля пари и така измина известно време. След това се запътих към бившата си жена и ви видях да влизате в къщата ѝ. Почаках, докато излезете. Трябва да разберете, господин Керстен, че вашата личност започна да става все по-интересна за мене. Изчаках петнайсет минути и позвъних. Тя отвори вратата, втренчи се в мен ужасено, удари ме. Успях да ѝ кажа, че трябва да се държи разумно, защото не аз съм застрелял Форестие. Тогава изскимтя само „Йоханес“ и падна на пода. Реших да проверя пулса ѝ — беше мъртва. Според мен: сърдечен удар. Поставете се в моето положение! Софи беше единствената ми свидетелка, която можеше да потвърди, че съм се качил в колата пред очите ѝ и съм отпътувал към „Росмаркт“. Вече не можех да ѝ помогна, захлопнах вратата и побягнах. Утре в префектурата ще се изяснят някои неща... Но тъй като нямам намерение да плащам сметката за едно убийство, трябаше да се подсигура и да направя някои разследвания. Утре в десет часа ще назова в криминалната полиция убиеца на Форестие. — Ето, това беше всичко за записа на магнитофона.

— Защо чак утре? Защо не сега веднага?

— Не! Простуден съм и не ми се иска да прекарам цялата нощ в някоя килия или да бъда разпитван. Вие ще бъдете така добър и ще предадете утре рано, магнитофонната лента на криминалния комисар Хартунг. Нека той да я прослуша, преди да разпита мен, госпожица Бъорних и още един...

— Само още един въпрос, господин Шертел. Значи вие сте сигурен, че разказът на Форестие за събитията в дневната на Люмиер ще срути като къщичка от карти версията на Бъорних за кражбата с взлом във вилата, довела до насилиствената смърт на леля му?

Той се закашля и едва си пое дъх от гняв:

— Мога само да повторя онова, което ми разказа Форестие. Може и да ме е изльгал... Той е мъртъв, госпожа Люмиер е мъртва, бившата ми жена е мъртва. Аз съм жив и мога да представя само едно-единствено доказателство: а именно — двата ключа от вилата. А защо Корина Бъорних е дала тези ключове на Форестие? С какво намерение? Тази дама ще трябва да даде някакво обяснение за това.

Той се изправи, взе си шапката, закопча си палтото и уви шала по-плътно около шията си. Нямаше какво повече да се говори. Часът беше 22:35. Слязохме долу. Отключих вратата, той ми кимна бегло и

стъпи на тротоара. През стъклото видях как изчаква и се ослушва. Явно искаше да чуе стъпките ми по стълбата. Изтичах горе, но в неосветената баня отворих предпазливо прозореца и надникнах навън. Оттук можех да обгърна с поглед градинката и пресечката зад нея. Може би щях да имам късмет...

Шертел побягна бързо наляво. Нямаше никакво съмнение. Бях вбесен от него. Не само защото ми беше сервиран това валмо от истини и лъжи, не, той искаше да натопи Корина колкото се може повече в цялата работа. Хукнах надолу по стълбата. Скок през вратата, спринт до пресечката, а по-нататък в тръс, докато не го забелязах на около двайсет метра пред себе си. Още двама души вървяха в същата посока, а аз гледах да съм зад тях. Шертел се озърна няколко пъти и трябваше да забавя крачка. Главната улица, много хора — Шертел изчезна. Забързах, ала той беше вече потънал в потока от минувачи. Червеният светофар ми попречи да продължа. Почаках и малко след това пресякох унило улицата.

Стори ми се, че видях Шертел отново на стоянката за таксита — в един син форд. Колата тъкмо потегляше и се вреди бързо в автомобилната върволица. Имаше още три таксита. Приближих се до един от шофьорите и му разказах, че днес съм бил на път с един от колегите му и че сега се нуждая от него като свидетел по един напълно личен въпрос. За съжаление току-що бил отпътувал. Един син форд. Човекът ме изслуша подозрително, ала щом му тикнах една петарка, стана общителен. Колегата му се казвал Крамер и съм можел да почакам тук, докато се върне.

Седнах на някаква пейка и се заех да чакам завръщането на този Крамер. В това време такситата бръмчаха. Ако не ми провървеше и по пътя за насам го вземаха все нови и нови клиенти, можех да мръзна тук цяла нощ. Само че имах късмет, след около половин час пристигна един син форд и на въпроса ми „Колегата Крамер?“ шофьорът откликна веднага:

— Аз съм. Какво има?

Наистина, предпоследният му пътник бил с брада.

— С един дебел шал около врата.

Казах му, че съм се разминал с приятеля си, който е болен, и нека господин Крамер да ме закара, ако обича, там, където е слязъл клетият ми приятел. Той кимна, а аз се качих и ме хвана яд, че в бързината бях оставил вкъщи палтото си заедно с пистолета.

Светлините на града останаха зад нас. Пейзажът се ширна, далече напред силуетът на Таурус стърчеше в звездното небе. След един кръстопът завихме по нагорнището. На половината път към върха имаше бензиностанция и уединен паркинг. Тук бил слязъл господът с

дебелия шал около врата и продължил пеш — по пътя надясно, каза шофьорът. Платих му, синият форд изчезна отново.

Хладен вятър духаше на кратки повеи. Зъзнех и затова се закопчах и вдигнах яката на сакото си. Два тесни асфалтирани пътя водеха стръмно нагоре. Значи надясно. Окастрени живи плетове, зад тях — вили от бетон и стъкло, щори на прозорците. Луната рисуваше черно-бели картини по терасите.

Шертел сигурно се укриваше в една от вилите, но никъде не се мяркаше светлина. Вървях вече пет минути, зъзнех, почти бях решил да се откажа от начинанието си. На бензиностанцията имаше телефон, можех да се върна, да повикам такси и да се върна вкъщи...

Пътят се вля в широко шосе. Спрях се. Чак до заобления връх на хълма — малки и големи вили, стъпаловидно разположени една над друга. От другата страна на пътя нещо просветна. Огледалото за обратно виждане на мотопед, както установих, като се приближих. Притежателят му го беше натикал в декоративните храсти. Франкфуртски номер. На кормилото висеше мотоциклетна каска. Значи все пак някой човек беше потърсил усамотение тук. Десетина крачки покрай каменния дувар. Градинската порта. Незаключена. Поляна. Зейналият четириъгълник на плувен басейн. Шпалир от рози. Скърца чакъл. Остават още около пет метра до една бяла вила. Стоп! Под вратата се процеждаше светлина. Промуших се наляво през малинови храсти до един жив плет, който ми стигаше до гърдите, и исках да се прокрадна до задната страна на къщата. Живият плет беше в сянка. Държах вратата под око. Пристъпвах напред, докосвайки с рамо храсталака.

Изведнъж краката ми се натъкнаха на нещо меко — някакъв мъж изруга тихо, скочи бързо прав и ме сграбчи. Освободих дясната си ръка и го бълснах в корема. Той беше с дебело кожено яке, не му стана нищо, отстъпи назад и стовари едно кроше в лявата ми скула, сетне — десен удар със свита ръка в ченето. Видях звездички, олюлях се, а този магистър на боксовото изкуство обсипа тялото ми с удари и, изглежда, се стремеше към победа с нокаут. Но преди да ми излезе въздухът, хванах лявата му ръка, стиснах я, наведох се, почти падайки, завъртях я като винт, извих я зад гърба на моя спортен приятел и я използувах като лост. Бях тренирал някога джудо, още когато бях във форма. Той падна на колене и вече не можеше да се освободи.

И двамата трябаше да си поемем дъх. Подръпнах малко ръката му.

— Кой сте вие, защо сте тук?

Той изстена, отпуснах малко хватката си и го оставил да се изправи. На височина беше колкото мене, с кръгло лице и подстригана като четина коса. С дясната си ръка опира лявата — явно се беше уплашил, че съм му я счупил.

— Бих искал да ви попитам същото, а и сигурно имам по-голямо основание за това — изръмжа той. — Ако решите да свършите с мен, ще крещя. Тогава ще си имате страхотни неприятности.

Казах му, че не искам да си имам неприятности, че той ми е създал вече достатъчно и понеже не съм гангстер или аморален тип, нека той да си каже думата, ако обича.

Придаде си миролюбив вид, пуснах лявата му ръка и той бръкна в коженото си яке, извади някаква карта и ми я показа.

— Имате ли Джобно фенерче? — попитах го аз и опипах болезнената си скула.

Оказа се, че има, и освети картата. Човекът с коженото яке се казваше Йопих и бе служител в детективското бюро „Сатурн“.

— Никак не ми е лека работата — оплака се той. — Цели часове наблюдавам вилата, а после вие се промъквате в градината и се спъвате точно в мен. Нямате вид на крадец. С какво се занимавате в такъв случай?

Той разтриваше юмруците си и ме дебнеше подозрително. Беше безопасен, само се страхуваше, че ще му проваля работата. Да сме се споразумеели някак си.

Измънках името си и му подадох ефектния кожен калъф. Той прочете написаното и веднага се върна отново към трудния си и опасен занаят. Не следял някаква си любовна двойница, за да набави убедителни доказателства за бракоразводно дело, не, един убиец се криел във вилата! След малко щяла да пристигне полицията и да пристъпи към ареста на този тип. Каза „да пристъпи към ареста“ и изобщо се напъваше да говори със служебен тон. В края на краищата ме приканти да обясня по какви причини съм на това опасно място. Все пак едва ли съм имал желание да анкетирам един убиец за което и да било от мненията му, нали?

— Понякога и убийците представляват интерес за проучвателите на общественото мнение — казах аз.

— Ако искате само да узнаете дали този Франц Шертел е във вилата, то аз мога да ви уверя, че е там — каза Йопих и тутакси уточни: — … че отново е там, защото два часа го нямаше. Вилата принадлежи на приятелката му, която работи като стриптийзорка в „Казино дьо Пари“. Привлекателна блондинка, има рено и в деветнайсет часа остави своя Франц сам. Знам също къде живее във Франкфурт, имам номера на колата ѝ и една нейна снимка.

Той додаде великолепно, че след като и без това съм тук, можело за известно време да му стана помощник и да дебна да не би Шертел да се измъкне незабелязано; в края на краищата съм бил накърнил работоспособността му. Тоя има чувство за хумор, помислих си аз и рекох:

— Не ми се вярва полицията да се появи скоро тук. Ако вече сте съобщили на госпожица Бъорних къде се е укрил Шертел, то тя скоро ще бъде тук, за да се разбере с него. Може би ще дойдат и други хора, но сигурно не и полицията.

— Откъде знаете кой ме е наел? Да не би тази дама да ви е пратила, за да ме шпионирате?

Казах му, че Корина Бъорних е следена от полицията и че знам малко повече от него за намеренията на тази дама.

Номерът ми мина.

— Какъв гаден занаят, след като самата работодателка е следена от криминалната полиция — изруга той. — Ще се изпаря, щом дамата се появи.

Беше разочарован. Вече не очакваше да пожъне слава, нито да се появят заглавия във вестниците от рода на „Смел частен детектив открива опасен убиец“.

Уведомил госпожица Бъорних още преди няколко часа и тя му наредила да продължава да следи Шертел, за да подготви някои неща през това време.

— В 20 и 45 Шертел напусна скривалището си. — (Точно така, тогава му се обадих по телефона.) — Не можах да го последвам незабелязано и на късмет отидох с мотопеда си до бензиностанцията на междуградското шосе. Там се и натъкнах на него. Вече го чакаше едно такси, отпътува към града. Заех се с преследването, избяга ми,

върнах се при бензиностанцията и телефонирах на клиентката си. Тя ми каза да изчакам завръщането на Шертел, да ѝ известя това начаса и да се върна във вилата. Така и направих. Има близо час и половина, откакто Шертел се е приbral в къщата на тази стриптийзорка.

Но къде се бавеше Корина, защо я нямаше толкова време? Приех предложението на Йопих да държа под око задната част на вилата. Той щеше да ми свирне, ако забележи нещо.

Разделихме се. Той се притай отново до живия плет, а аз се прокраднах на широката открита веранда, която гледаше към градината. Тук никаква ивица светлина не мамеше окото изпод решетъчната врата. Два големи прозореца със смъкнати щори и подвижна решетка. Можах да вмъкна ръката си през нея. Опипах тесните дървени летви, понатиснах ги. Една от щорите вдясно от вратата не беше закрепена. Без усилие успях да бръкна зад нея и да докосна стъклото на прозореца. Той стигаше чак до земята и отвътре можеше без усилие да се плъзва нагоре. Пъхнах острието на джобното си ножче в жлеба. С рязко движение изтиках прозореца на около три сантиметра височина. Не се смъкна отново. Легнах по корем, ослушаах се и долових, че в една от предните стаи свири радио. Затръшва се някаква врата.

Каменните площи бяха студени, изправих се и заподскачах на пръсти, за да се постопля. Бях гладен, скулата ме наболяваше, това тъпло нощно приключение започна да ме отвращава. Бях се впуснал в него, за да мога за всеки случай да имам коз утре сутринта: „Зная къде се намира Шертел“. За всеки случай — ако в десет часа се окаже, че го очакваме напразно.

Погледнах си часовника. Наближаваше дванайсет и половина... Още половин час — не повече! И тогава ще оставя побойника Йопих от детективското бюро „Сатурн“ сам да си гледа работата (вестникарска обява: „Поверителни информации, дискретни издирвания от всянакъв вид. Който се доверява на «Сатурн», спи спокойно!“).

Тогава чух тихото изсвиране на Йопих. Заобиколих бързо къщата. Някакви фарове осветиха шосето, сетне угаснаха. Моторът загльхна. Затръшнаха се вратите на автомобил. Стъпки по чакъла. Няколко души, които незабавно бяха пуснати вътре. Тишина.

Заех подслушвателния си пост на верандата, седнах върху купчинка изсъхнала шума и повдигнах леко щората. Изведнъж в стаята светна. Откъслечни думи. Пуснах внимателно щората да се плъзне до долу, издърпах ръката си, облегнах глава на решетката, заслушах се.

Най-напред — дрезгавият глас на Шертел:

— Няма да допусна да бъда принуждаван от вас! Нито от вас, нито от сестра ви. Сега съм сам в лодката и трябва някак си да стигна здрав и читав до сушата.

Чу се шум от разместване на столове. След което прозвуча мазният глас на д-р Лудерер:

— Бих искал да подчертая, че бях заставен да дойда тук. Вие ще отговаряте за това, господин Бърниш! Господин Шертел е заподозрян в убийство и досега не е сметнал за нужно да докаже невинността си и да си осигури защитата на адвокат. Залепил си е брада! Наистина, аз застъпвам вашите интереси, господин Бърниш, но да ме противопоставяте на човек, търсен от полицията — тава вече е прекалено. А да не говорим за професионалната ми чест.

— Не се тревожете, почитаеми. Ние сме тук само за да изясним някои неща.

Това беше гласът на Бърниш. Можех да си представя усмивката на загладеното му лице.

Шертел стана саркастичен:

— Вие сте тук, защото се страхувате, господин Бърниш! Страх ви е, че аз — човекът, когото смятате за убиеца на Форестие, няма да се придържам повече към нашата уговорка. Това е вярно дотолкова, доколкото вече няма как да дам на Форестие 50 000 марки от моя дял. Той, така да се каже, е мъртъв. А що се отнася до останалата част на уговорката ни: тя ни най-малко не е отпаднала, защото аз съм убиецът на Форестие, а тъкмо защото не съм го застрелял. Последното — за ваше успокоение, господин докторе. В най-скоро време ще си позволя да ви ангажирам. Ах, но за жалост това е невъзможно. Та вие нямате право да бъдете защитник и на двете страни. Жалко.

Той се закашля и кашлицата му прозвуча предизвикателно.

Бях отвратен. Значи този нещастник Форестие е трявало да се задоволи с 50 000... Успял ли е да узнае за този късмет? Дали му се е видяло твърде малко? Или пък Шертел не му е казал нищо, понеже е смятал да го измами?

Корина Бъорних кресна на брат си:

— Що за мошеник си ти, Хайнц! 50 000 за Форестие — за пръв път чувам такова нещо! А каква сума беше обещал на клетата леля Анет, за да не послуша нито Форестие, нито мен?

— Затваряй си устата! Поради някакъв шантав каприз се намеси в неща, които никак не те засягат, и докара само беди! — сряза я надменно доведеният ѝ брат. — А ще трябва да си затваряш устата, иначе не ти мърдат поне няколко месеца предварителен арест. При условие че имаш късмет, сестрице.

— Подъл тип! — изстена тя.

— Да си затваря устата? Имате грешка — възрази Шертел. — Няма да си я затваря, защото аз не възнамерявам да спазвам занапред уговорката ни. Май забравихте това. Вашата любезна сестра, която по явно еротични подбуди фотографира една картина на гениалния Форестие, ще трябва да потвърди показанията ми пред криминалната полиция. Това се отнася и за вас, господин докторе, защото ние двамата бяхме във вилата заедно с тоя скапан Гунтроп от шестнайсет часа нататък. Аз бях замъкнат насила, нали, господин Бъорних? А вие си останахте на заден план. За съжаление не бих могъл повече да мълча за случилото се в дневната на госпожа Люмиер, защото е свързано със смъртта на Форестие. Ех, ако бившата ми жена беше още жива! Тогава щях да имам необходимото алиби за времето, когато е бил убит Форестие.

— Но скъпи господин Шертел, щом не сте го застреляли и полицията не е в състояние да докаже противното — какво искате всъщност? Вашият дял е осигурен — прозвуча изпърженият в олио глас на д-р Лудерер.

— Кой стреля два пъти срещу мен? — запита Корина. — Щом не сте били вие, Шертел, тогава кой?

— Тази изненада оставям за по-късно — засмя се Шертел и се закашля. — Но що се отнася до вас, господин Бъорних: подбудите на лицето, което застреля Форестие, са толкова необикновени, че ще се заговори за много неща, неприятни за галерията Бъорних. Ще бъде засегнат наистина и моят престиж като комплект, ала във връзка с тази — ъ-ъ — мнима фалшификация на Ван Гот аз наистина съм вън от играта. Нима никакви доказателства за наказуемо деяние от моя страна.

— Искам да ми бъде върнат ключът от вилата — каза Корина.

— Още не сме стигнали дотам засега — сряза я доведеният ѝ брат.

Шертел само се засмя.

— За да се изясни всичко във връзка с моята личност — включи се в разговора д-р Лудерер — бих желал да констатирам, че в шестнайсет часа в дневната на госпожа Люмиер бе подписан от продавача и купувача един надлежно съставен от мен договор за покупко-продажба на една картина от холандския художник Ван Гог, обявена чрез експертизи за автентична. Имайте предвид, господин Шертел, че аз току-що узнах от вашите уста за някаква фалшификация на този шедьовър.

Ако този човек лъже, помислих си аз, лъже убедително.

— Не се сърдете, докторе. Моят търговски партньор Шертел е грешник, който се смята за праведник — каза Бърнихи.

— Искам да сме наясно — настоя Корина. — Искам да знам кой е застрелял Форестие. Искам да го узная тук и сега!

— Колко неловко, ако се окаже, че е някой от присъствуващите — пошегува се Шертел.

Пределното напрежение в стаята се пренесе върху мен.

— От името на господин Бърнихи и от мое собствено име отхвърлям намеците ви, господин Шертел — възмути се адвокатът.

Корина заговори шепнешком с д-р Лудерер. Двамата бяха застанали до самия прозорец. Долових само няколко негови думи.

— ... и паметта на нашата скъпа леля... не... трябва сама да решите... що се отнася до кражбата с взлом.

След което се отдалечиха.

— И отново Бърнихи:

— Драги Шертел, никога не съм допускал сериозно, че вие... Форестие... Иначе нямаше да съм тук. Две убийства — клетата ми леля. Форестие вече не може да бъде подведен под отговорност за нечовешката си постъпка. Вие познавате неговия убиец, но го прикривате с мълчание. Той се разхожда свободно наоколо и коя ли ще бъде следващата му жертва?

Шертел се разсмя шумно и се закашля отново. Простудата се беше вкопчила здраво в бронхите му.

— Той изобщо не знае нищо — възмути се Корина. — Нито кой е стрелял срещу мен, нито кой е погубил Форестие. Иска да си даде важност и да ме притесни, тъй като аз дадох на Форестие ключовете от вилата. Но те не бяха намерени у него. Може да са само у вас, господин Шертел.

Шертел каза, че това не е вярно, и настоя, че убиецът ги бил взел със себе си. Ако ми е говорил истината, сега лъжеше.

— Умно казано, сестрице — възхити се Бърних.

— Говоря само за себе си, в никой случай нямам предвид и тебе. Би трябвало да разбереш това полека-лека — отвърна тя сприхаво.

— Студено ми е — рече Шертел горчиво. — Болен съм, сигурно имам температура. Вашето посещение ми достави особено удоволствие. Ще ви изпратя.

Лудерер заяви, че за него Шертел продължавал да бъде търсен от полицията убиец и той не виждал защо да не изпълни дълга си на добър гражданин, като съобщи за това. В края на краищата бил адвокат. Което в буквален смисъл значело: застъпник на закона.

— Въвлякохте ме в зловещо положение, господа!

Бърних закле Шертел да се вразуми най-сетне.

Той пък му повтори вбесено, че бил сам в лодката, и то под подозрение за убийство. След което обаче ненадейно промени тона. Бил готов, разбира се, да разговаря за определени факти, които бил склонен да изложи пред полицията. Госпожица Бърних трябвало само да признае — напълно в интерес на брат си, че фотографираната от нея картина не е идентична с оня Ван Гог във вилата на леля й. Била се объркала. След внимателно разглеждане на снимката брат ѝ бил достигнал до същото заключение.

— Вие все пак видяхте у леля си картината, нали, господин Бърних? Колко жалко, че крадците я отмъкнаха. — Той понечи да се разсмее, но трябаше да превъзмогне един пристъп на кашлицата си и добави задъхано: — Признаването на грешката ще накара стария Гунтроп да изпита чувство за сигурност. А хората от криминалната не са виждали картината в дневната, известна им е само снимката. Ето това е!

— Знаех си, че ще се разберем, драги Шертел — зарадва се Бърних и навярно потупа приятелски в рамото закоравелия си търговски партньор. — Господин доктор Лудерер, вие ще оформите

една официална декларация — нещо като компромис, така да се каже или още по-красиво казано — едно джентълменско споразумение. Ние ще изпълним с удоволствие вашето искане, скъпи мой Шертел, а вие ще доставите на сестра ми тази радост, да назовете убиеца на Форестие. Тя ще отиде с колата по възможно най-бърз начин в полицията и ще каже да го арестуват. Дано все още да е в страната. А що се отнася до това, което възнамерявате да кажете и да не кажете на криминалната полиция — ще направим преценка от взаимен интерес. Подбудите на убиеца няма да се окажат толкова проблематични, че да не можем да осуетим евентуалния скандал за съdboносната картина. В тази насока доктор Лудерер има значителен опит.

— Пилците се броят наесен — изкашля Шертел отговора си.

Бъорних се засмя насила.

Шертел обясни отново, че му е студено тук, и предложи да поседнат в някоя от предните стаи. Там горяла електрическа печка и имало на разположение пищеща машина.

Стъпки, звън на чаши. Лудерер каза мазнишки:

— След вас, госпожице Бъорних.

Светлината угасна. Тъмнина.

Десният ми крак беше изтръпнал. Разтрих го и се почудих какво ли става в една от предните стаи. Всеки знае по нещо за другия и всеки се опасява, че другия знае прекалено много. Ще се спазарят кой докъде да стигне в премълчаването си. Мошенически морал! А Корина? В какво е замесена? Каквото и да е възнамерявала — в началото без знанието, а по-късно против волята на доведения си брат — то е струвало живота на трима души. Кой е убиецът на Форестие? Някой платен професионалист, може би същият тип, който ме нападна в гаража, или...? Тук лентата се скъса.

Бях решил да се измъкна незабелязано, защото също както Йопих нямах никакво желание да попадна в ръцете на хората от криминалната, които следяха Корина. При което си оставаше висящ въпросът, дали са успели да я проследят до вилата.

Промъкнах се през градината, покатерих се на зида, скочих в намиращия се по-нависоко двор, побягнах наляво, пробих си път през храсталаци и живи плетове и стигнах до някаква пътека, която водеше към шосето. Прекосих го с няколко скока, намерих отново една пътека и по нея стигнах до асфалтирания път, който водеше към паркинга и

бензиностанцията. По време на прехода се постоплих. Обадих се по телефона за такси. То дойде чак в 1,25. По пътя заспах.

Щом се прибрах вкъщи, утолих глада си с хляб и салам. Повече салам, отколкото хляб. Инка изглеждаше много радостна да ме види отново. Извадих чаршафи, юрган и възглавница от скрина, превърнах канапето в легло, съблякох се, нахлузих пижамата си и се пъхнах под завивката. Инка получи позволение да се сгущи до мен. Последното, което можах да сторя, бе да навия будилника.

В осем часа госпожа Зайделбаст съобщи, че е дошъл господин Майер, и ми обърна внимание, че за закуска разполагала само със сирене. Това не било по нейна вина, а защото снощи съм бил излапал салама. Казах ѝ, че господин Майер и аз ще се задоволим напълно със сиренето и още днес ще й купя ново голямо парче салам.

— И да не забравите за газовия пистолет — напомни ми тя.

Майер беше в добро настроение.

— Снощи нашите хора, които следят Корина Бъорних, са открили къде се намира Шертел. В една вила близо до Таурус. Била е там заедно с брат си и с адвоката. Старият Юп им нареди да не мърдат оттам, да съобщят, щом Шертел напусне вилата, и да не го изпускат от очи. Той вече не може да избяга, а и тази Бъорних ще бъде следена от нас и занапред. Та значи Хартунг ви очаква след два часа. Дотогава ние двамата имаме много време.

Бях решил да посветя Майер в нощното си приключение. Но не го сторих. Ако Шертел удържеше на думата си и се явеше в десет часа в префектурата, можех да съобщя в подходящ момент за това, което бях подслушал. Кимнах на Майер с отсъствуващ вид, прозях се и донесох подноса със закуската от кухнята. Инка се стрелна след мен и получи от госпожа Зайделбаст сутрешната си попарка.

— Не им е лесно на ергените — въздъхна Майер и ми помогна да сложа масата.

— Невинаги съм бил ерген, нали знаете — рекох аз.

Тонът ми беше сърдит, но той се оказа симпатично момче, не се опита да ме утешава, заговори за сиренето и го обяви за прекрасно, както и кафето. След втората чаша главата ме поотпусна.

— Хайде да разтребим масата — предложих аз. — След това ще поседнем и ще послушаме внимателно.

С разтребването се справихме бързо. Нагласих магнетофона си, върнах лентата, направих всичко необходимо за възпроизвеждането и натиснах клавиша.

Най-напред — мойт глас:

— Нали нямате нищо против, господин Шертел. Утре или вдругиден ще се явите в полицията...

Инспекторът от криминалната полиция Майер седеше с полуотворена уста и ме гледаше объркано с втренчен поглед.

Оставих го да си седи, занесох пълния поднос в кухнята и се върнах пак в стаята заедно с Инка. Гласът на Шертел ме приветствува:

— ... Търговец съм и винаги съм си плащал сметките навреме, но не съм склонен да платя сметката за едно убийство!

— Боже господи — изстена Майер. — Шертел е бил тук и вие не сте... — изохка той още веднъж.

— Тихо, имайте търпение — казах аз шепнешком, седнах на масата и регулирах силата на звука.

Несъмнено Шертел е изхитрувал. Нито дума, че е присъствувал при сключването на сделката във вилата в шестнайсет часа. Нито дума за деловите му връзки с галерията Бъорних, а за сумата от 50 000 марки, предназначени за Форестие, също не бе станало дума, разбира се. Корина Бъорних беше информирала най-напред Форестие, а Шертел обвиняваше бившата си жена, че насьскала любимия си Йоханес срещу него...

В крайна сметка Шертел наистина беше „извън играта“ — по собствените му думи. Слушахме го почти цял час. Последното му изречение беше:

— Тази дама ще трябва да даде някакво обяснение за това.

Клавишът с надпис „стоп“. Майер каза тихо:

— Сега е ваш ред.

— Първата и действително крайно неприятна изненада ми се случи още вчера след завръщането ми от Дюселдорф. Вече докладвах на господин криминалния комисар как и къде ме нападнаха, а на вас още не съм.

Сетих се за пистолета в джоба на палтото ми, донесох го и го сложих на масата.

Сервирах първата си история и веднага след това втората — за посещението на Шертел. Останалите си нощи превиждания премълчах.

Майер ме погледна укоризнено.

— Седял е тук и е пил от джина ви, а един час преди това разговаряхте с мен по телефона, но само хленчехте нещо за „даряване на помощ и утеша“. Потресен съм.

Той грабна пистолета, пъхна си носа в заглушителя, прегледа пълнителя и измърмори:

— Куршум в дулото. Имали сте късмет.

— Смятах, че действувам правилно. Записаното на лентата все пак доказва някои неща.

За заплахата на Шертел, че щял да уличи Корина в съучастие в убийството, ако известя полицията за посещението му, бях премълчал одеве. Продължих да си затварям устата и сега, да не би Майер да ми чука сол на главата, че съм се обвързал с Шертел само заради тази заплаха.

— Той може да отрече винаги това, което е казал при записа — констатира Майер. — Вас може да ви изльжат, полицията — също, а сетне пред съда да си върнат думите назад и да дадат под клетва съвсем други показания.

— Пред съда след един-два месеца? Важното е какво ще стане днес! Ако Шертел не се яви в десет часа, ще бъде измъкнат от тая негова вила. Със или без белезници.

— Имат късмет с тази възможност. Но криминалният комисар ще ви нахока доста хубавичко. Били сте длъжен да ни информирате!

Вбесих се.

— Не съм длъжен за нищо. Ни най-малко! Разбира се, ако Шертел беше убиецът, би трябвало да се упреквам за нещо. Никой друг, освен убиеца на Форестие не е насыкал срещу мен този тип с маската и трябва да благодаря на една котка, че той не ме гръмна. А Шертел нямаше да ми се обади по телефона и да се уговоря с мен, за да праща след това хора да ме нападат в гаража. Той няма представа, че сега снимката е именно у мен. Поради това не би могъл да има нищо общо с маскирания тип в гаража. Ясно ли е?

— Излиза, че Шертел не е търсеният от нас убиец, понеже сам казва, че не е. Безупречна логика — подигра ми се Майер. — По дяволите, само Шертел е имал някакви подбуди да убие Форестие! Щял да назове убиеца? Любопитен съм какво ще излезе от това. Пак ще си имаме работа с вездесъщия непознат...

Замълчахме за няколко минути, сетне аз заговорих за д-р Клагеман.

— Неговият магазин за картини принадлежи въщност на Бъорних — поясни Майер. — Клагеман е само търговски управител. Но това е известно само на неколцина финансови експерти. Веднъж е бил замесен в деликатна афера. Продажба на готически статуи, крадени! Защитник му бил Лудерер. Прегледахме преписките, понеже

госпожица Бъорних работи там. Клагеман никога няма да признае, че е говорил с когото и да било за снимката на мнимата картина на Ван Гог. Щом стане напечено, те се сплотяват, защото всичките разчитат да припечелят от един и същ източник. Добър пример за търговците са политиците.

Сетих се за подслушания разговор във вилата и бях принуден да призная, че е прав, що се отнася до обичайния търговски морал.

— Запазвам си преживелиците у Гунтроп за Хартунг, за да не ни се наложи да слушате всичко по два пъти. Да отидем ли в гаража? Там се търкалят шапката и карнавалната маска на разбойника.

Той кимна.

В гаража докопах кирливата шапка и маската и изнесох на Майер доклад как е протекло нападението.

Горе, в стаята ми, намерихме една книжна кесия. В нея пъхнахме шапката и маската. Огледах се за бутилката джин. Беше почти празна. Налях остатъка в две чаши, придаох на физиономията си любезен вид и казах:

— Още не съм много стар наистина, но съм по-стар от вас. Обединяват ни общи ядове, хайде да минем на ти, Алфонс! Аз се казвам Ханс.

Той се ухили и пихме брудершафт.

— Във всеки случай бих положил скъп венец на гроба ти — увери ме той — но тази работа с Шертел... — Майер поклати глава. — Тепърва ще трябва да я прегълътна. А можех пак да се скрия в дрешника.

Той се загледа в чудовищния шкаф и изпадна в меланхолия. Сложих Инка в скута му и Майер взе да я гали. Копринената ѝ козина пращаše.

После пусна отново последната третина на записа, взе си бележки и каза:

— Шертел не разполага с безупречно алиби. Ала е толкова уверен, че и аз също започвам да му вярвам почти напълно, че знае кой е убиецът на Форестие. Но нима този убиец е в пълно неведение и не допуска, че Шертел може всеки момент да го изпорти? Не ми се побира в главата. Остава само вездесъщият непознат? Но с този трик Шертел би си останал точно толкова под подозрение, колкото и сега.

Едва след ареста и самопризнанието на убиеца ще бъде доказана неговата невинност.

Не можахме да си поприказваме повече по този въпрос, защото се звънна. Наближаваше десет часът.

Майер излезе и отвори на един полицай. Пъхнах в чантата си кутийката с магнитофонната лента и кесията. Майер се върна, вече облечен с палто, и взе пистолета от масата.

В коридора беше застанала госпожа Зайделбаст. Беше с ролки в косата и имаше ужасяващ вид. Полицаят чакаше, аз подадох на Майер чантата и си облякох палтото, Майер държеше пистолета в дясната си ръка.

— Велики боже! — изкрещя госпожа Зайделбаст. — Какво сте сторили, господин Керстен?

Майер бързо скри пистолета в джоба си. Маркирах прегръдка с госпожа Зайделбаст и я уверих многократно, че съм безукорен гражданин, а полицията ме взема само за кратка разходка. Тя не ми повярва изобщо, вдигна ръце и се оттегли към кухнята.

— Ха сега де — прошепна Майер.

— Какво ще стане с котката, когато се озовете в дранголника? — прогърмя гластьт й.

Полицаят ме спаси. Той козирува и доложи кратко и ясно:

— Срещу този господин няма никакво обвинение. Можете да бъдете напълно спокойна, милостива госпожо.

След краткия ми разказ се разрази гръмотевичната буря в лицето на криминалния комисар Хартунг. Нима наистина съм бил повярвал, че Шертел ще бъде тук в десет часа? Хванал съм се бил на въдицата му, той само си търсел някой глупак, за да му послужи в случай на нужда за свидетел, че е изпълнен с почтени намерения да се предаде доброволно на полицията. Било стар номер, да изиграеш пред някой глупак ролята на всезнайко, а по-късно вече да не знаеш нищо, да се позовеш на невинността си и да изчакаш при пълно спокойствие какъв доказателствен материал ще представи криминалната полиция.

След прослушването на записа щеше да говори другояче. Но за това нямаше време, Майер трябваше да се свърже по радиото с

инспектор Лесих, който следеше Шертел. Майер отиде до радиостанцията, върна се и докладва, че Лесих не можел да съобщи нищо ново, Шертел не бил напускал вилата.

— Беше със силна простуда, може би има температура и е на легло — осмелих се аз да отбележа.

Хартунг ми хвърли унищожителен поглед и наредя Лесих да позвъни и да разбуди милия и ах, толкова болен Шертел и да го покани най-учтиво да се повози до префектурата.

Майер изчезна отново.

Аз седях като на тръни. Старият Юп прехвърли, мляскайки, угарката от пура от десния в левия ъгъл на устата си и изръмжа:

— Един човек с изподрано лице е бил заловен тази сутрин на централната гара. Поне едно радостно нещо. После ще имате очна ставка с него. Дано да му стане шапката.

Майер се стрелна в стаята.

— Разрешавате ли на Лесих да разбие вратата, шефе? Шертел не отваря.

— Да се влезе насила. Да се арестува! Може и без заповед. Аз отговарям.

Седеше зад писалището си неподвижен като скала очакващо съобщението на Лесих за изпълнението на заповедта. Мене, все едно че ме нямаше.

Майер се появи отново. Беше бледен.

— Шертел лежи в кухнята на вилата с куршум в главата!

Старият Юп изкреша разпорежданията си. Аз му държах палтото, а той ме сряза:

— Ще дойдете с мен и по пътя ще ми докладвате каква сте я свършили вчера у Гунтроп.

По пътя до бензиностанцията разказах всичко за посещението ми у мултимилионера, макар и да си мислех: всъщност в момента е много по-наложително да информирам Хартунг за подслушания от мен разговор във вилата.

— Значи сте успели да убедите Гунтроп, че е купил фалшифициран Ван Гог — каза Хартунг. — Смята ли да заведе дело срещу измамниците?

— Не възнамерява да ги даде под съд. Страхува се публичното си злепоставяне, така да се каже. Да попаднеш в мрежите на фалшификатори — нима подобно нещо може да се случи с такъв прочут познавач на изкуството като Гунтроп! Старият лешояд беше така любезен да ми предложи по петстотин марки месечно в продължение на една година, за да не издрънкам нещо за фалшифицирания Ван Гог, притежаван от владетеля на замъка Хoenфелз — нито в частен кръг, нито публично. Хартунг разтри коляното си и каза:

— Ако бяхте приели това предложение, нямаше да ми кажете за него, а?

— Мисля, че да. Та значи отказах, като поблагодарих, обаче най-тържествено го уверих, че няма да разтръбя нищо. Той ми стисна ръката със същата тържественост и каза: „Младежо, аз няма да ви забравя“.

Майер подсвирна през зъби:

— Тоя човек може да си позволи да пропилее неколкостотин хиляди заради репутацията си, шефе.

На неколкостотин метра след бензиностанцията трябаше да завием по затвореното за транзитно преминаване шосе, което завиваше стръмно нагоре към вилите, край гората съзряхме служебната кола на инспектор Лесих и продължихме още малко по-нататък. След което спряхме срещу вилата редом с автомобила на дежурната комисия за оглед след убийства. Лесих ни пресрещна и докладва. Строен мъж между четирийсет и петдесет. Палто от гладка кожа, тъмна спортна шапка. Имаше крайно недоспал вид.

По застланата с чакъл алея стигнахме до отворената врата, Хартунг, Лесих и Майер отидоха в кухнята, всички останали трябаше да останат навън. Почувствувах се твърде излишен, заразходжах се из градината като си мислех кой ли е застрелял Шертел, без да стигна до никакво заключение. Криминалният комисар знаеше за тримата среднощни посетители на Шертел, Лесих му беше докладвал за пристигането и отпътуването им. Братът и сестрата Бърних и д-р Лудерер — никой от тях не е могъл да застреля Шертел обаче. В присъствието на двама свидетели! Или тримата са действували заедно? Това ми се стори невъзможно. Корина и Хайнц Бърних не бяха съюзници... Оставаше непознатия, който беше убил Форестие и бе наел маскирания нападател. В такъв случай сигурно е знаел, че Шертел смята „да го изпорти“, както се беше изразил Майер. Но как и кога се беше добрал до вилата, без да го забележи инспектор Лесих, който през цялата нощ е бил наблизо?

Върнах се назад.

Хартунг и Майер бяха застанали в коридора.

— Самоубийство. Поне така изглежда — ми каза криминалният комисар с гняв в очите.

— Поне така изглежда — повтори Майер провлачен.

Лекарят дойде, удостои ме с един презрителен поглед и зашепна с Хартунг. Успях да прекрача прага на кухнята. Мъжете, които издирваха следи, работеха усилено. Двама се бяха надвесили над мъртвеца.

— Автоматичен маузер, калибръ 7,65 милиметра заглушител — дочух аз. Бях настъпил някакъв нащърбен или лепкав предмет и повдигнах десния си крак. Нещото се беше впило здраво в подметката ми.

Майер се поднесе:

— Свърши се твоята, Ханс. Тоя път не си първи на местопрестъплението.

Повдигнах още веднъж крака си и изчоплих от подметката си малка, назъбена околовръст тенекиена капачка. Не знаех какво да я правя и я пъхнах в десния джоб на сакото си.

— Непременно трябва да говоря с криминалния комисар — казах аз.

Той ми отговори, че старият Юп си имал в момента достатъчно работа. По-добре щяло да бъде, ако почакам в колата, докато свърши целият този панаир.

— Трябва да говоря с него — упорствувах аз — и ти трябва да присъствуваш, Алфонс. Та аз бях тук снощи. Бях седнал на верандата, подслушвах и дочух какви ли не работи.

— Човече божи — и се сещаш за това чак сега?

Гласът на Хартунг бе лден, когато ме попита:

— Защо премълчахте пред мен, че сте последвали Шертел? Какво сте си въобразявали, а?

— В никой случай не ми е минало през ум, че ще се самоубие. Ако беше дошъл в десет часа и го бяхте разпитали, щях да му кажа право в лицето какво съм дочул от разговора му с неговите посетители. А по пътя вие ме питахте за Гунтроп...

Той каза, че не вярвал на нито една моя дума, че само съм му създавал ядове и вече го боляла жълчката.

— Не съм съдействувал на убиец, защото Шертел не е застрелял Форестие — отговорих аз разгорещено. — А вие, вие все още сте ми дължник, господин криминален комисар. Защото можеше и да съм вече мъртъв, така да се каже — ако не беше котката. А със смъртта си щях да съм заплатил прекалено скъпо за моята готовност да ви помагам.

— Да, да, котката, какво смело животно. Поблагодарете хубавичко на госпожица Корина — изръмжа той. — Имате ли в запас още някоя и друга изненада, господин проучвател на общественото мнение и детектив любител? Майер, вгледайте се добре в господин Керстен. От такова дърво се извайват бъдещите криминални автори!

Алфонс се ухили.

— Вчерашният ден в Дюселдорф, после — нападението в гаража, след което е трябвало да излезе на глава с Шертел и в края на

краищата не е могъл да мигне половината нощ. Може би малко се е пообъркал, когато беше съобщено за насилената смърт на Шертел, шефе.

Хартунг ми се сопна:

— А може би само сте сънували цялото това седене на верандата? Снощи имаше пълнолуние — да не би да сте сомнамбул, Керстен?

Отидохме в голямата стая с двата панорамни прозореца към верандата. Майер нави щората.

— Нито съм сънувал, нито съм лунатик. Бях седнал вън върху купчинка шума, а този прозорец успях да изтикам нагоре с няколко сантиметра, защото щората не е закрепена и може да се бръкне отдолу — казах аз.

Майер провери.

— Така е, шефе.

— Разкажете най-после за какво си говориха четиримата — измърмори Хартунг.

И тъй, заразказвах с припрени фрази най-същественото: Предвидената за Forrestie сума за запушване на устата на стойност 50 000 марки... Настояванията на Корина да й каже името на убиеца му и да й върне двата ключа от вилата на леля й... Отказът на Шертел и заплахата да се разприказва за търговски прийоми на галерията Бърних... Готовността му за компромис, при условие че Корина обяви за неверни показанията си за фотографираната от нея картина. И накрая предложението на нейния доведен брат да скрепят под писмена форма задълженията, с които се обвързват взаимно...

— За тази цел: оттегляне в никаква стая, в коя имало пишеща машина...

Криминалният съветник бе застанал до прозореца и ме слушаше.

— От пред има малка уютна стая — каза Майер. По стените — снимки на стриптийзорки. Не е неприятна. Там наистина има пишеща машина със свален капак.

Хартунг се обърна към него:

— Има три възможности, що се отнася до тази прословута спогодба между четиримата. Е, господин инспектор от криминалната полиция?

— Първо: Лудерер е оформил това неофициално споразумение и участниците в него са го подписали и са си стиснали ръцете. Второ: не са стигнали до единодушие и са се разотишли вбесени. Без да си стиснат ръцете. Трето: другите трима са принудили Шертел се самоубие.

— Добре. Налице са три личности, които могат да ни дадат обяснения за това. Частиците барут около огнестрелната рана доказват, че изстрелът е бил даден от разстояние между два и десет сантиметра. Върху пистолета маузер има отпечатъци само от пръстите на Шертел. Пил ли е бира? Това ще бъде от голямо значение. Странно — нали беше настинал... Но половин бутилка бира стои все още върху хладилника — а на мивката има една добре измита чаша. Наистина странно — потърка той голата си глава.

— Не мога да разбера защо е трябало да се самоубива — казах аз. — Ако са се разбрали, не е имал никакво основание да се отчайва, а ако Корина е отказала да се съгласи с искането му и тогава той се е заинатил и е дал пътя на неканените си гости, без, разбира се, да назове името на убиеца на Форестие, пак не е имал основания да си тегли куршума след всичко това. Смятам също така за невъзможно другите трима да са го принудили да стори това! Прекалено се бяха изпокарали един с друг.

— Убиецът на Форестие, хо, хо! — разсмя се Хартунг и доби вид, каквто никога не е имал пред мен: устата му зяпна като отвор на пощенска кутия, топчестите му бузи дръпнаха ноздрите му нагоре, веждите му увиснаха като козирки над присвитите му очи и затрепкаха нагоре-надолу, а в челната част на плешивината му се очертаха три криви бръчки. — Защото не е искал да издаде неговото име, без да получи предварително отплата за това от партньорите си? Защото те все още са го подозирали и той е трябало да им представи доказателство, което да не оставя никакви съмнения в личността на убиеца. Никакви съмнения — следователно самият Шертел не е бил още напълно сигурен! — Той ме сграбчи за раменете и ме разтърси. — На мен постепенно започва да ми просветва. Все още ми липсва яркият пробляськ. Вие сте поели известен риск, господин Керстен, защото е можело и за вас всичко да завърши така зле, както и за Шертел. — И отново придоби сериозен вид, обръщайки се към Майер:

— Официално съобщение за печата: самоубийство.

Журналистическата паплач ще бъде скоро тук, но няма много да ни разпитва. Самоубийствата вече не са шлагер. Почти всеки ден в нашия красив град пет-шест души слагат сами край на живота си. Вие сте напълно прав, Керстен: за нас това е и ще си остане убийство, което обаче трябва да бъде доказано въпреки цялата хитрост на убиеца. С тези думи ви задължавам да пазите мълчание, господин Керстен.

Старият Юп нареди на Майер да ме заведе до колата, а на мен — да си седя вътре, докато не бъда повикан, като Майер трябвало да се върне заедно с комисаря Лесих.

Настаних се удобно на задната седалка. Шофьорът не бе особено разговорчив. По едно време надникнах през рамото му. Беше се вторачил в някакъв криминален комикс, облизващ час по час устните си и беше далеч от заобикалящите го проблеми, това се и очаква от съзерцателя на комикси.

Журналистите се довлякоха, бандата им беше съвсем малобройна. Полицайте спряха достъпа до двора и улицата и си даваха важност. Не ми се наложи да чакам повече от половин час. Хартунг и Майер се явиха пред журналистите съвсем за кратко. Самоубийство — незначителен интерес... Появиха се двама души с носилка. Трупът на Шертел беше завит с одеяло.

По обратния път към префектурата криминалният комисар демонстрираше помрачняло изражение, а и Майер нямаше кой знае колко весел вид.

— Какво отговори Шертел на госпожица Бъорних, когато тя му поиска двата ключа от вилата? — ме запита Хартунг.

— Каза, че не били у него. Убиецът на Форестие сигурно ги бил открил у мъртвия и ги отмъкнал. Обаче на записа Шертел признава, че Форестие му връчил ключовете.

— А Форестие ги е получил от госпожица Бъорних — допълни Майер. — Напразно ги търсих във вилата на стриптийзорката.

— Какъв е изводът, като се изхожда от предпоставката, че Шертел беше убит? Е, господин инспектор от криминалната полиция?

— Убиецът му е присвоил ключовете, за да ни попречи да свържем Шертел със събитията във вилата на Люмиер.

— Грешка! Разсъждавате в обратна посока. Шертел положително не е бил пратен в отвъдния свят заради ключовете. Фактът, че убиецът е взел от жертвата си двета ключа, доказва само едно: той е знаел, че те са от „Паркщрасе“². Разпознава ги и ги взема в себе си. Можем само да гадаем какво му е минало през ума тогава. Ако в джоба на Шертел са били ключовете от мазето или от тавана, то те щяха да бъдат намерени у него! Изводът: убиецът трябва да се издирива само сред лицата, които са познавали ключовете от вилата на Люмиер.

— Значи това са Корина и Хайнц Бьорних — доктор Лудерер би трябвало да отпадне — каза Майер, а Хартунг кимна.

— Това не ме засяга наистина — намесих се аз — но който и да е бил той, инспекторът Лесих трябваше да го види! Убиецът не е могъл да знае, че Шертел е следен. И сигурно не е припълзял като някой сиукс от уестърните...

— Обяснете му, Майер — изръмжа Хартунг.

— От един часа и четирийсет и пет минути нататък, след като тримата посетители напускат вилата и отпътуват с колата си, Лесих не е сметнал за необходимо да тича напред-назад из двора като куче пазач. Първият му пропуск е, че не ви е забелязал там. Нощта беше доста хладна, а и решил, че Шертел спи. Колата му била паркирана на заден ход дълбоко в храсталака край пътя. Беше дежурен от двайсет и четири часа, бил е сам в колата. Разбира се, твърди, че останал буден и щял да чуе позвъняването, отварянето и затварянето на вратата, защото бил оставил отворен прозореца на колата.

— Дремнал си е — изгълча добродушно Хартунг — и на всичкото отгоре не мога да му се сърдя. Беше крайно претоварен, но нямаше как да го сменя. Цялата криминална полиция беше претоварена. А престъпността нараства постоянно — необхванатите от статистиката случаи — и ние не можем да се оправим вече. За да насмогне поне донякъде, франкфуртският полицейски апарат би трябвало да получи още неколкостотин щатни бройки. Така стоят при нас нещата, Керстен! Убиецът не е имал защо да се промъква като сиукс. Той е оставил колата си на паркинга и е стигнал до вилата по същия път, както и вие. Не е било нужно да позвъни, ако е имал ключ или шперц. Вмъкнал се е безшумно в къщата и също толкова тихо и потайно се е измъкнал от нея.

В Криминалния комисариат ме оставиха на първо време в един ъгъл и не бях удостоен ни най-малко с вниманието на двете секретарки. Сетне се появи Алфонс с работелна стъпка и каза, че съм търсена личност. Заведе ме в някаква стая. В нея имаше: маса, на която бяха поставени кесия и пистолет със заглушител, мъж с изподрано лице и лейкопласт на дясното око, криминалният комисар Хартунг и един униформен човек с фигура на тежкоатлет. Майер извади кирливата шапка от кесията и я нахлути на мъжа. Шапката му беше таман.

— Разпознавате ли в тази осакатена фигура любезния господин, който хич не си пада по котки? — запита старият Юп.

— Това е той — отвърнах аз.

Типът освирепя, настоя за адвокат, защото живеел в правова държава. Освен това жилището му било с балкон и снощи там се подвизавали котки, които вдигнали шум. Той се нахвърлил върху тях с метла и тогава на главата му скочил котаракът, който го подредил така. А аз трябвало най-напред да докажа, че е бил в гаража ми и че моята котка го е издрала. А шапката? Смешно! Тя щяла да стане на твърде много глави. И пистолетът там на масата виждал днес за първи път. Той нямал разрешително да носи оръжие, следователно било невъзможно да притежава какъвто и да било пистолет. Не, отсега нататък нито дума повече, ако не дойде адвокатът му!

— Отведете го! — изрева Хартунг. А на коридора, все още много ядосан, той каза: — Така, а сега искам да чуя магнитофонния запис! Тишина! Никой да не ме беспокои! — Последното се отнасяше за двете секретарки в преддверието, те снишиха главици.

И още веднъж близо час звука гласът на Шертел. Гласът на един мъртвец. Последно изречение — клавишът с надпис „стоп“.

— Дълга история. Защо ви я разправи? Откри ли нещо вече, Майер?

Мисля, че да, шефе. Шертел не е имал понятие, че ние вече не го подозирате в убийството на Люмиер. Разговорът на Корина Бъорних с господин Керстен, нейното признание, че в деня преди убийството е информирала Форестие за фалшифицирания Ван Гог във вилата на леля й, ни наведе на нови размишления. Да не би да е уличила Форестие в убийство, за да прикрие Шертел? Но защо? Той не е имал никакви подбуди да убие старата дама; неговата картина, превърната

чрез фалшификация в произведение на Ван Гог, е била изчезнала, продадена на трето лице чрез Люмиер. Шертел е идвал още веднъж във вилата след седемнайсет часа, а ние знаем, че по това време Люмиер вече не е била между живите. Но той не знаеше, че по тази причина ние не сме го заподозрели в убийството ѝ. Ами ако го е зърнал някой от съседите? Как да докаже, че не е виждал вече старата дама жива? Нямаше алиби нито за времето, когато е настъпила смъртта на Люмиер, нито за момента, когато е бил убит Форестие, защото единствената му свидетелка бе мъртва. Изплашил се е, скрил се е във вилата на стриптийзорката, почувствуval се е „сам в лодката“. И пожела да дойде тук и да даде показания, но не като човек, заподозрян в убийство. Не, преди това реши да излезе сърцето си пред познатия нам господин Керстен и чрез този посредник да ни подготви за това, че е невинен. И тогава трябваше да узнае от господин Керстен, че името на убиеца е известно на криминалната полиция — а именно Форестие. Сигурно Шертел го е било страшно яд на самия себе си.

— Той нямаше никаква полза от цялото това хитруване — рече криминалният комисар Хартунг. — Сигурно щеше да стигне дотам, да твърди, че Форестие е прерязал телефонния кабел. Тогава на този човек щеше да му е спукана работата. Никакво непредумишлено убийство, а добре обмислено престъпление. Смятал е, че ако назове двама убийци, няма да си има прекалено големи неприятности заради фалшифицирания Ван Гог.

— А убиецът на Форестие е застрелял и Шертел, което остава само да бъде доказано. По собствените ви думи, шефе.

— Глупости! Невъзможно е да е бил той — сопна се Хартунг. — Вбесен съм от самия себе си, защото заради това „невъзможно“ тепърва ще трябва да си отварям очите за нещо. Но вече започвам да се сещам каква е работата. Убиецът на Форестие не може вече да ни избяга, а убиецът — или убийцата — на Шертел си обядва сега кротко и се чувствува в безопасност като в банков сейф. — Той замълча, смачка угарката от пурата си в пепелника с изражение, сякаш унищожава скорпион. Сетне се ухили насреща ми: — Хайде, разкажете ми още веднъж съвсем точно как е бил оскубан този Гунтроп.

Аз извадих една бележка.

— Веднага след аудиенцията си записах най-същественото. Анет Люмиер дала уверения, че майка ѝ, французойка по произход, е била

икономка при някой си доктор Гаше в селото Увер-сюр Оаз. През 1890 година Винсент ван Гог е прекарал два месеца у този доктор. Бил е душевно болен и е рисувал непрекъснато с най-голямо увлечение. Картината с букета цветя върху масата и момичето на прозореца бил подарил тайно на икономката, сиреч на майка й, казала Люмиер. В края на юли 1890 година Ван Гог се застрелял, а икономката запазила неговия подарък и през 1908 година я завещала на дъщеря си Анет, бъдещата придворна актриса.

Изглежда, Люмиер е изпълнила съвършено последната си роля и е убедила Фридрих Гунтроп в собствената си достопочтеност и в произхода на картината от Ван Гог. Ловка измама, при която става дума за 400 000 марки! Под гаранцията на научноосновани експертизи. Каква великолепна постановка: всекидневната на една прочута някога актриса, която с мъка на сърцето, подчинявайки се единствено на крайната нужда, продава един шедъвър на Ван Гог, който е бил собственост на покойната й майка... При подписването на договора за покупката Шертел само е стъкмил документите, нищо повече. Великият Гунтроп е бил оскубан независимо дали е усетил прословутото излъчване или не.

— Точка по въпроса, край — каза Хартунг примирен. — Случаят Анет Люмиер е изяснен. Форестие е причинил смъртта на старата дама. Един встрастен към наркотиците художник, подстрекаван от любовницата си, който, изглежда, се е впуснал в голямата измама само заради печалбата. Ако Шертел беше дал навреме петдесетте хиляди марки на Форестие, когото сигурно е смятал да лиши от пая му, може би той и Люмиер щяха да са още живи. Може би... Мъртвите не могат да говорят. Гунтроп също не би ни разказал нещо повече от тях. Явно той възнамерява да се направи, че вярва в автентичността на картината. Налице са експертизите, налице е и невъзможността за категоричност при оценката на творби от стари майстори. А в края на краищата си е негова лична работа как ще купи една картина и колко ще заплати за нея. Корина Бъорних би могла само да потвърди записаните на магнитофонна лента показания на Шертел и да утежни или не положението на доведения си брат. По всяка вероятност сега тя ще откаже да даде каквито и да било показания. Личните й връзки с този брат, а и с леля й са доста загадъчни. И още някои неща. — Той вдигна слушалката и поиска да го свържат с някакъв д-р Мюлер,

получи връзка и запита: — Приключи ли аутопсията, докторе? — записа си нещо на една хартийка, поблагодари за справката и затвори. — Съдебномедицинското заключение е, че Шертел не е пил бира. Нито гълтка! Преди да умре, е изял две хлебчета с шунка. През времето между два и половина и три часа.

— Извинете, шефе, Шертел може би си е сипал бира, но е сръбнал малко и е изсипал твърде студената за него напитка. Празната чаша е оставил на мивката.

— И после е взел две хлебчета с шунка от хладилника, изял ги е и веднага след това се е застрелял? Не, не, Майер. Ако се беше занимавал с бирата, по чашата и по шишето щеше да има отпечатъци от пръстите му.

— Отпечатъци няма. Това е факт — призна Майер.

— И нито капчица бира в чашата! Би трябало да приемем, че Шертел е измил грижливо чашата и освен това дори я е избърсал и с кърпа. Би трябало да приемем... че самоубийците изпадат в шантави настроения. Засега липсва всякаква следа от присъствието на второ лице в кухнята. Накратко: самоубийство на един крайно държащ на реда човек, който може да търпи само измити и избърсани чаши на мивката. Но никой не е толкова голям чистник, че да лъска като ваксаджия една отворена бирена бутилка! — Хартунг се надигна внушително. — Предстои ни много работа, Майер. Аз лично ще проверя алибите на сестрата и брата Бъорних и на доктор Лудерер за времето от 1:45 и 3 часа през нощта. Вашата задача за днес следобед и вечерта ви е известна. — Той ме погледна разсеяно. — Разрешено ви е да придружите господин Майер, ако имате желание и пари. За сам човек една стриптийзорка е може би прекалено изтощителна. Е, добре, ние двамата с вас ще се виждаме и занапред. Няма да ви изпускам от очи, също като Гунтроп, господин проучвател на общественото мнение. — Той се ухили и замижка с едното си око.

Върнах му плика с цветната снимка и го попитах вежливо дали ми е разрешено да понаплескам д-р Клагеман и да го запитам с кого е бъбрил за снимката. Старият Юп ме предупреди да оставя на мира този отзивчив господин. Майер щял да си поприказва с него и да протоколира казаното.

— Жалко — въздъхнах аз.

Алфонс ме изпрати до входа.

— Довечера в двайсет часа. Тъмен костюм. Прясно избръснат, обувките да лъщят. Ще дойда да те взема. Всичко хубаво, Ханс.

Обядвах гулаш с макарони в един снекбар. Макароните не бяха по-меки от връзки за обувки, а гулашът напомняше на вкус за универсалния сос „Маги“. Завлякох се до къщи пеш, слънцето приличаше, но хората бяха с бледи и напрегнати физиономии, а аз — много уморен. Пътем купих един голям салам, четвъртинка рибена салата, бутилка джин и пакетче черен пипер.

Госпожа Зайделбаст беше излязла. Инка изпълни програмата си за приветствено умилкване и получи цялата рибена салата наведнъж. Аз се излегнах на канапето, исках да си почина, затворих очи. Имаше куп неща за обмисляне, ала в главата ми беше само Корина, видях я отново как седи край масата и ме убеждава. Изпратил я брат ѝ, а тя го послушала, защото и на нея ѝ се искало да узнае какво ми е разказала госпожа Шертел. За Форестие и за нея самата, а може би и за ключовете от вилата. Но госпожа Софи не е предала своя Йоханес, смятала е, че е надалеч, в Париж, а Корина е ядосана и държи в ръка един пистолет маузер и се прицелва в мен. Не, не Шертел е този, към когото тя насочва оръжието! Ококорих очи и видях, че съм сам в стаята. Глътнах едно хапче за сън и веднага престанах да мисля за каквото и да било.

Двамата с Алфонс отседнахме в луксозното нощно заведение „Казино дъо Пари“ на „Кайзерщрасе“. Номерата на малката сцена започваха едва след един час. Посетителите бяха може би десетина. Бардамите скучаяха на бара. Светлината бе приглушена, а музиката — още повече и певицата шептеше песничките си на микрофона. Една брюнетка се подпираше уморено на бара и фиксираше Алфонс. Познавах това момиче, казваше се Елфриде, а се подвизаваше под името Кармен.

Очаквахме Ивет. Снимките по стълбището привличаха посетители с помощта на съвсем голото ѝ тяло. Тази майсторка на стриптийза бе съумяла да покаже едно многообещаващо съвършенство на формите. Тя пристига винаги в 21,30, осведоми ме Алфонс, запътва се веднага към бара и изпива едно двойно уиски без примеси.

— И преди всяка своя појава люсва по още едно — каза Кармен.
— Без уиски Ивет не може да покаже нищо. Принудена е да повишава ниското си кръвно налягане. Чак в полунощ то е както трябва за стриптийза.

Двамата с Алфонс бяхме вечеряли вкъщи. На салам, сирене и няколко чаши бира той ми разказа, че старият Юп ходил у брата и сестрата Бъорних и у доктор Лудерер. Никой не отрекъл, че е посетил снощи Шертел. С черния си мерцедес търговеца на картини закарал след това в града сестра си и Лудерер, като оставил най-напред нея, а после и него по домовете им. И двамата твърдели, че са си легнали веднага. По същия начин постъпил и Хайнц Бъорних, след като приbral колата в гаража.

— Но никой от тримата не може да посочи свидетел за времето след завръщането си вкъщи. Корина живее сама. Жената и дъщерята на Лудерер са заминали нанякъде, а икономката му е спяла и не е чула нищо. Шофьорът и прислужницата му също спели, разбира се. Корина притежава беемве купе, а Лудерер — опел капитен. И двамата са могли да се върнат отново при Шертел. Междувременно Бъорних вече се е оплакал от завоалирания разпит на префекта — съиграча си на голф, и той страшно се накарал на стария Юп. Защо водел следствие, сякаш е извършено убийство. За подобна теория нямало ни най-малки улики! Самоубийство и край на делото, което изобщо не съществувало. Голфът е здравословен и полезен спорт, нали?

Алфонс ходил при д-р Клагеман. Той, разбира се, не знаел нищо, не бил говорил с никого за моето посещение и за снимката на картината на Ван Гог. И тук неудача.

— Но Хартунг притиснал Лудерер до стената. Тогава той си подвил опашката и извадил на бял свят копието от договора за продажбата и фотокопията от експертизите за картината на Ван Гог. Как мислиш, чия е най-тълстата експертиза? — ухили се той. — Е, няма да те карам да размишляваш за това в тоя задух.

Танцов антракт. Неколцина господа се покатериха, или се стовариха върху столчетата пред бара и няколко бардами нямаше вече защо да скучаят. Кармен се протегна лениво и тръгна към нас. Хълбоците ѝ се люлееха.

— Да ви направя ли компания, господа? — запита тя.

Алфонс ѝ поблагодари и каза, че сме тук само за да поговорим с Ивет.

— Но едно питие мога да ви поръчам.

— Предпочитам да ми дадете на ръка 9 марки и 50 пфенига, господин Майер. Видях една сладка рокля в универсалния магазин. Струва осемдесет. Смятам да ги спечеля тая нощ. Загряхте ли? Но съм гладна. Може ли да си поръчам нещо?

Алфонс кимна.

— Парите ще ви дам после.

Тя отплува и подвикна на бармана:

— Фреди, два „уелски принца“!

— Ще изяде един сандвич в кухнята, а ще каже да ми представят сметка за цяло блюдо — въздъхна Алфонс.

— Гешефта ѝ си го бива — отбелязах аз. — През нощта ще огладнява все по-често и ще иска да я черпят с още много питиета.

— Това ѝ е работата. Искаше да стане танцьорка, но не успя. Още не се е скапала напълно, не се продава всекиму. Когато ми се налага да отсядам по служба в това заведение, тя идва на масата ми и бъбри непрекъснато. Така успявам да се съредоточа най-добре върху задачата си и да остана съвсем незабелязан.

— Да, да — рекох аз. — Танцьорка не е станала и като поостарее още, вече никой няма да я вика на масата си и прочие.

Кармен донесе питиетата, усмихна се, погали Алфонс по врата и ни остави сами.

Разбърках парченцата лед със сламката си, отпих една гълтка. Не бях в настроение.

Ивет се появи точно навреме. Беше минала през задния вход и вече седеше на високото столче от лявата, по-тясна страна на бара. Барманът побърза да ѝ сервира чаша уиски без примеси. Беше с белезниковоруса, силно тупирана коса, а раменете ѝ бяха наметнати с кожа от миеща се мечка. Тя разгърна кожата и извади на показ доста пълт, люсна уискито, подпра лакти на бара и каза високо и ясно:

— Голяма пустош днес, Фреди.

Кармен се завъртя наоколо, поговори тихичко с нея и тя ни погледна крадешком.

Алфонс сметна, че вече е време да установи контакт.

— Бъди смел — измърморих аз, сръбнах от „уелския си принц“ и си помислих: смъртта на Шертел, изглежда, не ѝ се вижда чак толкова потресаваща... Кармен ги запозна, Алфонс положи усилия да се държи светски и целуна ръка на Ивет. Тя го придърпа за вратовръзката малко по-наблизо, каза няколко думи, смъкна се от високото столче и изчезна зад вратата, която водеше към гримърните.

Алфонс се върна при мен, целият изчервен.

— След модното ревю тя е на наше разположение. Трябва да издържим още малко. За смъртта на Шертел знае, разбира се, отдавна, но аз трябва да науча от нея нещо определено. Старият Юп смята, че това е много проста работа, като оставим настрана колко жестоко ще се охарча днес. При нас не признават служебни разходи над двайсет марки.

— Ще издържим — рекох аз — получих аванс, а и без това кога ли ще имам възможност да се насладя на такова голямо изкуство. Всъщност тя не трябваше ли да бъде в траур, а?

— При такава работа няма как да спазва траура. Може би промисълта за любимия Франци ще носи цяла седмица черно бельо.

Светлината бе намалена. Прожектори оплетоха лъчовете си върху малката сцена. Там бе застанал мъж с бял смокинг. Конферансието. Оркестърът изпълни в негова чест туш.

Той се извини надълго и нашироко, че моделите за модното ревю за съжаление не били пристигнали още, че директорката била изпаднала в отчаяние, а директорът вдигнал скандал и уважаемите гости можели да станат свидетели на това чрез усилвателната уредба.

Ние чухме как директорът и директорката се хокат взаимно и как той в края на краищата заповяда модното ревю да се състои при всяко положение и дамите до една да участват в него.

Така и стана. Начаса. Една след друга „манекенките“ минаха с танцова стъпка през сцената. Номер едно беше драпирала малко тюл около гърдите и ханша си, номер две се представи с оскъдни бикини, номер три беше без горна част на банския си костюм, но имаше халат, който от време на време оставяше да се свлича от раменете ѝ. Останалите три се появиха само с шапки. Конферансието прояви духовитост дотолкова, доколкото при преминаването на всяка от завъртащите се дами четеше подробно описание на модела рокля, подправено с недвусмислени плоски шеги. Това не беше ревю на дрехи, а на пътът.

Ивет постави финалното ударение. Съвсем гола и боса, тя размаха две огромни ветрила от паунови пера и изпълни нещо като танц, при който ветрилата покриваха само за миг разлюлените ѝ гърди и потрепквания ѝ задник. Физиономията ѝ изразяваше пълно безразличие, сякаш всеки момент се канеше да извика: „Можете да ми...“ Цветовете на прожекторите се меняха бързо — ту червен, ту син, ту ослепително бял. Конферансието даде уверения, че Ивет била облечена с вечерен тоалет на Диор и описа подробно елементите на скъпия модел.

Прожекторите угаснаха. Туш. Аплодисменти. Крясьци. Свирки. Похотливи погледи. Оказалось се беше, че всичко това си струва парите и щеше да си струва парите и занапред — независимо на каква цена. За бардамите се отвори работа. Оркестърът засвири тангото „Синьо море“ и певицата застена чувствено.

Първият мъртвопиян се строполи от високото столче пред бара и бе отстранен от двама чевръсти келнери. Междувременно бях погълнал вече втория си „уелски принц“, без да ми се оправи настроението. Блудкавото усещане в областта на стомаха ми се усили.

— Гладен съм — казах аз.

Алфонс беше просто потресен.

— Не поръчвай, за бога, нищо за ядене, иначе ще стигнеш до просяшка тояга!

— Всъщност изобщо не съм гладен — промених мнението си аз.

— Просто да ти се доповръща от начина, по който се забавлява нощем

нашего брата.

Ивет сдържа обещанието си и седна при нас. Нейната ягодовочервена копринена рокля беше напълно прилепнала и оставяше непокрити раменете ѝ, а и още доста неща.

Алфонс ме представи, а аз казах:

— Вашият номер е великолепен, никога досега не съм виждал такива прекрасни ветрила.

— Разрешавам ви да ме почерпите с едно уиски заради страхотния комплимент. Вече съм си го поръчала.

Келнерът донесе питието и тя го изпи на един дъх.

Скупчихме се по-наблизо и Майер със смайваща ловкост докара разговора до Шертел, който бил добър негов познат.

— Вие бяхте близка с него, нали? Той ми е разправял много пъти за вас. Колко смайващо е това негово самоубийство във вилата ви! Едва ли може да има никаква връзка между него и внезапната смърт на бившата му жена — или?

Ивет люсна на мои разносци още едно уиски без всякакви примеси и констатира:

— Вече започва да ми писва. Не стига, че днес ме изтормозиха криминалните, ами и вие започвате сега. Е, добре, щом сте познавали добре Франци...

Беше пияна при всяко положение, ала говореше, без да се запъне.

— Да се самоубие, понеже бившата му жена се поминала? Ама че тъпотии! За него тя беше само евтина помощничка. Взе я заради мангизите ѝ и с тях отвори дюкяна. Хитра лисица беше тоя Франци. Започна с крадените мадони. От селските черкви. Чудите се, а? Чак после му дойде наум за картините. Не го свърташе, залагаше на едро. Имах вземане-даване с него още преди години. Нищо сериозно. Загубих го от очи. Сетне имах връзка с един търговец на картини и при него срещнах Франци отново.

— При Хайнц Бъорних? — запита Алфонс.

— Ax, ама вие познавате и сладурчето Хайнц? Страхотен е, нали? Тогава бях доста изпаднала. Трябваше да се правя на статуя. Да стоя неподвижно върху пиедестал, осветена от глава до пети. И вашего брата, похотливците, да стърчите там и да правите тъпи забележки, докато ви изхвръкнат очите. И тогава Бъорних ме измъкна оттам. Хрумна му номерът с ветрилата и така си оправих положението. Той

ми помогна и за вилата. На специална цена — не е за вярване. Е, като се имат предвид връзките му...

— И у Бъорних се срещнахте отново с клетия Франци...

— Да, тъкмо се беше развел, а пък на мен Бъорних ми беше писнал. Знаете ли, той е от хората, с които никога не си наясно. Понякога се отнасяше с Франци като с последен парцал. Тогава се сближихме — нали знаете как стават тези неща. Имам още едно жилище във Франкфурт. Бъорних вече не се мяркаше при мен, а Франци много пътуваше — от разпродажба на разпродажба. Купуваше картини и колкото по-стари бях, толкова повече печелеше. А сега изведнъж — самоубийство! Ще продам вилата, повече няма да стъпя в нея... Щеше да се жени за мен, а сетне изведнъж напусна Франкфурт, защото все още се страхуваше от жена си. Сигурно го е мразила, а той имаше угризения на съвестта. Бях му стегнала юздите и дори се канех да офейкам заедно с него — в Хамбург може би. Но първо женитбата, беше ми обещал. А взе, че умря... — Ъгълчетата на устата ѝ затрепкаха. — Беше толкова съкрушен от това, как бившата му жена паднала и умряла. Хубава смърт всъщност, нали? Франци все се упрекваше. Стреснал я бил, а тя имаше слабо сърце. Освен това застреляха партньора му в бизнеса и Франци вече не искаше да спи в жилището си, ето защо се пренесе във вилата ми. Имаше нужда от спокойствие след тези вълнения. А когато се поуспокои, можа да осъзнае някои неща и му стана ясно защо се е стреснала толкова, като го е видяла. Тогава престана вече да се самоупреква. Та тя е искала да го убие. — Махна на келнера и вдигна един пръст.

— Три пръста, моля — казах аз. — Три уискита. Плащам по едно питие. Някоя или някой иска да убие някого, а не го сторва. И като се страхуваше от нея, защо въпреки това я посети и я стресна толкова?

— Питате, сякаш сте от криминалната! Майерхен е много полюбезен от вас... Но хайде, от мен да мине, щом сте толкова любопитен. Бившата му жена трябваше да удостовери, че по времето, когато са убили художника, той е закарал колата си в гаража. И тъй като го е смятала за мъртъв, ненадейното му появяване ѝ подействувало като шок.

Нищо ново за Алфонс и мен. Шертел ми беше рассказал същата история.

— А вечерта при мен, във вилата, получи просветление: Тя е искала да го убие! Направо се е опитала! Не с отрова — с истински пищов! Ако не беше умряла, сега щеше да е в дранголника.

Келнерът сервира трите уискита.

— От къде на къде бившата жена на Франци трябваше да е в дранголника, ако не беше умряла? — запита Алфонс малко нетърпеливо.

— Тя не е вече между живите, а за умрелия не бива да се говорят лоши неща, нали? Но Франци доста се стресна, защото беше истинска случайнност, дето го е събркала с художника. А той е бил облечен с домашната дреха на Франци. Красива беше, капитонирана, с копринен хастар. Подарък от мен за рождения му ден. Искала е да застреля Франци, а е довършила собствения си любовник. Да се съсипеш, а? Ето защо се е изплашила толкова, че Франци, когото е занитила така добре, се появява изведнъж жив и здрав пред нея... Ах, не искам повече да мисля за него. Това самоубийство, но защо, по дяволите, защо? Никакви грижи, не, вървеше му, здрав беше — имаше и мен.

Няколко секунди Ивет изглеждаше много натъженна. Сетне хвърли поглед наоколо, изпъна рамене, усмихна се насила, грабна чашата си.

Оркестърът свиреше сантименталния шлагер от „Любовна история“. Прожекторите святкаха в червено и синьо. На съседната маса две момичета крякаха и се суетяха около един шишко с килнато кепе. Имаше нещо комично в това.

Софи Шертел! — барабанеше в черепа ми. Софи Шертел! Беше застреляла Форестие — человека, когото обичаше. Каква зловеща грешка! Заплати я с живота си.

Алфонс седеше надвесен напред и гледаше втренчено цветята във вазата. Хълъцна и с треперещи пръсти заопипва вратовръзката си.

Аз вдигнах чаша и казах:

— Пия за това, че сме все по-наясно!

С Ивет нямаше какво повече да се занимаваме. Беше казала, каквото имаше да казва, а за Франц Шертел и за собственото си нещастие не искаше да мисли повече. Все пак Алфонс побърза да зададе въпроса, дали Шертел е имал пистолет и дали бившата му жена е знаела за това.

Отговорът на Ивет изясни много неща:

— Да, беше си донесъл от войната един армейски пистолет, който стоеше винаги в чекмеджето на тезгяха. Госпожа Шертел знаеше това и умееше да си служи с оръжие. Нали през първите години, след като се оженили, е оставала често сама в магазина. Това ми го разказа той, когато прозря какви са намеренията на бившата му жена.

Кръвното налягане на Ивет се беше повишило бързо благодарение на чистите уискита, тя обсипа с ругатни „проклетата убийца“, а на своя Франци беше много обидена, загдето не е оставил поне няколко реда на нея — „годеницата му“. А да не говорим за завещание! Простил се с живота, отчаян от кой знае какво, което така и останало неизвестно за нея. Беше умрял един мъж, комуто бе успяла да стегне юздите и който й бе обещал женитба. Трябваше да свикне с тази мисъл.

Алфонс я провокира, като й предложи да се върне отново при Бъорних. Не, за това и дума не можело да става. Бъорних се оказал отвратителен човек. Отначало — щедри подаръци, а сепак — тия негови специални желания... Накани се да се впусне в подробности за „специалните желания“ на Бъорних, но дойде време за следващия й номер.

Сбогува се — най-внезапно, доста развеселена на вид.

— Сега е моето супершоу! — засмя се тя. — Седя на стол, събличам се бавно и хвърлям нещата си в публиката. Но го нравя художествено издържано! До скоро виждане, господа.

Беше добра стока с висока цена. Това бе известно на директора, знаеше го и тя.

Платихме, Кармен получи 9 марки и 50 пфенига, закръглени на една десетачка. Вечерта ни беше излязла скъпо, но за едно нещо ни се бяха отворили очите. Леко се клатушкахме на чистия въздух. Един мерцедес кабриолет спря до тротоара и „дамата“ на кормилото бибилна предизвикателно. Приличаше на холивудска красавица в отпуска. Ние не реагирахме и тя се махна.

— Призракът на Нитрибит^[1] — промърморих аз.

Алфонс ме преведе през върволицата от любители на нощните разходки до една лавка за бързи закуски. Хапнахме топли кренвири и пихме леденостудена кола. Сетне хванахме едно свободно такси. Алфонс каза:

— Към „Росмаркт“.

Бяхме отделени от шофьора с непробиваемо стъкло.

— Какво става? — запитах аз. — Да не би да си ме помъкнал към втори нощен бар?

Отговори ми, че е необходимо да бъде съвсем наясно, а това било възможно само в къщата на Шертел.

— Нека да припомня някои неща — предложих аз. — Тя дебне горе на витата стълба, в магазина гори само лампата над вратата. Форестие се обръща с гръб към нея и е облечен с домашната дреха на Шертел. Там е застанал, мисли си тя, човекът, който присвои цялото ми състояние и само той знае, че Форестие уби старата дама. След което стреля два пъти в гърба на омразния ѝ и толкова опасен за любовника ѝ Франц Шертел и избягва по задната стълба в двора, излиза на улицата и се прибира в жилището си. Но тук логичният ход на нещата секва. Вратата към задния вход беше заключена. Установих това, когато бях в жилището. Как е могла да влезе и да излезе Софи Шертел?

— След развода Шертел купува къщата и изгражда жилището. Но както той, така и тя са използвали сигурно често задния вход. За всяка брава има и резервни ключове и тя си е запазила едни. Негова е

грешката, че не си е поставил нова ключалка. Забравил е, че у нея има ключ.

— Може и така да е било — признах аз — въпреки че е невероятно. Хайде да продължим: Корина Бъорних изтичва при госпожа Шертел и ѝ казва, че Франц Шертел лежи мъртъв в магазина си. Убит. Убийцата разбира в този момент, че Корина и един мъж, когото тя — Софи, не познава, са разкрили убийството и че Корина ще се върне в антикварния магазин, където след малко полицията ще дойде на местопрестъплението. Посещението на Корина не може да бъде използвано от нея за опит да я убие, защото е сметнала, че придружителят на Корина сигурно знае къде е отишла. Софи я заклева да не продумва нито дума против Форестие в показанията си. Той е в Париж, скоро ще се върне и тъй нататък... За нея Корина е и си остава единствената свидетелка, която може да даде показания за посещението на Форестие във вилата на „Паркщрасе“ 5. Защото Корина е дала на Форестие ключовете от там! Още преди няколко часа Софи се е опитала да убие Корина. Отишла е на „Паркщрасе“ с мерцедеса на Франц Шертел — сигурно преди това е имала възможност да вземе пистолета му — и там е видяла Корина пред прозореца. Полицейската кола беше паркирана на обиколната алея, полилият във всекидневната на Люмнер осветяваше прозорците, мъртвата Люмнер беше открита. Корина щеше да бъде разпитана — това не бива да стане. Тя стреля срещу нея, но не улучва. Да се върнем към вечерните събития: госпожа Шертел не остава дълго сама. Доктор Лудерер я посещава неочеквано. Смъртта на Шертел вече не е новост за нея, но узнава, че междувременно на местопрестъплението е дошъл един служител от криминалната полиция, а Лудерер споменава и за мен, както и за чудноватото обозначение на професията ми, с което съм бил представен. Корина още не се е върнала. Госпожа Шертел — нервите ѝ са били напрегнати до скъсване — отново достига незабелязано до жилището на Шертел по задната стълба. Тя кляка на витата стълба към магазина и чува първия ти въпрос към Корина, която в отговор разправя глупавата история за изнудването в колата. Ти не ѝ вярваш. Госпожа Шертел е убедена, че рано или късно Корина ще признае за посещението на Форестие у леля ѝ, при което е искал да разкрие с помощта на снимката, че Ван Гог е фалшификация. Ти отиваш към телефона, Корина седи в коженото кресло, госпожа

Шертел рискува да стреля и има все още достатъчно присъствие на духа, за да хвърли оръжието в шахтата за боклук, преди да избяга през задната врата. Това става за няколко секунди. Но сега логиката се губи още веднъж! А именно: непосредствено след изстрела ти изтичаш по витата стълба. Един скок — и си в жилището. Там няма никой. Отваряш вратата. По собствените ти думи — не се мърка жива душа и не се чува нищо. Ще продължаваш ли да твърдиш, че е скочила от стълбата в двора? От близо три метра височина върху каменната настилка! Сигурно щеше да си счупи краката!

— Добре комбинираш. Да му се не видеше и логиката, и чудото. Но сега ще разгледаме жилището на госпожа Шертел. Имам една идея...

Пристигнахме. Алфонс плати. Шофьорът върна рестото, отмести се надалеч от сваления страничен прозорец и ни загледа подозрително. Коженото му яке беше откопчано горе и имаше издутина отляво — револвер.

Пред къщната врата задържах Алфонс.

— И аз имам една идея — казах аз — в резултат на остра като бръснач логична мисъл. Щом Бъорних е имал връзка със стриптийзорката и й е набавил вилата на износна цена, сигурно също е притежавал ключ от гнездото на любовта и го е запазил след раздялата си с Ивет...

— Възможно е. Старият Юп смогва да постигне цял куп неща, но обиск у преуспелия и принадлежащ към висшето общество търговец на картини Хайнц Бъорних няма да може да направи. А дори и да успее да намери ключа, би трябвало да докаже, че с помощта на този ключ Бъорних е бил снощи повторно при Шертел. И че го е застрелял! Безнадеждно.

На партера живееше един човек, който събираще наемите от името на собственика на къщата. Алфонс му звънна, човекът дойде до вратата и поиска да узнае с пълни подробности кои сме и какво възнамеряваме да правим посред нощ. Говореше заплашително и никак нямаше да се учудя, ако се окажеше с готова за стрелба пушка в ръка. Като чу „криминална полиция“, човекът се поуспокои и отвори. В ръцете му нямаше пушка и пожела да види полицейската значка. Пусна ни да влезем и се повлече пред нас по коридора. Вратата към жилището му беше отворена и оттам се чу силен вик:

— Горе ръцете или ще гръмна!
И гърмежът проехтя.

— Намали звука, старо! — кресна с лице към стаята човекът на име Хелфриц. — Криминален филм — поясни той. — Какви ги вършат там само. Ужас! Ама вие сте от бранша и тия убийства ги преживявате ежедневно.

— Ежечасно. Но дори и да стане още по-трудно, ние винаги сме на мястото си — увери го Алфонс и поискава ключовете от апартамента на покойната госпожа Шертел.

Господин Хелфриц донесе връзката ключове и каза:

— Прочее, криминалният комисар Хартунг не намери там нищо днес следобед и сега вие и вашият колега искате сигурно да поогледате още веднъж? Малко късничко, а?

— Ще ни платят за нощен труд — успокои го Алфонс и ми пошепна: — Старият Юп е получил просветление, а аз смятах да му направя една изненада. Жалко!

Господин Хелфриц бързаше да си получи шока от криминалния филм. Вратата се хлопна. Отвътре пак се чуха крясъци и гърмежи.

Ние запристъяхме нагоре по стълбата. Все още чувствувах колената си омекнали. По дяволите този „уелски принц“.

Апартаментът се състоеше от две стаи, баня и кухня. През една плъзгаща се врата влязохме в стая, която сигурно беше обзаведена от Форестие. По стените висяха картини без рамки. Пейзажи. Миришеше на пресни бои. На етажерката — много албури с цветни репродукции от стари майстори. Един сборник от графики на Гоген беше оставил настрани. От дневната една врата водеше към малката кухня, а оттам се излизаше в тесен коридор, в който се намираше вратата към спалнята. Алфонс отвори, светна. Широко двойно легло, гардероб, тоалетка. През една открайната пъстро боядисана врата хвърлихме поглед към облицованата с плочки баня. В края на коридора имаше завеса. Алфонс я дръпна настрани, тясна стълба водеше нагоре. Той взе в ръка цилиндричното джобно фенерче и пръв се за катери нагоре. Голяма таванска стая. През единствения, намиращ се срещу нас прозорец падаше ивица лунна светлина. Алфонс освети наоколо. На стената — електрически ключ. Алфонс го щракна, обля ни светлина.

— Така си и мислех — зарадва се той. — Преустроена като ателие таванска стая. Здрави стени, таванът прикрива гредореда на

покривната конструкция.

В средата на ателието имаше празен статив и кръгла маса. Върху нея — кутии, маслени бои в туби, малки и големи шишета с бистро или мътно съдържание. Върху палитра със засъхнали петна от бои бяха разпилени четки и мръсни парцали. До ръба на масата се белееше стъклен пепелник, а в него се мъдреше смачкана угарка от пура.

Алфонс се надвеси над стъкления четириъгълник.

— Старият Юп! Никой друг човек не унищожава така брутално угарките от пури. — След това разкри идеята си: — Оттук би трябвало да има изход към таванските помещения на съседните къщи. През войната отделящите ги калкани са били пробити. Ако госпожа Шертел не е проникнала в жилището над антикварния магазин по задната стълба, то път, по който да стигне до целта си, за нея е имало само през тези тавански помещения.

— Крайно неправдоподобно — усъмних се аз. — Тук етажите са три, а къщата на Шертел е двуетажна, като вторият етаж не е обитавам изобщо. Навяло го е използвал като склад. Значи госпожа Шертел е трябвало да се добере до втория етаж, за да се домогне оттам до намиращото се отдолу жилище. Но задната стълба завършва пред вратата на това жилище, което е на първия етаж.

— Успяла е! Това е факт, по дяволите! Факт е също, че от жилището на Шертел скрита врата води към втория етаж. Не може да е бил толкова шантав, че всеки път да се катери по дълга бояджийска стълба от двора до складовото си помещение!

После изруга на себе си и ми предложи да преценя дали не е по-добре да си отида вкъщи и да си легна в креватчето. Той обаче нямал намерение да се излага пред стария Юп и трябвало да се озове в къщата на Шертел от покрива и или изпод него. По същия път, по който е минала убийцата.

Навсякъде по стените бяха подпрени картини, стари на вид картини със старинни позлатени рамки. На някои места боята сякаш бе откъртена като с бърснарско ножче. Влажно сиво платновисе на дълъг шнур. Върху една етажерка имаше шишенце с цветен прах и панички с мазна течност. Така си е, Форестие беше преправял имитациите си да изглеждат стари и е дръзнал да стигне досами границата на истинската фалшификация. С амбицията да влезе в кожата на някой стар майстор — може да е било и така...

В ъгъла беше бутнат един статив с опънато на него ленено платно. Отстрани бяха подпрени една на друга няколко картини без рамки. Наведох се. Нарисуван с пищни краски пейзаж в стила на импресионистите. Най-отпред беше опряна картина малък формат — портрет на Корина! Сините ѝ очи се усмихваха загадъчно. В огледалото зад нея — лицето на мъж: Форестие. Нима Корина му е позирала? Дали Софи Шертел е знаела за това? Ревността ли е била допълнителната подбуда за двета ѝ опита да убие Корина?

— Ето я вратата! — извика Алфонс.

Върнах картината на мястото ѝ, след което го последвах.

Вратата беше ниска и боядисана в бяло също като стената и от този малък отвор към фронтона на фасадата сигурно имаше две крачки до прозореца. Два ключа висяха на пирон. Единият ставаше на вратата, Алфонс я отвори и прибра ключовете. Наведохме глави, сгърбихме се и тръгнахме опипом напред. Лъчът светлина се стрелна над чернеещите се греди на покривната конструкция. Дръпнах вратата. Беше душно. След около три метра стигнахме до калкана. Незаключена желязна врата водеше до таваните на съседната къща. До нея имаше няколко кофи пясък и ръждясала лопата. Преминахме по дебели греди, вървейки все направо. Зад следващата желязна врата стръмна стълба водеше надолу.

Алфонс освети наоколо и каза:

— Намираме се на тавана в двуетажната къща на Шертел.

В един ъгъл открихме четириъгълен капак, отвора към втория етаж. Слязохме по желязната стълба. Една-единствена голяма стая. Два прозореца към двора. Миришеше на прах и плесен. Подът беше покрит с опаковани списания, поставени една върху друга картини, стари разхвърляни мебели. На две маси имаше книги с дебели подвързии. Алфонс крачеше напред-назад и броеше полугласно. Изведнъж клекна, засмя се и ме помоли да взема джобното фенерче. След което вдигна тясна алуминиева стълба. На някакъв капак стърчаха закрепени с панти отвесни железни релси. Той повдигна и бутна стълбата. Дървеният капак се отвори безшумно назад, където се закачваше с два райбера, и откри квадратен отвор. Алфонс изтегли стълбата нагоре, застана над отвора, натисна едно от стъпалата и рамената ѝ се плъзнаха надолу по релсите.

— Хитро съоръжение — възхити се той. — За госпожа Шертел не е било трудно да издърпа отново стълбата и да затвори отвора. — Светна надолу. — Кухнята...

След няколко секунди се озовахме до електрическата готварска печка. Алфонс светна лампата. Над нас зееше отворът, един тъмен квадрат.

— Сигурно се затваря съвсем пътно, затова не съм го забелязал — въздъхнах аз.

Между кухненския шкаф и стената имаше завеса, а зад нея — бояджийска стълба. Който пожелаеше да се качи горе, трябваше само да я постави отдолу, да повдигне капака и да се хване за алуминиевата стълба.

На кухненската маса имаше малка чинийка, а в нея — отново размазан фас от пура. Алфонс го разгледа.

— Значи старият Юп си е запалил там нова пура, преминал е най-спокойно от ателието през таваните и се е приземил тук. Господин криминалният комисар оставя навсякъде следи. Аз не бих могъл да си позволя такова нещо... — Той подуши. — Наистина, все още вони на пури.

Прекосихме жилището до витата стълба. Завъртях електрическия ключ и погледнахме надолу към антикварния магазин на господин Шертел, който се беше самоубил във вилата на една стриптийзорка — така поне се смяташе засега. Върху дъските на пода беше очертана с тебешир една фигура: там бе лежал Форестие с два куршума в гърба.

— Всичко е ясно — рече Алфонс. — Вече няма никакви неясности в случая Форестие. Сигурно е била полупобъркана от любов и страх. Ако преди да тръгне към гаража си, Шертел ѝ беше казал, че Форестие изобщо не е отпътувал, а се намира в магазина му в много тежко състояние, Форестие щеше да е още жив и да бъде съден най-многото заради разните си манипулации, но не и за убийство.

— Да не би да не е удушил старата дама?

— Телесна повреда със смъртоносни последици. Но не и предумишлено убийство. Ще ти обясня. Да отидем в дневната.

Там седнахме, но аз веднага скочих. Бях жаден, а и Алфонс си призна, че всичко в него гори от „уелския принц“ и уискито без примеси в „Казино дьо Пари“. В кухненския хладилник намерих шише

портокалов сок, в долата — две чаши. Напълних ги догоре, пихме жадно.

— Що се отнася до старата дама от „Паркърс“ — започна Алфонс — съдебномедицинското изследване показа следното: гръклянът не е бил пречупен, следователно натискът върху шията не е бил много силен. Значи Форестие само е хванал Люмиер за шията и вероятно я е раздрусал доста силно. При такова положение смъртта може да настъпи от внезапен спазъм на vagus — това е един нерв, който води от мозъка към сърцето. Медиците наричат това блокиране на vagus и го откриват по типичните кръвоизливи от вътрешната страна на клепачите. На професионален език: петехиални кръвоизливи. В съдебномедицинския протокол е констатиран „смъртен случай вследствие външно насилие“. Следователно Форестие не е имал намерение да удуши старата дама. Тя е била на осемдесет години, а Форестие е бил доста възбуден и не е отговарял напълно за действията си. Съдиите щяха да се отнесат снизходително към него.

Поотпочинахме си петнайсетина минути и поехме обратния път. Загасихме лампите и през отвора — на втория етаж. Капакът — на мястото му, по желязната стълба — на тавана и след не повече от две минути се бяхме изкатерили с изкривени гръбнаци в ателието и отпушахме прахоляка от крачолите си.

Алфонс тръгна напред. Когато беше вече на стълбата, аз извиках:
— Хей, връзката на обувката ми... Ей сега идвам!

Светнах лампата, втурнах се към триножника и портретът на Корина беше в ръцете ми. Навих платното, пъхнах го под сакото си... Добре, че Форестие не беше изbral по-голям формат. Побързах да настигна Алфонс.

Господин Хелфриц си получи обратно връзката ключове. Имаше много любознателен вид, но не посмя да попита нищо.

Пред къщата трябваше да почакаме, докато се появи свободно такси. Алфонс живееше в новопостроен квартал, една от ония суперmodерни масови спални. Шофьорът оставил първо мен. Алфонс каза:

— Много мило от твоя страна, че дойде. Ще се реванширам, като дойда с теб да проучваме общественото мнение. Ще ме скъсаш от смях с тоя твой занаят...

— Нямам занаят, това е моят начин на живот — отговорих аз, — и повечето хора, които посещавам, имат определен начин на живот, който не могат да променят. Две убийства, четири мъртвци, все неприятни факти, но съществени са не толкова фактите, а тяхното тълкуване. Един фалшифицира картина, а друг плаща за нея 400000 марки, един джентълмен мошеник играе голф с полицейския префект, а заварената му сестра е замесена във всичко, има великолепни сини очи, умее да се усмихва омайващо, но мълчи — и налице остава един магнитофонен запис на разговор с мним самоубиец.

Сигурно съм наговорил цял куп нелепости, защото Алфонс ме посъветва загрижено да се поуспокоя хубавичко и да не се отдавам на безполезни мисли. Трябвало да се наспя. Таксито отпътува едва когато затворих зад себе си къщната врата.

Инка ме посрещна много радостно. Взех я в ръце, погалих я и я положих отново на канапето. След това поставих картината на масата. Корина бе подпряла брадичка на дясната си ръка и ме гледаше подигравателно-умислено. С котешките си очи... Не можех да понасям това и поставих върху лицето ѝ вестника със сензационното заглавие „Грабеж и убийство на «Паркщрасе».“

Заспах веднага и не сънувах нищо.

[1] Нитрибит — убита в края на 60-те години луксозна западногерманска проститутка, чиято смърт става повод за голям политически скандал с участието на видни личности — нейни любовници. — Б.пр. ↑

На следващия ден не се случи нищо вълнуващо. Обикалях да събирам мнения. Допитване за любимото домашно животно на федералния гражданин. Папагалчетата се нареждаха далеч пред кучето и това беше така, понеже за тях не се плаща данък. Между другото проучвах и кой е най-предпочитаният сапун. Някаква фабрика искаше да узнае от „Веритас“ дали новият й специален сапун с голяма пенливост е конкурентоспособен. В циркулярно писмо нашият психолог бе препоръчал с първите „проучващи въпроси“ да се постави на прицел хигиената изобщо и чак тогава да се отвори разговор за предпочитания сапун за баня. Явно имаше ужасно много сапун и шампоани и в края на краишата написах в доклада си, че е напълно безразлично дали сапунът е хубав, или не толкова хубав — решаваща е опаковката. Написах, че най-добри шансове да бъде продаден има сапунът в красива кутия, на чиято предна и задна страна е отпечатана цветна снимка на сладко бебе, седящо във вана, засмяно очарователно и със сапун във високо вдигнатата си ръчичка.

Майер го нямаше никакъв. Бях почти радостен от това. Все пак нямах никакво настроение. Мъчех се да вникна в състоянието си, намирах, че съм крайно потиснат, и се чувствувах като изтикан в глуха линия. Доста отдавна вече.Период на преориентация? Но в каква посока? Главата ми беше натежала и ме болеше. Добре, че имах хапчета за сън.

Другата сутрин започна още в 7 и 30 часа с изненада. Госпожа Зайделбаст ме повика на телефона.

— Не е дама — каза тя и по тона ѝ личеше, че съжалява.

Беше Хайнц Бьорних, който се извини прекалено вежливо за ранното обаждане. Имел желание да поговори с мен по „чисто личен въпрос“. Дали съм имал възможност да го посетя днес преди обед? Бил настинал за жалост и трябвало да си стои вкъщи, но това си имало и преимуществото, че можеш да посветиш малко повече време на някои лични неща. Той, разбира се, щял да прати колата си да ме вземе, ако съм приемел поканата му. Говореше дрезгаво — почти като Шертел! — и се изкашля няколко пъти.

— Днес преди обед... Момент, да погледна в програмата си за деня дали е възможно — казах аз, оставил слушалката, броих до

двайсет, взех я отново и обявих, че бих могъл да уредя нещо. — Ще ви бъде ли удобно в 10 часа, господин Бъорних?

Било му удобно, колата щяла да пристигне пред къщи в десет без петнайсет. Увери ме, че ми бил много задължен, а аз — че за мен това е чест и удоволствие. Довиждане — край на разговора.

Бъорних се бе държал много вежливо — прекалено вежливо. Какво искаше от мен? Настинката не му пречеше да поиска това нещо незабавно. Обадих се в префектурата и потърсих Майер.

Алфонс се яви на телефона.

— Здрави, какво правиш?

Разказах му кой иска да говори с мен по „чисто личен въпрос“ въпреки настинката, която е прихванал може би от Шертел.

— Да не би да се е свързал с Гунтроп? В такъв случай името ти е било споменато, разбира се.

— Не — възразих аз. — Дадох дума на Гунтроп да си държа езика зад зъбите, че е изпитал срама да бъде измамен от една стара дама и група фалшификатори на картини. А в замяна на това той ми обеща да не упоменава името ми във връзка с фотографията, за да си нямам неприятности. Старецът не оставил у мен впечатлението, че възнамерява да си има разправии с племенника на Люмиер заради фалшифицирания Ван Гог. Фактът, че е била убита, го потресе порядъчно, но сега отбеляза, че била изкупила своята вина с живота си и че имало все пак никаква справедливост свише.

— Остави Бъорних да приказва и скоро ще разбереш какъв е той „чисто личен въпрос“. Внимавай, Ханс! Нито дума за посещението на Шертел и за последвалите събития! След това ми се обади веднага. Аз пък ще уведомя стария Юп. Той беше още веднъж във вилата на красавата Ивет. Колегите от дактилоскопичния отдел търсиха безуспешно каквато и да била отварачка, за да открият отпечатъци от пръсти. В кухнята не се е намерила никаква, нито пък клещи. С какво е отворил Шертел биреното шише? Със зъби не става. Хайде, стига за това. Бъди нащрек от десет часа нататък! Дочуване.

Нещо просветна в главата ми и святкането се засили, като се замислих за вилата на стриптийзорката, за мъртвия Шертел в кухнята, за шишето бира и за изчезналата отварачка. Но всичко това трая много кратко. Опитах се да измъкна нещо от паметта си, но не успях. Остана

ми никакво мъчително чувство, докато си обличах сакото и отивах към кухнята, за да закуся. Инка ме следваше по петите.

Госпожа Зайделбаст бе настроена отново благосклонно към мене, след като вчера й подарих кесията с черния пипер и й изнесох обстоен доклад върху най-ефикасния метод за самозащита. Не, няма нужда от газов пистолет или пръскалка, а е достатъчно да хвърлиш шепа пипер в лицето на нападателя! И чак тогава — ритникът в чувствителното място. Беше възхитена и начаса си заши кожена торбичка в джоба на палтото — за пипера. Подир следващото отиване на кафе щяла да се поразходи доста дълго из градинката. Подозирах, че ще го направи с надеждата да й се наложи най-после да прибегне към самозащита.

Беше ме разпитала за разходката ми с полицейската кола, а аз й разправих, че съм свидетел в криминална афера и че рано или късно ще й обясня всичко. Да, за съжаление русата дама е замесена в тази афера, добавих. А тя заяви, че нямало да ме разпитва повече, защото винаги гледала да ме остави на спокойствие, щом ми е тъжно. Сигурно съм бил натъжен, когато споменах за „русата дама“.

Тази сутрин бях мълчалив, ядях машинално и се взирах умърлушено.

Госпожа Зайделбаст въздъхна шумно, погледна ме многозначително и запита:

— Как ще я бъде по-нататък тази работа с котката, господин Керстен? С вас нещо не е наред, нали?

— Тия дни ще отнеса Инка, в случай че не си я вземат — отвърнах аз. — А с мен нещата не са наред дотолкова, доколкото тук у нас е необходимо да си служиш с лактите, за да си уредиш живота. И който не се съобразява с това, бива изтикан, попада в глуха линия... Значи ще трябва да си послужа с лактите, нали? Веднъж вече съм опитвал и бях стигнал доста далеч. Елегантна кола, а самостоятелната къща беше вече в проект. И тогава изведнъж бях изправен пред пълна пустош и едва не се побърках.

— Все така започвате — скастри ме тя майчински. — Ще се отърсите един ден от това — трябва време. Нали ви познавам.

Да, тя ме познаваше оттогава. Мъжът й бил в командировка и прочел чак след завръщането си, че съм шофирал в пияно състояние, и незабавно се явил пред прокурора. Господин Ервин Зайделбаст,

търговски пътник, беше въщност единственият свидетел. Той спря на мястото на катастрофата и ми помогна да измъкна Рут от разбитата кола. Беате бе излетяла и лежеше безжизнена на тревата. Но и жена ми беше мъртва и аз крещях и плачех, хванал се бях за главата, въртях се неспирно в кръг и се нахвърлях върху човека, който се опитваше да ме отведе. Един от куфарите се беше разцепил, нещата се валяха наоколо и господин Зайделбаст съзря тумбестото шише „Курвоазие“. Малко преди да тръгнем, бях отворил още веднъж куфара, за да го сложа вътре. Той взе пълното шише, отвинти капачката и го опря до устните ми. И аз пих, и пих, за да заглуши страхотната болка в главата си. Той ми отне бутилката, хвърли я в храстите и ме завлече на паркинга. Там съм рухнал... Мозъчното сътресение е парализирало някоя и друга от сивите ми клетчици. Загубил съм напълно и ума, и дума.

Тогава пристигнали полицейските коли и линейката, сложили ме на носилка. Господин Зайделбаст бил служебно ангажиран, нямал време за губене. Казал на полицайите какво е чул и видял: че колата е занесла по мократа настилка и е излетяла през ливадата към брезата. Че шофьорът оцелял и се мотаел наоколо. Жената и детето — мъртви. Но забравил да каже, че бутилката е била на земята и аз в диво отчаяние съм я преполовил.

Едва след като сме потеглили, било установено, че съм пил алкохол. След шока, когато отново си възвърнах дар слово, можах да ся спомня само последните секунди преди сблъскването, всичко друго се беше изпарило от паметта ми. Голямото процентно съдържание на алкохол беше безспорно. Излизаше, че съм бил напълно пиян на кормилото! Прокурорът повдигна обвинение в убийство по невнимание под въздействието на алкохола.

Господин Зайделбаст е бил за няколко дни в командировка. Когато прочита във вестника за катастрофата, в паметта му отново изниква бутилката „Курвоазие“, от която бях пил, когато вече не съм бил на себе си. Той се явява пред прокурора и дава показания, че е хвърлил тая бутилка в храсталака. Там са я и намерили. Обвинението беше оттеглено.

Бях прехвърлен в една психиатрична клиника, там ме посетиха съпрузите Зайделбаст. По това време бях вече по-добре, завесата, която забулваше паметта ми, се беше вдигнала и постепенно започвах да разбирам какво е станало.

У семейство Зайделбаст имаше една свободна стая и аз можех да се нанеса в нея. Подир година и половина той почина от сърден инфаркт. Работата му като пласъор на препарати за автомобилно поддържане го беше преуморила. Човекът Зайделбаст не можа да издържи на конкурентната борба.

Сега, докато закусвах, се мъчех да проумея защо вчера ми беше хрумнало, че трябва „да се преориентирам“. А току-що се бях разбъбрил за това, че възнамерявам да си послужа с лактите. От къде на къде? Сетих се за портрета на Корина. Как си седеше и ми се усмихваше... Надежда? Отчаяние? Вчера бях закачил картина с кабарчета върху тапета. Днес в десет часа щях да имам съмнителното удоволствие от срещата очи в очи с нейния доведен брат, когото тя беше нарекла „подъл мошеник“.

— Напоследък имах няколко нерадостни преживявания, които ме стреснаха и леко ме объркаха — рекох аз. — Вие забелязахте това.

— Не бързайте и си пийте кафето — отговори ми тя, доля чашата ми и се върна отново на Коринината сиамска котка. — Инка е разглезена. Така и не се докосна до рибената салата. Днес пак ще купя кайма.

Дадох ѝ една десетачка. В десния джоб на сакото си имах и дребни пари. Бръкнах в него и извадих монетите.

— Дванайсет марки и седемдесет и пет пфенига — преброи ги тя. — Това тук сигурно е скъсало хастара на джоба ви.

С два пръста държеше пред очите ми малка, назъбена околовръст капачка.

В паметта ми не само просветна, но и стана съвсем светло.

— Капачката — съвсем я бях забравил — прошепнах аз. Мисълта ми протече трескаво. Капачката от биреното шишце на масата в кухнята на вилата. Това нещо се беше търкаляло на пода и аз го бях настъпил... Бутилката е била отворена в кухнята и капачката се е търкулнала чак до вратата... Но никъде във вилата не се беше намерила отварачка. Значи или убиецът я е взел със себе си, или той или Шертел е съумял да отвори шишето на бравата или на някой от ръбовете на желязната готварска печка именно защото в кухненския шкаф не е имало отварачка. Всъщност до това заключение е трябвало да стигнат и експертите от криминалната полиция!

Госпожа Зайделбаст наблюдаваше внимателно малкия лъскав предмет в дланта си.

— Да, да, капачка, тъй ѝ е името. Бутилираната бира има най-добър вкус, в консервените кутии той понякога е метален. Купувам винаги бутилки, нали знаете. — Тя сложи капачката на масата и посочи четири малки вдълбнатини. — Досега никога не съмвиждала такова нещо. Това ще да е бил някакъв особен уред. Но от какво се нервирахте така изведнъж?

— Бързо дайте едно шише бира! — извиках аз, хвърлих се към долата, издърпах чекмеджето. Тирбушон. Ножица за птици. Нож за плодове. Дървена дръжка, отгоре — метална скоба: отварачката! Госпожа Зайделбаст ми тикна в ръцете едно шише бира и ритна вратата на хладилника така, че се тресна. Аз изтръгнах бутилката от ръката ѝ, поставих отгоре отварачката, натиснах я и капачката отскочи. Взех я. Една лека чупка на тенекията, нищо повече. Сложих ги една до друга, направих сравнение. Едната — огъната, другата — не, но затова пък с четири резки на ръба.

— Дали се продават и друг вид отварачки, освен този?

— Защо да няма и цял куп други? При ескимосите или в Австралия може би — или в Сиам!

Беше ядосана, понеже по невнимание бях опръскал с бира блестящия от чистота линолеум на пода.

Бях се втренчил в капачките и си мислех за трима души. Единият — или едната — от тях сигурно притежава някаква крайно необичайна отварачка и с нея е отворил тази тук на масата надраскана капачка от едно точно определено бирено шише...

Пъхнах двете капачки в джоба си, прегърнах слисаната си хазайка, извиних ѝ се. Казах ѝ, че ми е хрумнало нещо страхотно, заслужаващо всичките си вълнения. И че няма защо да ми се обижда. Отговори ми, че тя лично предлага да изпия поне една чаша бира, след като и без това бутилката е отворена, и аз приех.

В десет без двайсет си облякох палтото, слязох долу, без да ми се наложи да чакам дълго един светлосин форд мустанг. Шофьорът беше с тъмносиня униформа. Той скочи от колата и ми отвори вратата толкова почтително, сякаш бях някой големец. Отпуснах се да потъна в меката седалка.

Господин Бърниих обитаваше една от ония обширни едноетажни вили, при които цената на заеманата площ не играе никаква роля. Околовръст — добре гледана градина, разбира се. Алеята за автомобили беше асфалтирана и стигаше до една външна стълба. Имаше и шадраван, но с празен басейн и наоколо стърчаха няколко мраморни статуи. Поне така изглеждаха, а може и да са били от гипс.

Мустангът спря, шофьорът заобиколи тичешком предницата на колата, отвори вратата и се прегъна на две още по-почтително отпреди. Аз слязох и намерих за уместно да измърморя:

— Можете да застанете свободно.

От само себе си се разбира, че пред парадния вход вече бе застанал един прислужник. Той беше с черни панталони, жилетка на бели и черни райета и бели ръкавици и докато се възземах по външната стълба, разгледа изпитателно моя милост.

— Господин Бърниих моли да заповядате.

В просторното преддверие — скулптурни творби, напомнящи за геометрични фигури и картини, за които дано поне художниците да са наясно какво представляват. Прислужникът пое палтото ми, мина напред, отвори една врата, изчезна, върна се отново и констатира повторно, че господин Бърниих ме молел да заповядам. Влязох.

Той седеше зад някакво писалище, но се отказа от обичайния парвенюшки трик да продължи още малко да чете задълбочено, давайки си вид, че е много зает. Веднага се отправи към мене, стисна ръката ми не особено продължително, но не и съвсем кратко, каза, че е радостен да ме види тук, и ме покани да седна край масичката за пущене. Перленосивият му костюм беше шит по мярка от най-добър майстор. На левия ревер, съвсем изискано, миниатюрна траурна лента. Говореше доста пресипнало, а усмивката и думите му бяха крайно вежливи и дружелюбни. Предложи ми от две кутии цигари и пури. Поблагодарих с думите, че съм непушач, а Бърниих изрази съжаление, че е принуден да не пуши поради настинката си. Той отбеляза, че сме се виждали вече веднъж, макар и за кратко, че междувременно съм

завързал близко познанство със сестра му Корина и тя била проявила доверие към мен. Имал голямо желание да ми обясни някои деликатни неща, защото същото, което било за мен случайно съвпадение на безрадостни събития, означавало нещо много повече за него и сестра му, особено след самоубийството на господин Шертел. Закашля се, дясната му ръка направи жест на съжаление.

— Биех на съвестта му, като го придумвах да си признае престъплениета, защото подозирах, че е подбудил този болник Форестие да убие леля ми. Исках да чуя признанието му, тъй като не можех да докажа нищо. И криминалната полиция нямаше да намери никакви доказателства против него. А Форестие е мъртъв... Шертел отрече всичко. След напразното ми посещение предпочете да избяга от отговорност чрез самоубийство. Някои неща си остават неизяснени, което е много тягостно за мен, понеже поддържах с него — макар и съвсем бегли — делови връзки. При едно самоубийство винаги има слухове, предположения. Какво и кой ли не бе свързан с насилената смърт на достойната за окайване моя леля! И вие сте под подозрение, нали?

Помислих си: смъртта на Шертел дойде тъкмо навреме за този човек, сега може да му припише всички възможни злодейства. Шертел, фалшификатора на картини, подстрекателя към убийството на Люмиер, а и на Форестие, разбира се...

— Пристигнах първи на местопрестъплението на „Паркърасе“, а вашата сестра и аз бяхме първите, които откриха застреляния Форестие — казах аз. — Случайно — тук намирам, че сте прав. Но дали беше чиста случайност и това, че госпожица Корина ме посети и че някакъв маскиран тип ме нападна и поиска да получи от мен една съвсем определена снимка?

Бърних смръщи гладкото си чело, стисна бавно в юмрук дясната си ръка и отвърна възбудено:

— Шертел! Той е способен на всичко. Кой друг, освен него би имал интерес към тази снимка? Сестра ми беше фотографирала една маслена картина. Валяше се из магазина на Шертел и тя сметна, че е копие от картината, която бе закачена над камината в дневната на нашата леля: мнима творба на Ван Гог, старата дама смяташе картината за автентична. Сестра ми сравни снимката с картината в дневната и беше озадачена, когато леля ми настоя, че от този Ван Гог

не съществува никакво копие, защото винаги е бил семейна собственост и не е заеман никому. Подарък от Ван Гог на нейната майка, която през 1890 година е била икономка на лекаря, у когото е живял художникът. Е, на мен тази история винаги ми се е виждала фантастична. Но наистина картина е висяла в спалнята на леля Анет. Едва неотдавна тя реши да я закачи над камината. Показва ми я и след съвсем кратък оглед за мен беше ясно, че не е на Ван Гог! В тия неща съм ориентиран. Но не исках да ѝ отнема илюзията. Помислете си само — една близо осемдесетгодишна жена... Корина се обади на Шертел по телефона и искаше да узнае от него как стоят нещата с фотографираната от нея маслена картина в магазина, тъй като не е било отбелязано, че е копие. Той се почувствува натясно, защото този Форестие фабрикуваше за него фалшифицирани картини на стари майстори. Чрез посредници Шертел ги предлагаше като оригинални произведения! За тези мошенически мащабации аз съм в течение, разбира се, едва от вчера. Неговото самоубийство извади на бял свят някои неща. Шертел твърдеше, че ставало дума за копие на картина от Ван Гог и той незабавно щял да установи в коя галерия се намира оригиналът, след което лично ще разговаря с госпожа Люмиер. Същия ден у леля ми се явява Форестие, твърдейки, че е изпратен от Шертел. Защо ли не е отказала да го приеме... Форестие беше лабилна личност, в плен на наркотиците. Той удуши леля ми и за да създаде впечатление за убийство при грабеж, взе със себе си картина и няколко накита, отряза телефонния кабел и се измъкна незабелязано от вилата. Веднага след това се е стигнало до кавга между него и Шертел. Или самият Шертел е застрелял съучастника си, или някой друг е свършил това заради него.

По този въпрос измамникът действително се движи опипом в пълен мрак, помислих си аз.

— Все още снимката и сестра ми можеха да свидетелствуват срещу него. Затова се опита да убие Корина. Нали и вие присъствувахте! Но от къде на къде си е научил да изпраща маскиран гангстер да ви напада? Та снимката е в полицията, доколкото зная...

— И за мен е необяснимо — казах аз. — А на някои хора ще им бъде приятно, че Шертел вече не може да говори.

— Ужасно, всичко е ужасно — въздъхна той, опря пръстите на двете си ръце и замълча, защото прислужникът се зададе, бутайки към

нас една масичка на колелца. Половин дузина бутилки, чаши, съд с ледени кубчета, сребърна щипка.

Беше ми трудно да преглъщам с каменно лице дебелите лъжи на Бъорних, който искаше да направи от една картина две. Но не допуснах да се издам по някакъв начин. Аз не влизах в сметките, бях извън играта, страничен човек, който знаеше нещо само от втора ръка. Всички, които биха могли да опровергаят твърденията му, бяха мъртви. Ако криминалната полиция отвори повторно дума за времето след 16 часа във вилата, Бъорних, естествено, ще каже, че съжалява, но не е имал никаква представа за намеренията на леля си да продаде мнимия Ван Гог... Д-р Лудерер е длъжен да бъде дискретен във връзка със сключваните договори. Гунтроп не иска да се изложи. Госпожа Люмиер бе намерила клиент за картината си и тя бе променила притежателя си — ала това е напълно неизвестно на господин Бъорних...

Той каза:

— Можете да си вървите, Карл. Ще се обслужим сами.

Запита ме какво ще пия. Коняк? Уиски? Или предпочитам сухо мартини или перно?

Без никакво усилие от езика ми се откъснаха думите:

— Мога ли да помоля преди това за чаша бира. Неподготвен, стомахът ми не може да понесе никакъв концентрат.

— Бира. Бутилка бира. Разбира се, уважаеми. Позволявам си сам да се погрижа. — С гъвкава походка излезе навън, олицетворение на любезността. И ето го отново с бутилка в ръка.

— Дано да не е много студена, беше в хладилника. Мога ли да ви обслужа?

Взе една чаша от масичката, постави я пред мен, бъркна усмихнато в джоба си и извади сребърен уред за подрязване на пури. Това, което направи след това, стана много бързо. Натисна инструмента върху капачката на шишето, завъртя го с рязко движение на ръката си и бирата беше отворена.

С лявата си ръка Бъорних наля бира в чашата ми, оставил шишето, седна, сложи крак върху крак и ми пожела:

— Наздраве, господин Керстен. Ще ви последвам веднага с едно перно.

Докато казваше това, той избута с палец капачката от допълнителния прибор към уреда за подрязване на пури и го пъхна отново в джоба си, а капачката хвърли в пепелника.

Отпих една глътка, взех да бутам насам-натам чашата си, сърцето ми биеше лудо и имах чувство, че всичко в мен се сгърчва, като че ме е хванал ток. А в мозъка ми звучеше предупредителен сигнал: „Запази спокойствие, не се издавай!“ Ала малката тенекиена капачка, на която бяха оставили следата си четирите остриета на отварачката, си стоеше в пепелника и там щеше да си остане, ако не успеех да я сменя с капачката от биреното шише на госпожа Зайделбаст. Тогава щях да отнеса със себе си вещественото доказателство и да предам на криминалния комисар Хартунг две капачки, всяка от които е с по четири драскотинки. Имах доверие в интуицията си: никой друг, освен Бъорних не е отворил биреното шише в кухнята на вилата! Той е убиецът на Шертел.

Бръкнах в десния джоб на сакото си, пръстите ми опипаха две назъбени околовръст тенекийки, усетих леката вдълбнатина върху капачката на биреното шише от хладилника на госпожа Зайделбаст...

Бъорних бутна към мен чашка перно.

— За всестранните ви успехи!

Усмихващ се със сияещ поглед. Аз само сръбнах малко.

Той се наведе напред и ме запита направо:

— Впрочем познавате ли някой си господин Йопих?

Отговорих утвърдително.

— Сестра ми го беше наела да издири Шертел, което крайно некадърната полиция не беше успяла да стори. Господин Йопих твърди, че се бил срещнал с вас в градината край вилата. През същата нощ, когато аз — когато ние искахме да подтикнем Шертел да направи признания. Този Йопих намекна на сестра ми, че сте имали намерението да говорите с Шертел и понеже не ви отворил, сте се опитали да му потропате на прозореца. Ако след като отпътувах заедно с д-р Лудерер и сестра ми все пак сте успели да разговаряте с него, вие сте последният човек, който е видял Шертел, преди да се самоубие. Или...? Така ли е? Много ви моля да ме разберете правилно, господин Керстен. Въпросът ми става излишен, ако и вие като Йопих само сте искали да откриете скривалището на Шертел. Но не е излишен, ако се е стигнало до разговор. Поканих ви тук, за да узная от вас: Какво сте

искали от Шертел и дали сте постигнали целта си? Сигурно можете да разберете защо проявявам личен интерес към отговора ви. Вашата професия не ви налага да ходите насам-натам нощем и да дебнете един човек, който има косвена вина за убийството на леля ми, човекът, който навярно е застрелял Форестие. Безспорно всичко ще си остане между нас.

Той изпи перното си и вече не ми се усмихваше дружелюбно.

Помислих: той се страхува. Йопих е назовал името ми и е разказал къде сме се срещнали. Всички лъжи Бъорних ми разправи преди това само за да стигне до въпроса си. Иска да узнае едно-единствено нещо, а именно — колко време съм се задържал през оная нощ в градината на вилата и дали съм видял как при Шертел е дошъл още един посетител... И ако е така — дали съм съобщил наблюденията си на криминалната полиция... Той се страхува! Криминалният комисар е проверил алибита му и Бъорних се е чувствуval сигурен, макар и да няма никакви свидетели за това алиби, докато Йопих не е заговорил за втория човек в градината. Иска да се отърси от опасението, че Хартунг вече не вярва в самоубийството на Шертел и подозира него, Бъорних... Ще го успокоя, той трябва да се отърве от страха си и да се почувствува отново сигурен. Сега за мен е от значение само капачката. Трябва да я разменя!

— Въпросът ви е излишен, господин Бъорних — казах аз. — Аз изобщо не съм имал предвид Шертел, а присъствието ми там през оная нощ е свързано със собственичката на вилата. Една Ивет — вие едва ли познавате тази дама. Исках да я изненадам с посещението си, или по-точно — да изчакам завръщането ѝ. Тя е танцьорка в „Казино дъо Пари“ и се прибира вкъщи много късно. Бях изненадан, като се натъкнах на този Йопих и узнах от него, че Шертел е във вилата. Тъкмо Шертел, който е търсен от полицията! След като вече някой друг беше окупирал къщата, аз, разбира се, не обясних на Йопих, че чакам една дама. Не я бях виждал отдавна и ми хрумна чисто и просто да я изненадам. Нощта беше възтопла, аз — самотен и до какви ли не щури идеи стига човек при подобни положения. Та значи изобщо не ми е било до Шертел. И тогава пред вилата спря някаква кола. Вашата, нали? Измъкнах се незабелязано през храсталаците. От бензиностанцията повиках по телефона такси и след един часа си бях вече вкъщи.

Бях лъгал безогледно и се опасявах, че няма да повярва в набързо съчинената история.

Той се засмя, престана да ме фиксира с очи като кремъци, превърна се отново в любезния домакин, взе бутилката перно, напълни чашите и каза:

— Скъпи мой господин Керстен, каквото и да ви е подтикнало към нощния ви излет, а при това нека оставим настррана споменатата от вас дама — която впрочем през този сезон може да бъде намерена само в градското ѝ жилище, знай това случайно — във всеки случай вие не сте говорили с Шертел. За съжаление някои неща си остават неизяснени, както преди, защото той не се довери никому. Не се ли почувствувахте задължен да съобщите на криминалната полиция местонахождението на търсения от нея Шертел?

— Не. Не искам да имам повече нищо общо с всичките тези убийства и казах това на криминалния комисар Хартунг още преди няколко дни. Ако си бях грабнал куфарите и бях отпътувал, щях да си спестя нескончаемите му въпроси. Та той не искаше да ми повярва, че съм ходил у госпожа Шертел съвсем служебно.

Бъорних се усмихна злобно, посочи, че сегашната ми работа не ми предлага никакви изгледи за израстване, и подчerta, че сестра му има много добро мнение за мен. Той на драго сърце щял да стори нещо за мен. Та значи, ако съм искал да променя живота си, мога да го потърся по всяко време.

Поблагодарих му и го уверих, че никога не съм дръзвал да се надявам, че ще се домогна по някакъв начин до известната галерия Бъорних. Високата оценка на моята личност ми прави чест и ще обмисля любезното му предложение.

— За ваше здраве, господин Бъорних, като имам предвид и вашата уважаема госпожица сестра.

Той беше интелигентен, бескрупулен убиец, а изобщо не му мина през ума, че в оная нощ съм могъл да видя и дори да разпозная някого — без да продавам мълчанието си на съответната висока цена. Повярва на историята ми, вече не бях опасен за него. Но частница подозрителност все пак беше останала нащрек, поради което ми беше подхвърлил като въдица примамливото предложение за работа. Сега беше наложително да му отвлека вниманието. Трябваше да се добера до капачката. Заговорих с възможно най-високопарни слова за

търговията с картини, споменах за интереса на моя институт към едно представително допитване и похвалих последния му каталог.

— Беше посветен на импресионистите, но курсът им вече не е висок — отбеляза Бъорних. — Това не е изненада за мен, бях го предсказал и съответно се преориентирах. Следващата ми разпродажба ще бъде крайно разностранна. Работата в моята галерия изисква добре действуващо ръководство, усърдни хора с търговски дух, на сухарите с висше образование не държа никак. Вие сте опитен, ще навлезете бързо в работата.

Той бръкна под масата и ми подаде едно списание за изкуство.

— Вземете го. Специализираните познания винаги са полезни.

Разгърнах списанието и няколко тълсто набрани изречения в статията „Слаб интерес към импресионизма“ доказаха колко благоприятна за печалбите е предвидливостта на познавача в бранша Бъорних:

„Така например сега Фрагонар би сънародника си Реноар, чийто провал преди една седмица се смята за края на високата конюнктура за импресионизма... Цената на Фрагонар е рекордна за разпродажбите!“

Бъорних се наведе, явно искаше да избере още нещо за мен. Ръката ми се вмъкна в десния ми джоб. Капачката с леката вдълбнатина! Палецът и показалецът ми я стиснаха толкова яко, че ме заболя... Бъорних се изправи отново.

— Много интересно — рекох аз. — Ще проуча пазара на картини, както борсовия бюлетин.

Той се усмихна, вгледа се в мен внимателно.

— Пазарните цени определяме ние, търговците на картини, но за съжаление съществуват твърде много съперничещи си заинтересовани кръгове, които не сумяват да постигнат съгласуваност помежду си. Така се стига до значителни колебания на курса. — Бъорних стана. — Вашето посещение бе поучително и приятно, господин Керстен.

Личеше, че му е приятно, но на мен не ми беше до това, защото капачката в пепелника бе запленила вниманието ми. Надигнах се

бавно, заявих, че аз съм този, който трябва да поблагодари, и взех списанието в лявата си ръка.

Той отиде към писалището, натисна звънеца, като при това ми обърна гръб за малко. Не ми бе нужна и една секунда, за да разменя капачките и да пусна в джоба си вещественото доказателство. Сега в пепелника проблясваше капачката с леката вдълбнатина.

Прислужникът се появи на вратата. Бъорних ми стисна ръката по-продължително отпреди.

— До скоро виждане, господин Керстен. Кажете, моля, на мята шофьор къде да ви закара.

Кимване с глава, хитра усмивка. Усмивката на убиец...

Последвах прислужника с леко омекнали колена. На шофьора казах една улица близо до полицейската префектура. Щом пристигнахме, изтичах до най-близката телефонна кабина и се обадих на Хартунг.

Не след дълго се чу гласът на стария Юп:

— Измъкнахте се от бърлогата на лъва и всичко е наред, нали, господин Керстен?

— Дори твърде наред, господин криминален комисар. Трябва незабавно да говоря с вас, бих могъл да дойда след пет минути.

— Не бъдете толкова припряни, господин Керстен. Имам желание да ви поканя на обяд. В дванайсет и половина в „Римини“ на „Везерщрасе“, в горния салон. Там ще можете да си излеете душата за това неотложно нещо.

Леко стъпisan, приех поканата му.

Не можех да допусна, че Бъорних се е усъмнил по някакъв начин. В пепелника имаше капачка. Защо ще проверява дали тя е същата — с четирите драскотинки, която бе пуснал там небрежно? В едно магазинче за цигари купих кутия с десет бразилски пури и попитах дали имат резачка за пури, към която е прикачена отварачка. Човекът поклати глава и каза нацупено, че досега никога не е виждал подобно нещо, сигурно ставало дума за специален сувенир, а такива неща той не си доставял.

Имах достатъчно време, за да се отбия в пет магазина за домашни потреби и да поискам да ми покажат наличните отварачки за бутилки. Имаше цели купища, но се отличаваха само по формата на дръжката или изобщо нямаха дръжка и струваха с два гроша по-малко.

Навсякъде показвах една от капачките с четирите вдълбнатинки и питах за тази специална отварачка, към която има резачка за пури. Хората вдигаха рамене и казваха, че би могло да става дума единствено за вносно изделие. За рекламен предмет на някоя фирма, която произвежда напитки или пури. Нещо за подаряване, а не за продажба. Към него може би имало и тирбушон, ножичка, а дори и компас. Можели само да съжаляват, че не могат да ме обслужат.

Големият салон на оригиналния италиански ресторант „Римини“ приличаше на претъпкана с масички сладоледчийница, а келнерите и човекът зад тезгая имаха вид на съвсем истински италианци. Беше много шумно, миришеше на мясо, сготвено с много подправки, и на доматен сос, а по масите нямаше нито едно свободно място. Управлятелят, чийто костюм беше почти толкова черен, колкото и лъщящата му мазна коса, ме насочи с поклон към стълбата, потривайки ръце. Усмихващо се благо и намирисващо на чесън.

Горното помещение се оказа широка галерия. На една от задните маси седеше Хартунг. Имаше решителен вид, но все още от ъгълчето на устата му не стърчеше угарка. Здрависахме се и аз му поднесох кутията с пури.

— Дано да ви харесат, господин криминален комисар. Били дори ветроупорни.

Той каза:

— Много мило от ваша страна. Давам ви прощален обяд, господин Керстен, защото се запознахме при необичайни обстоятелства. Трябва да благодарите на добрия ми нюх, че не ви задържах на местопрестъплението. Майер сигурно ме е сметнал за напълно склерозиран... Е, добре. Създадохте ми някои ядове, вас пък ви сполетяха неприятни изненади. Заради вас наруших кой знае колко пъти служебните разпореждания и ви посветих в неща, които всъщност съвсем не ви засягаха. Защото се надявах, че дамата Бъорних ще ви разкаже повече работи, отколкото на мен, дядката. В края на краишата се утвърдихте като асистент на моя инспектор и заедно с него изследвахте тавани. Днес можем да сложим точка на всичко това. Случаят с убийството на Люмиер е изяснен медицински и криминалистично, в случая с Форестие убийцата не може да бъде подведена повече под отговорност, а при Шертел няма престъпление, защото става дума за самоубийство. А братът и сестрата Бъорних ще си поделят като единствени наследници 400-те хиляди марки — или няма да си ги поделят, ако лелята е завещала състоянието си на някой прият за котки или ако Гунтроп все пак вдигне скандал... Вие и аз, ние двамата, едва ли ще се видим много скоро. След няколко седмици се пенсионирам.

Най-после успях да взема думата.

— Не е самоубийство, господин криминален комисар. Поисках да говоря незабавно с вас, понеже...

— Толкова ли е спешно, че да бъдем принудени да се откажем от нашия оригинален италиански обяд? — прекъсна ме той. — Да не би да ни избяга някой убиец, а?

— Не, той не възнамерява да бяга. Чувствува се сигурен като в банков сейф, ако трябва да повторя думите ви.

— В такъв случай не искам да чуя нито дума повече, за „спешното“ има време, след като се наядем — разпореди се той, махна на келнера и поръча два пъти „канелони“ с пълнеж от месо и бутилка шампанско.

— Това са нещо като банички, омесени от тесто за макарони — обясни ми той, впусна се в подробности за предимствата на италианската кухня, назова различни подправки, потъна в мечти за апетитни салати, а доматените сосове определи като еликсир на живота. Старият Юп се оказа гастроном!

Келнерът ни сервира примамливо ухаещите „канелони“, наля от пенливото шампанско и постави бутилката в кофичката.

Хартунг вдигна чаша.

— Да пием за късмета и за надеждата, защото тежко на този, който загуби и двете.

Двамата отделихме чаши от устните си едновременно и аз казах:

— Господин Бъорних предпочита смислената наздравица „За всестранните ви успехи“.

Той се засмя недоброжелателно.

— Кой знае какво е имал предвид! Неговата сполучка е била за мнозина други беда. В нашата страна няма чист начин за натрупване на милиони.

Наядохме се мълчаливо и с наслада.

Келнерът разтреби масата. Хартунг си взе една бразилска пура от кутията, помириса я малко подозрително, извади нещо от джоба си и отщипа върха ѝ с нещо малко и хромирано. Аз му дадох огън и отбелязах, че Бъорних използува същия реквизит на пушачите на пури, само че комбиниран с отварачка за бутилки.

Той издуха синкавия дим към покривката, изглеждаше доволен, и промърмори, че не бивало да прибързвам с най-важното, ако изобщо го има. Сега щял да ме изслуша спокойно.

След десет минути знаеше всичко. Редом с чашата му за шампанско лежаха две капачки и на всяка от тях имаше по четири еднакви драскотинки.

— Колко неразумно от моя страна — признах си аз. — Ако ви бях показал начаса капачката, вместо да я прибера в разсеяността си, четирите вдълбнатини щяха да ви направят впечатление. Бъорних носи със себе си своята резачка за пури, комбинирана с отварачка за шишета. Тогава щяхте да успеете да арестувате убиеца.

Той пушеше възбудено.

— Не бива да се слага тиганът на огъня, ако рибата е все още в морето! За съжаление нямаше да мога да го сторя, нямаше да имам дори и правото да приканя Бъорних да си обърне джобовете, а камо ли да го претърся. С дребните мошеници няма проблем, Бъорних обаче е измежду едрокалирените мошеници. Щеше да се обади по телефона на адвоката си, след това — да ме направи за смях и да се оплаче на най-високо място от безсрамното поведение на криминалния комисар Хартунг. Та нима можех да му кажа в лицето: „В десния ви джоб има една специална резачка за пури. Извадете я!“ Естествено, моята ръка би бръкнала в този джоб по-бързо от неговата. Но не можех да направя това, без да съм напълно сигурен, че това нещо е в джоба му. Ох, какви ги говоря, щях... щеше... Сега я имам сигурността, сега мога да сложа тигана на огъня! Вие сте моят свидетел, господин Керстен. Значи това не е никакъв прощален обяд. Но беше вкусно, нали?

Отговорих утвърдително.

— Сега Бъорних ще ми падне в ръцете! Щом пипна отварачката за бутилки, мога да поема отговорността за задържането му в продължение на 24 часа, не повече. През това време трябва да представя доказателствения материал на съдията следовател. Обиск на дома. Заповед за арест. Вашият разговор със Софи Шертел, магнитофонният запис, подслушаният от вас разговор във вилата — сега вече всичко добива тежест и осветлява скритите подтици, мотивите.

Лицето му пламтеше сред синкавия дим. С дясната си ръка потърка плешивината си, поклати глава, усмихна се.

— В боклуцкийската кофа имаше две капачки и си спомням много добре, че бяха съвсем гладки. Но в килера открихме само едно празно шише. Аз, разбира се, бях убеден, че едната от капачките е от

биреното шише, което стоеше на кухненската маса. То може да бъде отворено и с отварачка за консерви, като се използува острието ѝ. Правил съм го успешно вкъщи. Значи Шертел не е имал непременно нужда от отварачка като тия, дето се продават по магазините. Едната капачка е доказателство за погрешния ми извод, а втората може да докаже едно убийство. — Той вдигна чаша. — За вашия късмет да бъдете поканен на гости от господин търговеца на картини, можем да се чукнем и за Йопих от детективското бюро „Сатурн“, нали той уведоми красивата Корина за нощната ви разходка, а тя разказа за това на брат си.

— Не смятам, че Йопих е отишъл при Корина. По-скоро мисля, че е разказал на Бъорних за втория свидетел на неговото полунощно посещение при Шертел, а именно за мен. И той си е имал някакви съображения и е бил убеден, че сведението му е ценно.

— Опитвате се да защитите красивата Корина?

— Не я разбирам и туйто. Ще ми се да я разбера.

— Ще трябва да я попитате — отговори ми той рязко. — Бъорних и Шертел са били загрижени за 400-те хиляди марки, старата дама от „Паркърс“ — за далече по-малко, но все са били няколко хиляди. А Корина? Само за това да покровителствува Форестие? От Бъорних и Шертел, които са щели и занапред да експлоатират таланта му — а дали не е било нещо като болезнена мания — да имитира стари майстори? Тогава сигурно го е обичала, а?

— Не, не е задължително — възразих аз разгорещено, но вътрешно се съгласих с него... Форестие я беше рисувал. Картината в ателието му... нейният портрет! И на „възпроизведения“ Ван Гог — Корина... Проумяването на всичко това ме жегна. Нямах намерение да кажа на Хартунг за картината в моята стая. Позирала ли му е Корина?... Не, няма да си призная това. Казах му: — Искала е само да го използува срещу брат си. Тя нарече Хайнц Бъорних „подъл мошеник“.

Хартунг засмука усилено пурата си, обгърна се с дим.

— Имаме още малко време, господин Керстен. Не ми се излиза сред уличните миризми със запалена пура, ще си я изпуша тук. Мога да си обясня вашия личен интерес към заварената сестра на Бъорних. Какво искате да узнаете? Попитайте ме и аз ще ви отговоря. Но може би ще трябва да ви разочаровам.

— Защо е работила първо при Шертел, а после при Клагеман? — запитах аз. — Та Бьорних е можел да ѝ предложи много по-добре платено място в собствената си галерия.

— Слушайте сега хубаво какво ще ви кажа. Още старият Бьорних е търгувал с картини, но не е забогатял от това. Първата му жена умряла при раждането на Корина, през 1953 година се оженва отново и втората му жена довежда седемнайсетгодишния си извънбрачен син Хайнц. Старият Бьорних го осиновява. Анет Люмиер бе неговата неомъжена по-голяма сестра. Тя се преселва във Франкфурт и се погрижва за малката Корина, като я взема със себе си. Старият Бьорних умира през 1955 година при така и неизяснени мистериозни обстоятелства и оставя магазина на втората си жена, която предава ръководството му на сина си Хайнц. Той се възползува от конюнктурата, поставя търговията си с картини на широка нога, основава галерия и след десет години е припечелил вече първия си милион. През това време се оженва, но жена му го напуска и една година по-късно вече е разведен. Няколко пъти срещу него се завежда следствие, ала винаги липсват доказателства. Майка му умира през 1961 година и му завещава цялото имущество. Корина си остава почти с празни ръце и е напълно зависима от доведения си брат. Той си купува къща — още не вилата, в която му бяхте на гости днес — и заживява там с нея. Налице е такъв един полицейски доклад, господин Керстен, усърдният Майер успя да го изнамира: Една нощ само по риза и палто Корина се втурва в най-близкия полицейски участък и моли за закрила срещу брат си... Разследването удря на камък, понеже се срамува да разкаже подробности.

— Каква свиня — промърморих аз.

— Да, свиня е — потвърди Хартунг. — След това сигурно отново се е преместила при леля си. По-късно, когато след завършване на гимназията следва няколко семестъра „История на изкуството“, старата дама ѝ обзавежда мансардата. Междувременно Бьорних е привлякъл Клагеман за титуляр и управител на уедрения магазин за картини. Корина работи около една година при Шертел, след което става продавачка при Клагеман. Анет Люмиер е доста осиромашала и Бьорних се възползува от това. Нашите разследвания показваха, че човекът, когото котката подреди толкова зле, е бил преди известно време заедно с Клагеман под обвинение за кражба на картини и

укривателство. Още при предварителното следствие Клагеман успява да прехвърли цялата вина върху съучастника си, който поема всичко върху себе си и излежава една годинка. Попритиснахме го малко — все пак въоръженото нападение не е детска игра — и той се разбъбри, че Клагеман го обезщетил доста добре за тази превратност на съдбата. С две думи, сега знаем, че в ефектната си дневна старата дама е продавала готически скулптури и други ценни стариини неща като мними семейни реликви, които всъщност са били крадени. Бъорних е набавял „стоката“ чрез укривателя Клагеман и след изгодната й продажба не е бил никак стиснат. Художествените произведения, продавани в рая за молците на Люмиер предимно на богати чужденци, са били винаги скрепени с експертизи на Клагеман оригинални! Вашият гаражен гангстер с карнавалната маска обаче даде показания, че красивата Корина е участвувала в тези гешефти на леля си!

Прекъснах го:

— Не мога да повярвам! Вината трябва да се търси в Клагеман!
Той...

— Клагеман! Само ако знаехте, господин Керстен... — Хартунг се разсмя. — Тя добре го натопи. Фотокопията от експертизите за картината от Ван Гог получих от доктор Лудерер. Две експертизи на чуждестранни изкуствоведи се оказаха фалшификации. Но имаше и една истинска, беше подписана със замах от доктор Клагеман. Обиск. Претърсих основно магазина му за картини — мазето също. Вече няма никакво съмнение, че Клагеман е бил замесен в сделката с фалшифицирания Ван Гог. Пред вас е разиграл чудесна комедия, а после веднага е предупредил Бъорних. От два часа тази душица е в следствения арест и този път няма да отърве кожата.

— А когато му покажахте снимката, се направи на много изненадан.

— А сега за Форестие — продължи Хартунг. — За анонимната му роля при имитацията, хайде, от мен да мине — възпроизвеждането на стари майстори, госпожа Шертел ви разказа нещичко. Така че случаят с фалшифицирания Ван Гог е специален, понеже Бъорних е организирал за първи път продажбата на подобна картина чрез своята вдъхваща респект леля. Навярно Шертел не е знал отначало. Той се е погрижил само за фалшивия подпис, а делът му от сделката сигурно не е бил много голям.

— Всичко е ясно. Но в ръката на мъртвата Люмиер имаше листче с телефонния номер на Шертел. А Корина твърдеше, че леля й не го е познавала.

— Може и да е вярно — до един час преди смъртта ѝ... След обаждането на Корина по телефона Шертел начаса се обажда на свой ред на Бъорних да се пази от Корина и Форестие. Бъорних навестява леля си и тя му разказва възмутено, че Ван Гог е фалшификация и че Корина притежава снимка, която доказва това. Казва му, че тя, Анет, не желае да има нищо общо с картината и че в седемнайсет часа ще дойде Форестие и ще предяви правата си върху нея. Бъорних се позовава на изрядните експертизи и убеждава старата дама, че съмненията на Корина са добронамерени, но неоснователни. Настоява, че картината е истинска, нали експертизите го доказват! Сетне съумява да насрочи сделката с един час по-рано. Лелята вече не се съмнява в автентичността на картината и е готова за ролята си. Бъорних информира Шертел, той продължава да бъде подозрителен, бои се от усложнения и настоява да присъствува при продажбата на картината. Бъорних урежда това. Гунтроп купува фалшифицирания Ван Гог; всичко върви според плана.

Шертел дава на старата дама телефона си и я моли да му се обади, ако в седемнайсет часа очакваният от нея Форестие започне да хулиганствува и да настоява, че картината е фалшифа — и тъй нататък...

— Какво щеше да стане, ако Люмиер беше успяла все пак да се обади на Шертел?

— Той щеше да повика Форестие на телефона, щеше да му предложи като откуп за мълчанието уговорените с Бъорних 50 000 марки и в случай на отказ да го заплаши, че ще обърне дебелия край и ще повдигне срещу него обвинение във фалшификация. Как би могъл да докаже, че не е поставил сам подписа „Винсент“? Но, изглежда, работата с този фалшифициран Ван Гог е била малко по-особена, защото засега не виждам какъв мотив е могла да има Корина, за да се възпротиви на продажбата. Естествено, Бъорних е знаел от Люмиер, че Корина е дала на Форестие ключовете от вилата, значи му е помогнала да проникне безпрепятствено в нея. Шертел е бил напълно прав: тези ключове са можели да станат съдбоносни за Корина, ако не се съгласи да мълчи и да поддържа баснята за убийството с цел грабеж. И без

това всички замесени не са били вече между живите. С изключение на Шертел!

— А защо не се е стигнало до компромис? — залитах аз.

— Шертел е искал да се яви в криминалната полиция и да даде показания, но Корина сигурно е отказала да представи първите си показания за снимката като опит за заблуда — както е настоявал Шертел. За нея нито Шертел, нито доведеният й брат са заслужавали подобна лъжа. Бъорних не е искал да убие заварената си сестра — ето защо застрелява Шертел. Разбира се, той е пратил и маскирания побойник по петите ви, който ще си развърже езика, щом му устроим очна ставка с намирация се под подозрение в убийство Бъорних! Ако се стигне до дело за убийство срещу Хайнц Бъорних, Корина също ще бъде принудена да наруши мълчанието си. Вече съдиите ще трябва да решат доколко трябва да се имат предвид показанията й като негова заварена сестра. — Бях изчерпателен, но първо — исках да си изпуша пурата докрай, и второ — в края на краищата всичко е свързано с непонятната за вас Корина Бъорних. Още от най-ранно детство унижавана и мъчена постоянно от по-големия си доведен брат, после — най-малкото посветена в ролята на леля си при покупката на откраднати антикварни ценности, младата дама най-после е надигнала глава при сделката с фалшифицирания Ван Гог. Това струва живота на четирима души, а за малко — и нейния собствен.

— Защо Шертел е трябало да й каже непременно името на човека, който е убил Форестие? Да не би да е смятала, че брат й...

— По този въпрос не мога да кажа нищо. При среднощното посещение тя е държала много брат й да присъствува, а предпазливият Бъорних довежда и адвоката си. Ако го е подозирала, щеше да постъпи другояче. Може би е искала само да провокира Шертел? Ако тя наруши мълчанието си, ще се разбудят още някои неща. Има ли още никакви неясности, господин Керстен?

Хартунг дръпна още веднъж мощно, пурата за малко щеше да му опари пръстите. Примъкна към себе си пепелника, завъртя, натисна и смачка угарката.

— Виждам как стоят нещата дотолкова ясно, доколкото е възможно за един не непосредствен участник — отвърнах аз.

Той се подпря на лакти и ме погледна в очите.

— Предполагам, че напоследък сте стигнали до изумителни изводи. Доста време бяхте живели затворен в себе си, а?

Знаех, че е прав.

— Предположенията ви отговарят на истината, а въпросът ви страхотно ме жегва. Ще трябва да си помисля къде ми е мястото. Това не е съвсем просто, господин криминален комисар.

— При определени обстоятелства човек трябва да преосмисля някои неща. Не е чак толкова лесно — признавам. Професията ми е да пазя това общество и аз ловя риба в мътната му вода. Но колкото повече остарявам, толкова по-мизерно ми се струва то. Такава е моята собствена обреченост. Това е. За мен вече не предстои никакво преосмисляне на нещата. За някои крайно прозорливи хора е съвсем неотложно тъкмо обратното. Те проповядват именно че ужасяващо голямата престъпност е само един симптом на нашето общество. Не, тя е резултатът! А сега ще трябва да ме придружите до префектурата, там ще съставим кратък протокол. — Той пъхна двете капачки в джоба си, плати сметката и се обърна към келнера на чист италиански:

— Грация. Ариведерчи.

Две седмици по-късно.

Една вечер Корина дойде вкъщи.

Похлопа се. Аз извиках „Влез!“, като очаквах, че е госпожа Зайделбаст, а на вратата застана неуверено усмихната Корина.

Скочих на крака и се втренчих в нея настойчиво. Тя затвори вратата и каза:

— Да... ето че дойдох.

Инка се заувива, мъркайки, около краката ѝ, а аз успях да изрека първите думи:

— Дошли сте за котката. Ние привикнахме един към друг.

Тя вече държеше Инка в ръце и притискаше до страните си кафявата ѝ главичка.

През следващите минути ѝ помогнах да си съблече палтото, закачих го в коридора и тогава Корина седна край масата, а котката се сгуси в ската ѝ. Попитах дали мога да ѝ предложа нещо. Тя поклати отрицателно глава.

— Не съм дошла само заради Инка — усмихна се Корина. — Откакто доведеният ми брат е в затвора под следствие, аз се чувствувам свободна и съм тук, защото вече не е така, както вечерта, когато се запознахме и не знаех къде да се дяна. Трябаше да се справям сама с всичко, което се случи след това. Бях под натиска на доведения си брат.

Седях срещу нея, слушах я. Имаше съблазнителен вид, а думите ѝ звучаха убедително.

— Защо и за какво е могъл да ви принуждава? — запитах аз.

— Все пак аз съобщих на Форестие, че картината му виси като фалшифициран Ван Гог в дневната на леля ми, и му дадох ключовете от вилата ѝ. Следователно съм била виновна за смъртта ѝ — твърдеше той. Усещах, че премълчава пред мен цял куп неща. Изискваше от мен да не казвам повече нито дума за този фалшив Ван Гог, да стоя настрани от всичко. Но в края на краищата реших да добия яснота за събитията през този злополучен ден, ето защо настоях да дойде с мен при Шертел, когото бях издирила с помощта на детективското бюро.

— Не ви ли разказа малко повече подробности поне, преди да тръгнете? — запитах аз.

— Малко повече — да. Призна си, че мнимият Ван Гог бил продаден на Фридрих Гунтроп в шестнайсет часа — естествено, не в

негово присъствие. Заедно с Гунтроп били само Лудерер и Шертел, които действували уж по поръчение на леля Анет и представили експертизите. Бил премълчал досега това само за да не предизвика на всичкото отгоре някой гигантски скандал заради проклетата картина, защото този скандал щял да окаля почтената памет на свидната ни леличка... Колко ловко се измъкна от отговорност! На мен изобщо не ми беше минало през ума, че леля Анет може да продаде картината, понеже смятах, че съм я убедила да поискава от Форестие доказателства за фалшификацията. Междувременно узнах как е станало всичко. Доктор Лудерер беше разпитан. Гунтроп внесъл на неговата банкова сметка 400 000 марки, тъй като Лудерер управляваше имуществото на леля ми и имаше генерални пълномощия. След смъртта ѝ не посмя да прехвърли сумата на сметката на брат ми, защото единствената наследница на леля ми бях аз. Е, сега сте наясно, а аз искам да забравя всичките лоши неща.

— Мръсни пари — казах аз.

— Не по-мръсни от всички други. Но мога да ви успокоя, моралисте: измаменият купувач си ги поискава обратно.

— Наистина ли? — усъмних се аз. — Нима 400-те хиляди марки са били по-съществени за него от признанието за позора си.

— Неговият позор и без това не можеше да се запази в тайна, сигурно си е дал сметка. — Аз искам най-после да забравя всички лоши неща, защото това е най-доброят начин да намериш изход от миналото си. И вие не би трябвало да ме разпитвате за неща, които искам да забравя.

— Това не е най-доброят, а само най-удобният начин и на мене вече не ми минават такива.

Аз отидох до писалището, светнах лампата, обърнах я така, че светлината ѝ да падне изцяло върху картината от етажерката за книги.

Тя трябваше да се обърне назад. Инка скочи от скута ѝ и се сви под масата.

Бях застинал пред картината. От платното Корина ми се усмихваше загадъчно, подпряла глава с ръката си — а сега застана до мен в плът и кръв на такова разстояние, че чувствувах дъха ѝ, много бледа и много сериозна.

— Да, рисувал ме е, позирах му — прошепна тя. — Но за картината в стил Ван Гог не съм му позирала.

— Госпожа Шертел знаеше ли, че ви рисува?

— Не зная. Боя се, че е подозирала...

— Форестие е нарисувал „наподобения Ван Гог“ по поръчка на Хайнц Бьорних.

— Не съм го знаела! — извика тя.

— А преди известно време сте взели или занесли нещо на Шертел, видели сте картината в магазина и сте се познали в момичето на прозореца, нали?

— Чиста случайност. Беше подпряна заедно с други картини на стената и Шертел беше метнал върху тях едно платно, което се бе смъкнало. Под някакъв предлог отидох същия ден още веднъж при него, бях взела фотоапарата си „Полароид“ и заснех тайно картината. Ако Форестие не ме беше нарисувал като момичето на прозореца, щях да сметна, че това е отлично копие на Ван Гог. Исках да го попитам защо пази в тайна от мен картината и защо я е предоставил на Шертел. Нищо повече.

Седнахме отново. Аз извадих бутилката джин от перваза между двете стъкла на прозореца, налях две чаши, Корина взе с отсъствуващ вид своята и отпи бързо със затворени очи.

Почаках малко, сетне запитах:

— И какво ви отговори Форестие?

— Не го видях през следващите дни.

— Но видяхте отново фотографираната от вас картина, и то над камината в дневната на леля си.

— Да. Заклех леля ми този път да не... опитах се да я убедя, че автентичният уж Ван Гог е фалшификация. Та аз го знаех! Писах веднага на Форестие, срещнахме се в града. Той не призна, че е нарисувал картината по поръчка на брат ми. Подозираше Шертел, искаше да го разобличи като фалшификатор на подписа. А сега ме пощадете, моля, окончателно с вашите въпроси, вече веднъж ви помолих за това.

Аз поклатих отрицателно глава.

— Анет Люмиер, вашият доведен брат, Форестие, Шертел — мога ли да изключа вас, да се направя, че нищо не е било. Вие или сте знаели, че зад организираните в дневната на леля ви продажби на художествени произведения с неясен произход се крие Хайнц Бьорних, или сте били невинна като новородено дете. Второто смятам за

изключено. Старата дама е участвала посвоему в играта и е изпълнявала ролята си, щом към дневната ѝ е бил препращан някой частен колекционер. А вие сте били съучастница на Бъорних и Клагеман! Само този път сте поискали да се възпротивите. Нали вече не е ставало дума за някоя от мадоните, откраднати от Клагеман. Не, този път е ставало въпрос за художествена фалшивкация, в която сте били замесени косвено! Обаче хитрият ви доведен брат е обещал много пари на скъпата леля, в случай че сделката стане, и я е привлякъл на своя страна. Форестие е трябвало да бъде успокоен с някакъв пай, а с вас господин търговецът на картини също е щял да се сговори веднага щом картината бъде продадена на някое непознато вам лице. Така си го е мислел той, ама стана съвсем другояче и в края на краищата си седи в затвора под следствие и ще бъде осъден като убиец. Вие обаче си седите тук и се чувствувате свободна, просто искате да забравите всичко лошо. Тогава защо идвate при мен? За котката можехте да пратите някого...

Корина не изглеждаше обидена, въпреки че я бях нарекъл съучастница на доведения ѝ брат, а и не правеше никакви опити да го оспори. Взе да ме гледа в очите, каза бавно, натъртайки на всяка дума:

— Дойдох, защото исках да ви кажа за какво съм ви благодарна. Сега ще го направя и ще си вървя.

Взе да рови в чантата си, при което се усмихна загадъчно като Корина от картината. С два пръста вдигна високо някакъв метално проблясващ предмет и го пусна на масата.

— Те са два, господин Керстен. Малък рекламен подарък за братчето и сестричката... Не пуша пури, а и бира не пия, но си е мой...

С един скок се озовах до нея, сграбчих я и я изправих грубо, крещейки:

— Вие сте застреляли Шертел! Велики боже, вие сте били, вие сте свършили тази работа! — Раздрушах Корина, а тя остана напълно безпомощна, докато я държах здраво в ръцете си и изпълнен с гняв и отчаяние, пъхтях: — Защо трябваше пръв да го науча? Говорете! Какво очаквате от мен?

Тя ме отблъсна с двета си юмрука, загуби равновесие и залитна към стената. Лицето ѝ гореше.

— Значи смятате, че съм способна на такова нещо. Жалко — каза тя с рязък глас. — Моят доведен брат е убиецът на Шертел. Сигурна съм. И ви благодаря, загдето съобщихте на криминалния комисар, че Хайнц Бъорних носи със себе си такова нещо. Лудерер ми разказа за това и също, че при обиска са били намерени два ключа, които са принадлежали на Шертел. Аз ще дам показания как ключовете от „Паркщрасе“ 5 са били придобити от Шертел и защо Бъорних го е застрелял и му е взел ключовете. Всичко ще призная — няма да премълча нищо! Откакто разбрах, че Форестие не е убил леля ми, че смъртта й е настъпила поради злощастно стечание на обстоятелствата, големите ми мъки се свършиха. Колко ли пъти трябваше да чуя от моя доведен брат: „Смъртта на леля Анет тежи на твоята съвест, защото ти насьска Форестие срещу нея! Само на твоята съвест!“ — Бях напълно в ръцете му.

Тя си взе чантата, помами Инка, прегърна я.

„Сигурно много сте обичали Йоханес Форестие“, прииска ми се да й кажа, но не можах да продумам нито дума.

— Палтото ми — каза тя заповеднически и теменужените й очи ме пронизаха. Вече не беше съблазнителна. Донесох й палтото и го наметнах на раменете й. Тя притисна здраво към себе си жално мяукащата Инка. Вече нямаше нищо, което да ме озадачава — освен самата Корина. Щяхме да се видим отново на свидетелската скамейка.

Минах напред и отворих външната врата. Тя не ме погледна изобщо и закрачи в тъмнината, без да се сбогува.

Ето така пътищата ни се разделиха.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.